NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

ייער פאלקסבלאט

№ 35 | Łódź, Sroda, 10 lutego 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt.1.06 | לאדז, מיטוואך פ׳ תרומה כ״ט שבט תרצ״ז

הונגער-שטרייק אויף 24 שעה

האבן אנגעהויבען יוד. סטודענטען אין ווילנא

נדעקישע באיובקעס לאזען נישט אריין די יוד. סטודענטען אין אוניווערזיטעט

ווילנא, 9 (יט"א טעלעפאניש)

די יודישע טעלעגראפען - אגענטור טיילט מיט: ... דער שווערער לאגע, וועלכע האט זיך געשאר... פאר די יודישע סטודענטען אין ווילנא, האבען ... אין אוועטר פערזאמעלט איבער 100 יודישע ...רענטען אין זייער לאקאל און אנגעהויבען א הונ-שטרייק אויף 24 שעה, כדי אזוי ארום צו פראָ... טירען געגען די רדיפות אויף די יודישע סטו-... מצד די ענדעקעס און געגען דער גלייכגיל-... פון דער אוניווערזיטעטס-מאכט.

די ידיעה וועגען הונגער-שטרייק האט געמאכט ...ארקען רושם אין שטאט.

* * *

ווילנא, 9 (יט"א טעלעפאניש)

...די נעכטיגע געשעהענישען אין אוניווער... האבען זיך היינט איבערגעחזר׳ט. ענדעקישע ... האבען נישט אריינגעלאזען די יודישע ...טען אין הויפט-טיר פון אוניווערזיטעט.

...דעלעגאציע פון די יודישע סטודענטען איז ... ביים רעקטאר און איהם געבעטען, אז ער זאל ...ען דאס אריינקומען אין אוניווערזיטעט.

די אינטערווענץ האט נישט געהאט קיין פעולה. א... דעלעגאציע פון דער קהלה איז היינט געווען ביים וואיעוואדע און ביים רעקטאר. הרב רובינשטיין האט היינט אינטערווענירט ביים וואיעוואדע, וועל-כער האט פערזיכערט, אז די רוה איז שטאט וועט דערהאלטען ווערען.

נאכ׳ן באמבען-אטענטאט

אויף דער וואוינונג פון דעפ. רובינשטייך

ווילנא, 9 (ספ. טעל.)

די אוואנטורעס אויפן ווילנער אוניווערזיטעט האלטען ווייטער אן. אויך היינט האבען די ענדעקי-שע סטודענטען וויהער פראקלאמירט „א טאג אהן יודען".

דער רעקטאר פון אוניווערזיטעט פראפ. סטא-ניעוויטש האט זיך געווענדעט צו די סטודענטען און אויפגעפאדערט זיי, צו מאכען א סוף צו די געשלע-גען און צוריקקעהרען זיך צו דער נארמאלער אר-בייט, דער רעקטאר האט מודיע געווען, אז ער וועט גלייך איבערדרייסען די לימודים אויף 2 טעג און פאר-שטעלען די לאגע דעם בילדונגס-מיניסטער.

אין די ווילנער אוניווערזיטעטס - קרייזען איז מען איבערצייגט, אז דער בילדונגס-מיניסטער וועט ווידער געבען זיין הסכמה, אז דער ווילנער אוניווער-זיטעט זאל געשלאסען ווערען.

* * *

בעת די נעכטיגע בלוטיגע עקסצעסען אויפ׳ן ווילנער אוניווערזיטעט זענען פערוואונדעט געווארען 30 יודישע סטודענטען, דערהנטער עטליכע פון זיי שווער.

* * *

די פאליציי פיהרט אן ענערגישע אויספארשונג ארום דעם אונטערהערטשען באמבען-אטענטאט אויף דער וואוינונג פון הרב רובינשטיין. גלייך נאכ׳ן אויפרייס איז אין דער וואוינונג פון הרב רובינשטיין אראפגעקומען דער פראקוראר סאוועצקי, דער קאמענדאנט פון דער פאליציי און דער וויצע-סטאראסטע.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די באמבע, וועלכע האט אויפגעריסען הארט ביי דער טיר פון וואוינונג איז געווען פון א גאר גרויסער קראפט. זי האט די דאפעלטע טיר צושמעטערט און א טייל פון דער באמבע האט זיך אריינגעריסען אין ערשטען צימער און איז געפאלען עטליכע טריט פאר הרב רובינשטיינ׳ס זוהן, ד"ר מיכאל רובינשטיין, וועלכער איז אסיסטענט אויף דעם מעדיצינישען פאקולטעט פון ווילנער אוניווערזיטעט.

דער אטענטאט האט אויף דער ווילנער יודישער בעפעלקערונג געמאכט א שווערען רושם.

צוועלף טויזענד קרבנות

זענען געפאלען ביים פערנעהמען מאלאגא

פאשיסטען האבען אונטערגעצונדען א שיף מיט פליטים

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

...אהער ווערט אפיציעל מיטגעטיילט פון דער ...נישער רעגירונג אין וואלענציא פאלגענדע ...: דאס רעגירונגס-מיליטער אין מאלאגא ... זיך נעכטען געזעהן געצוואונגען צו פערלאזען ...שטאט און די נאהנטע אומגעגענד. מען ערווארט ... וואלענציא דאס אנקומען אהין פון בידזאיצטיגען ...קאמאנדאר פון מאלאגא. די ידיעה האט אין די ...געזישע קרייזען געמאכט א גרויסען רושם: ווייל ...זעהט דערפון, אז די דייטשע און איטאליענישע ...טער-הילף פאר די פאשיסטען האט זיך זעהר ...שטארקט, און עס איז דא מורא צו האבען אויך ... גורל פון דער הויפט-שטאט מאדריד, וואו עס ... איצט קאנצענטרירט אלע פאשיסטישע כוחות.

סאלאמאנקא, 9 (ספ. טעל.)

...נעכטען נאכמיטאג האט גענ. פראנקא בעת א ...ליכע דעמאנסטראציע, וואס עס איז לכבוד ... איינגעארדענט געווארען צוליב׳ן פאלען פון ...לאגא, מודיע געווען, אז נישט נאר די שטאט, ... די גאנצע פראווינץ מאלאגא געפינט זיך שוין ... די הענט פון זיין מיליטער.

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

...אהער ווערט דורך א פריוואטען אנטלאפענעם ... מאלאגא, פראנצויזישען פירנער געמעלדעט וועגען ... די שרעקליכע אכזריות׳ן, וואס די פאשיסטען ...ען בעוויזען בעת׳ן פערנעמען די שטאט. אין ...מענט, ווען די פאשיסטען זענען אריין אין שטאט ... אנ׳אפטיילונג זעלנער אוועק איבער די פריוואטע ...ער און יעדען אנגעטראפענעם מאנסביל האבען ...דערשאסען. מען האט אויך תופס אנגעהויבען ...יאגען דאס אנטלויפענדע רעגירונגס-מיליטער.

...די נעפאנגענע האט מען אויפן ארט דערשאסען. ... האפען איז געשטאנען א שיף פול מיט פלי-..., וואס האבען געוואלט אנטלויפען פון שטאט. ...פאשיסטען האבען די שיף אונטערגעצונדען. דאס ... פון די פאסאזשירען — כמעט בלויז פרויען ... קינדער — איז געגאנגען עד לב השמים. צום ... איז געלונגען דאס פייער אפצולעשען און די ...טים זענען אפגעראטעוועט געווארען.

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

...די היגע צייטונגען שאצען די צאהל ציווילע און מיליטערישע קרבנות פון מאלאגא אויף 12 טויזענד מאן. די צאהל איינוואוינער פון מאלאגא, וואס האט אמאל בעטראפען 150 טויזענד מאן, איז געפאלען אויף א העלפט. אין דער פארשטאט אלארא איז שוין מעהר נישטא קיין איינציגער איינוואוינער, ווייל די פאשיסטען האבען זיי כמעט אויסגעהרג׳עט.

גיבראלטאר, 9 (ספ. טעל.)

רייטער מעלדעט פון מאלאגא, אז די שטאט שטעהט אין פלאמען. פיל איינוואוינער פערלאזען די שטאט אין גרויס פאניק. די פאשיסטען פיהרען אויס מאסען עקזעקוציעס פון ציווילע בירגער, א גאנצע נאכט האט מען ווייט ארום געקאנט זעהן א רויטען הימעל איבער דער שטאט.

די אויפשטענדער האבען געגען מאלאגע אויסגעשטעלט אנ׳ארמעע פון 110 טויזענד זעלנער, דערין 28 טויזענד איטאליענער, 12 טויזענד דייטשע 40 טויזענד מאראקאנער און די איבריגע שפאנישע פלאנגיסטען. די ארמעע איז געווען פערזעהען מיט די נייעסטע קריגס מכשירים, וואס איז זיי צוגעשטעלט געווארען דורך איטאליען און דייטשלאנד.

די אויפשטענדער האבען מארשירט אין 9 קאלומנעס, אויסער דעם האבען אין די שלאכטען אנטיילגענומען דער גאנצער פלאט.

די אנפיהרונג מיט דער בעלאגערונג איז געלעגען אין די הענט פון דייטשע גענעראלען.

דאס רעגירונגס-מיליטער איז, בעשטאנען פון 11 טויזענד רעגולערע זעלנער און 7 טויזענד מיליצ-יאנערען.

די אנפיהרונג האט איינגעפונען, אז דאס פערטיידיגען מאלאגע האט נישט קיין שום צוועק און האט פעראָרדענט זיך צוריקצוציהען. און שוין פון שבת אן האט זיך אנגעהויבען דער צוריקקעהר פון רעגי-רונגס-מיליטער.

שבת אין אוונט האט זיך אין מאלאגע נישט געפונען קיין איין זעלנער. די ארדנונג אין שטאט האבען געהיט מיליציאנערען. דאך האבען די אויפ-שטענדער נישט געוואגט אריינצוקומען אין שטאט און ביז מאנטאג 3 פארטאג זענען זיי געלעגען ביי די טויערן פון שטאט.

ערשט אין די פארטאג-שעה׳ן זענען די ערשטע קאלומנעס פון די מאראקאנער אריין אין מאלאגע. זיי זענען דורך דער ציווילער בעפעלקערונג בעגעגנט געווארען מיט א פייער פון קוילען, מעז האט געשאסען פון דעכער און פענסטער.

די ווילדע מאראקאנער האבען דאן איינגע-ארדענט א פארמעלען פאגראם אויף דער ציווילער בעפעלקערונג. גרופעס פון 10 און 20 מאראקאנער האבען זיך אריינגעריסען אין די הייזער, ראבירט, גע שאכטען און פערגוואלדיגט פרויען, דער פאגראם האט אנגעהאלטען ביז 3 נ. מ. ערשט 3 נאכמיטאג איז אויפ׳ן בעפעהל פון גענעראל קלייפא-דע ליאנא אפגעשטעלט געווארען די שרעקליכע בלוט פערגיסונג

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.)

דער „איוונינג סטאנדארט" פרעזענט א סענסא-ציאנעלע ידיעה פון בארצעלאנא, וועלכע מען דארף אויפנעמען מיט גרויס פארבעהאלט. לויט דער דא-זיגער ידיעה, זאלען די קאטאלאנישע עלעמענטען אין דער בארצעלנער רעגירונג האבען אנגעבינדען א קאנטאקט מיט גענ. פראנקא.

פאריז, 9 (ספ. טעל.)

„מאטען" מעלדעט פון גיבראלטאר, אז די שיפען פון די אויפשטענדישע האבען פערהאלטען א רע-גירונגס-שיף, אויף וועלכע ס׳זאלען זיך האבען גע-פונען פיל קאמוניסטישע אנפיהרער, וועלכע האבען געוואלט פערלאזען מאלאגא, צווישען זיי זאל זיך געפונען דיר סאוויעטישער גענעראל קלעבער, וועל-כער איז ערשט נישט לאנג געקומען פון מאדריד, כדי איבערצונעהמען די פערטיידיגונג פון מאלאגא.

די ידיעה איז אפיציעל נישט בעשטעטיגט גע-ווארען.

* * *

קאטאסטראפע מיט א איטאליע-נישער שיף

וועלכע איז געגאנגען פון גדיניע

סווינעמינדע, 9 (ספ. טעל.)

דא זענען געפונען געווארען טיילען פון דער איטאליענישער שיף „סאן מאטעא 4". די שיף איז ארויס פון גדיניע דעם 28 יאנואר מיט א לאדונג קוילען, מיט דער שיף איז זעהט אויס געשעהען א קאטאסטראפע. דער גורל פון די 28 מענשען, וועלכע האבען זיך געפונען אויף דער שיף איז נישט בעקאנט.

הזכרה.

מארגען, דאנערשטאג, דעם 11-טען פעברואר 1937, 1 א זייגער בייטאג צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסליכען

נ. ע.

ד"ר בערנארד ראבינזאן

קומט פאר אויפ׳ן בית החיים א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה, צו וועלכע אלע קרובים, קאלעגען און פריינד ווערען געבעטען צו קומען.

פרוי, קינדער און פאמיליע.

געשלעג אין בעלגישען פּאַרלאַמענט
צווישען די רעקסיסטען און סאָציאַליסטען

בריסעל, 9. (ספּ. טעל.)

דער פערלויף פון די היינטיגע שטורמישע זע־שעהעגישען אין בעלגישען פּאַרלאַמענט איז געווען פאָלגענדער; דער פּרעזידענט פון פּאַרלאַמענט היסמאַן האָט ערקלערט, או ער האָט בעקומען פון רעקסיסטישען דעפּוטאַט פיערע'ן א בריף מיט אן אינטערפּעלאַציע צוליב זיין פערהאַלטען זיך אלס פּרעזידענט פון פּאַרלאַמענט אויף זיין רייזע קיין שפּאַניען, אין דעם דאָזיגען בריף האַלט פיערע, או היסמאַנס האָט בעת זיין אנוועזענהייט אין שפּאַניען בעקעמפט דעם פּרינציפּ פון נישט אינטערווענץ, ביי וועלכען ס'האַלט זיך די בעלגישע רעגירונג.

היסמאַן האָט געענטפערט, אז די מיטגלידער פון פּאַרלאַמענט פּרעזידיום זענען נישט מחויב צו ענט־פערען אין פּאַרלאַמענט דעריבער, וואס זיי טוען אויסער זייגע מויערען, ווען דער פּרעזידענט האָט אַרויסגע־זאָגט די דאָזיגע ווערטער, האָבען די רעקסיסטען אנגעהויבען א שאַרפע אַבסטרוקציע, די סאָציאַליסטען האָבען דעריבער זיך אקעגענגעשטעלט די רעקסיסטען און פערלאַנגט, אז זיי זאָלען אפּשטעלען די אַבסטרוקציע, כדי דער פּרעזידענט זאל קענען פערענדיגען זיין רעדע, ס'איז אנטשטאַנען א געשלעג, בעת וועלכען איין „פיאַנטיסט", איז פערוואונדעט געוואָרען דער פּרעזידענט האָט איבערגעריסען די זיצונג און פּראָרא־עגט אפּצולעגען דעם זאל און די טריבונעס.

* * *

בריסעל, 9. (ספּ. טעל.)

די צייטונג „ליבר בעלזשיק" מעלדעט, אז בעתן געשלעג אין בעלגישען פּאַרלאַמענט זיינען צושלא־גען געוואָרען מיט פויסטען אין פּנים דער בריסעלער בירגערמייסטער מאַקס און דער מיניסטער פאַר עפענטליכע אַרבייטען מעילא.

אונטערגעוואָרפען א רעוואָלווער
און פערמשפּט אויף שטראָף

דאַנציג, 9 (ספּ. טעל.)

סוף דעצעמבער פ. י. איז דער סעקרע[...] פון דער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי דעפּ. מאו [...] משפּט געוואָרען פאַר אומלעגאַל בעזיצען געווע[...] וועלכע מ'האָט געפינען אין ביוראָ פון דער [...] ציאַליסטישער פּאַרטיי, אויף 500 זל. שטראָף. [...] מאו האָט אַפּעלירט, פעסטשטעלענדיג, אז [...] געוועהר איז איהם אונטערגעוואָרפען געוואָר[...] היינט איז פאָרגעקומען דער אַפּעלאַ[...] פּראָצעס און דאָס געריכט האָט דעם אורט[...] בעשטעטיגט.

רומעניש־טשעכישער קאָנפליקט
צוליב'ן בוך וועלכעס ס'האָט אַרויסגעגעבען דער טשעכישער געזאַנדטער אין רומעניע

בוקאַרעשט, 9. (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט די לאַנגע דעבאַטען אין רומענישען פּאַרלאַמענט, וועלכע זענען געווען גע־ווידמעט דאָס ערשיינען פון דעם נישט־טאַקטישען בוך פון טשעכישען געזאַנדטע שעבי וועגען רוסלאַנד און די קליינע אַנטאַנט אין דער אַלוועלטליכער פּאָ־ליטיק, וואס פּערמיאַוסט פּוילען, רומעניען און אַנ־דערע לענדער, האָט גענומען א וואָרט דער פּרעמיער יאָרגא. דער פּרעמיער האָט פּראָטעסטירט געגען דעם אויסדרוק אין בוך: „אַ פּאָלאַק, אַ יוד און אַ הונד זענען פון דעמועלבען גלויבען".

בוקאַרעשט, 9. (ספּ. טעל.)

די רומענישע פּרעסע טיילט מיט, אז דער טשע־כישער געזאַנדטער אין רומעניען, איז פּלוצלונג אַ־רויסגעפאָהרען קיין פּראַג, אויפ'ן וועקזאל האָט זיך מיט איהם געזעגענט נאָר דער סאָוויעטישער גע־זאַנדטער.

ענדעקישע סטודענטען נעהמען זיך אז די קריוודע
זיי פאָדערן צו בעזייטיגען יודישע אַרבייטער פון א פאַבריק

וואַרשע, 9. (טעלעפאָניש)

ס'איז אויסגעבראָכען א קאָנפליקט אין דער קנעפּלעך־פאַבריק פון ט. קאָפמאַן אויף נאַוואַליפּיע 28, צוליב דעם, וואס דער פאַבריקאַנט האָט אפּגע־זאָגט עטליכע יודישע אַרבייטער און אויף זייער אָרט אנגענומען קריסטליכע נישט אָרגאַניזירטע אַרבייטער, וועלכע געהערען נישט צו קיין שום פאַראיין.

די יודישע אַרבייטער האָבען דאַן פאַרשטרייקט אין געפאָדערט, אז דער פאַבריקאַנט זאל דערוויטע רען די 2 נישט פאַראיינס אַרבייטער און אויף זייער אָרט אננעהמען פאַראיינס־אַרבייטער, דערווייל האָט די ענדעקישע אין גאַסען־צייטונגען געמאַכט א גע־וואַלד, אז יודען לאָזען נישט צו קיין קריסטליכע אַרבייטער אין די יודישע פאַבריקען, וואס איז פאַרשטענדליך ליגען.

מיט דעם ענין האָבען זיך אויך פאַרנומען די „פאַר־אָרגער" פון די פּוילישע אַרבייטער מאַסען, די זיהנדלעך פון די ענדעקישע פּריצים, די ענ־דעקישע סטודענטען.

נעכטען, האָט זיך געמעלדען צום פאַבריקאַנט ה' טאָביאַש קאָפמאַן א גרופּע ענדעקישע סטודענ־טען. די לעצטע האָבען איהם פאַרגעלייענט פון א פּאַפּיר אן ערקלערונג, אין וועלכער עס ווערט צווי־שען אנדערען געזאָגט:

„ה' קאָפמאַן!

„די פּוילישע אַקאַדעמישע יוגענד האָט מיט דער גרעסטער אויפרעגונג זיך דערוואוסט פון די צייטונגען, אז אין אייער פאַבריק האָבען פאַרשטרייקט די יודישע אַרבייטער דערפאַר, וואס איהר האָט אנ־גענומען 2 קריסטליכע אַרבייטער.

„מיר זענען געקומען צו אייך פּראָטעסטירען געגען די מעשה־עץ, וואס הערשען אין אייער פאַ־בריק. ווי אַזוי האָט איהר זיך ערלויבט צו בעשעפ־טיגען אין אייער פאַבריק בלויז יודען? ווי אזוי האָט איהר דערלאָזט צו אזא חוצפה פון יודישע אַרבייטער, מיר פאָדערען פון אייך נישט נאָר צו האַלטען די 2 קריסטליכע אַרבייטער, נאָר אויך אַרויסצוּוואַרפען די חוצפה'דיגע יודען, וועלכע האָבען געגען זיי פאַרשטרייקט.

„ה' קאָפמאַן איהר דאַרפט זיין צופרידען, וואס ביז איצט איז נאָך פאָלשטענדיג נישט פאַר־ווירקליכט געוואָרען דער באָיקאָט ווערטשאַפטלי־כער פּראָגראַם, לויט וועלכען עס זאָלט זיך פאַר אייך נישט געפינען קיין אָרט אין פּוילען.

באַלד נאָכ'ן איבערלייענען די „דעקלאַראַציע זענען די אוניווערזיטעט „העלדען" אַוועק.

אנפאַל פון פּאַרטיזאַנען
אויף א שטאָט נעבען כאַרבין

טאָקיאָ, 9. (ספּ. טעל.)

מען מעלדעט פון כאַרבין: אויף דער שטאָט שאַ יואַן אויף צפון־מזרח פון כאַרבין איז אנגעפאַלען אַן אפּטיילונג פאַרטיזאַנער, דער קאַמף האָט געדויערט 3 שעה, די אַנפאַלער האָבען זיך צוריקגעצויגען, מיטנעהמענדיג מיט זיך 60 פערזאָן, דערונטער 3 יאַפּאַנער.

קאָמוניסטישע אפּטיילונגען אין כינא
האָבען פערלאָזען די שטאָט סיאַן

פּעקין, 9 (ספּ. טעל.)

נאָך א 2־שעהדיגע ווירטשאַפטען אין סי[...] פו האָט זיך דאָס ציבונטעוועטע מיליטער און[...] געצויגען פון דער שטאָט. זיי האָבען אויסגע[...] דיגט פולשטענדיג די לאַגערן פון געוועהר[...] אַמוניציע. אזויאַרום איז דאָס קאָמוניסטישע מי[...] טער איצט בעסער בעוואָפענט ווי שטענדיג.

פערבאָטען ליאָן פויכטוואַנגערס א פאָרלעזונג אין פּראַג

פּראַג, 9. (יט"א טעלעגראַפיש).

די זיכערהייטס־מאַכט האָט פערבאָטען א פ[...] זונג פון ליאָן פויכטוואַנגער, וועלכע האָט דאַ[...] זאָלט פאָרקומען.

ס'ווערט געמאַכט בעמיהונגען דורך פערש[...] געזעלשאַפטען, אז פויכטוואַנגערס פאָרלעזונ[...] נאָך קענען פאָרקומען אין פּראַג.

האָלענדישע קעניגליכע פּ[...]
האָבען פערלאָזען קריניץ

קריניץ, 9. (ספּ. טעל.)

די האָלענדישע פּרינצעסין מיט איהר [...] גראַף שטערנבערג, האָבען פערלאָזען קריניץ, דעם ווי זיי האָבען דא געווילט עטליכע וואָכען. זענען ענטוזיאַסטיש געזעגענט געוואָרען דורך [...] מאַכט אין בעפעלקערונג.

אַכטונג, לאָקאַטאָ[רען]
און סובלאָקאַטאָרען!

ווער פון אייך ס'האָט אַנ'עקסמי[...] דירה געלד־פּראָצעס אדער אנ'אנ[...] וואוינונגס־ענין, מוז זיך תּיכף ווענד[...] יוד. לאָקאַטאָרען־פאַראיין (פּיעטריק[...] אין ער וועט גלייך בעקומען דיגויסינג[...]

דער סעקרעטאַריאַט איז טעט[...] טעגליך פון 6 ביז 9 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען־, האַרץ־ סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאַווער 5[...]
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9־10 צריה. 5-8 [...]

[...]d. Niewiążski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס, הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג מענער - שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 40[...]
פּראַנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 [...]
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 [...]
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר [...]
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 [...]

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגער[...] קראַנקהייטען און מענער - [...]
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. [...]9
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — א ספּעציעלער וואַרט[...]
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייז[...]

Doktór
S. Tenenbaum
אינערליכע קראַנקהייטען (ספּעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אָן פון 6—8 אָוונט.

א הערצליכען מז"ט ווינש איך דעם
ה' שמואל בער רייזמאַן און פאַמיליע
צו דער חתונה פון אייער ליבע טאָכטער
ניטל לאה מיט ה' שמחה בונם
סאַטאַשעווסקי און ווינש אייך, אז
איהר זאָלט דערלעבען פיל נחת און פרייד
און דאָס יונגע פּאָר א גליקליך צוזאַמענ־לעבען.
אברהם בלאַכמאַן
לאָדז. זגערזשער 64.

א בשורה טובה פאַר מחותּנים!
דער ניי־רעמאָנטירטער ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנסקאַ 5) מיט א שענעם גרויסען מענער־זאַל. מיט א גרויסער היגיענישער כשר'ער קיך. הערליכע בעלייכטונג מיט די נייעסטע געשירען און טיש־בעשטעק און שעהנע דעקאָראַציעס, איז צו פאַר־דינגען אויף חתונות נור פאַר 10 זל. אַלע 1־טער מאַי 2.

אין פערלויף פון 3 מאָנאַטען לערן איך די העברעאישע שפּראַך אין וואָרט און אין שריפט מיט אַלע כללים ודקדוקים. אויך מפטיר מיט א דרשה צו א בר מצוה. פּרייז צוגענגליך. מיין אדרעס: גדאַנסקאַ 24, לעהרער א. איטקין.

אויערען, נאָז און האַלז
און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאַווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען־ גאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלע דערמאַטאָראַפיע

Dr. Różaner
9 נאַרוטאָוויטשאַ 9
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 1 בייטאָג און פון 5 ביז 8 אָוונט.

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואַהל פון
אריגינעלע בילליגער און
טאַמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען
אויף פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

אונזער חשוב'ן מתפלל
ר' שלום רוזשיצקי און פאַמיליע
צוליב'ן טויט פון זיין אונפערגעסליכע פרוי
רוזשא נ"ע
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
די גבאים און מתפללים
פון בית הכנסת וואָלטשאַנסקאַ 43

די בעסטע און די שענסטע
פאָטאָגראַפיעס
קאָנט איהר בעקומען געמאַכט
צו אַלע אַרט לעגיטימאַציעס
נאָר אין דעם קינסטלערישען אַטעליער
„POLONIA"
לאָדז, גדאַנסקאַ 31
אינהאַבער: י. גוטערמאַן.

Doktór
Klinger
ספּעציאַליסט
פאַר וועגערישע, הויט, האָאַר און סעקסואַל־קראַנקהייטען
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אָן פון 9—11 פאַרם, און פון 4—8 אָוו

מעכאַנישע
שלאָסעריי
י. רעדער
11. ליסטאָפּאַד 11.
(רוג זאַכאָדניאַ)

Dr. med.
M. JAKOBSON
choroby chirurgiczne
(spec. chirurgia kostna)
ul. Dr. Sterlinga 22
telefon 174-42.

Lekarz-Dentysta
צאָהן־אַרצט
טאַנדאַוואָסקאַ
האָט זיך איבערגעצויגען פון גלובנאַ 51
אויף פּיעטריקאַווער 152
טעל. 174-93.
נעהמט אָן פון 9 2 נ"מ און 3-8 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב פון 10—1 מיטאָג.

Dr. med.
P. Braun
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָוו.
ספּעציעלער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.
פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע־פּרייזען

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
telefon 26-553.
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום־טוב – פון 8 ביז 1 בייטאָג

Dr. med.
HERSZFINKIEL
ספּעצ. פאַר קינדער־קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף שרודמיעסקאַ 17
פּראַנט, I שט. טעל. 111-87.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען.
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 10—12 און פון 5—7 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

ער גרויסער אינוועסטיציע-פלאן

איז נעכטען אנגענומען געווארען דורכ'ן סיים
רעדע פון דעפוטאט ד"ר זאמערשטיין
אנפליקט צווישען סיים און אגראר-מיניסטער פאניאטאווסקי דויערט

סיים אנגענומען פארשלאגען וועגען דער ווירטשאפט אין די מלוכה-וועלדער געגען דעם ווילען פון דער רעגירונג

וארשא, 9 (טעלעפאניש)

ט א זיגער מיט 15 מינוט האט זיך געעפענט אנאר־זיצונג פון סיים, דער מארשאלעק צאר געמאלדען, אז די ארבייטען איבער'ן בודזשעט זיך אנהויבען דאנערשטאג דעם 11 ד. ח. ין דער ערשטער לעזונג זענען אפגעשיקט גע־ ן אין די קאמיסיע פאלגענדע רעגירונגס גע־ ראיעקטען: 1) וועגען אהנטאייזירען דאס טורמע , 2) וועגען ענדערונגען אין טריבטם - וועזען, ען דער זיכערקייט פון ים־שיפען און 4) ווע־ אדשווען פערד. א חוץ דעם זענען אפגעשיקט ען אין די קאמיסיעס פאלגענדע פראיעקטען פוטאטען 1) וועגען צוריקגעבען די זעלבסט־ אלטונג דאס רעכט פון עקזעקוציע, 2) וועגען ארעלס־שעה'ן אין די פאר חגאות־טעג א. א.

אן איז נאכ'ן רעפעראט פון דעפ. פאראסקי ומען געווארען דער פראיעקט פון דעפ. סלא־ וועגען ענדערן די פעראָרדנונג פון מלוכה־פרע־ ט בנוגע געבען אונאפהענגיגקייטס - קרייצען עראלטען.

ן האט דעפ. שיקארסקי רעפערירט דעם אינ־ וועסטיציע־פלאן. קודם כל האלט דער רעפערענט, אז ליקווידירען דעם ארבייטס פאנד,

עהט דער רעפערענט איבער צו דער פראגע ווינטער־הילף. ער האלט, אז פאר די דערהאל־ הילף דארף דער ארבייטסלאזער אפארבייטען, אנ'ארבייטער מיט שטאלץ וויל בעסער אפ־ מען די אונטערשטיצונג איידער בעקומען א דאס ארימע פיילען ווידער ווארט מיט בענק־ אויף יעדען גראשען וואס ווערט פראדוק־ אויסגענוצט.

אס פראבלעם פון אויפבויען דעם ־מארק האלט דער רעדנער פאר גלייכווער־ ט דער אקציע פון עפענטליכע ארבייטען, די טע איניציאטיוו קען זיך אן געלד־מארק נישט פון ארט, דער דאזיגער מארק איז איצט אינ־ אויסגענוצט געווארען.

ען רעדט דער רעדנער ברייט ארום די פראגע אינוועסטיציע - פלאן דארף אריינגעהן אין . ער האלט, אז ס'וואלט בעסער געווען ווען וציאות און הכנסות זאלען אריינגעהן אין גע־ כען אדער אויסערגעוועהנליכען בודזשעט, עהנליכער בודזשעט מוז ווערען גלייכגע־ ט און געדעקט דורך די בודזשעט - הכנסות, ווייטער קען ווערען אויסגעגליכט דורך קרע־

מיין קאמענטירונג, זאגט דער רעפערענט, ישט פארטייאיש ווערען אלס פערקלענערונג וטרוי צום וויצע־פרעמיער קוויאטקאווסקי, צו מיר האבען דעם גרעסטען צוטרוי, ווייל אנ־ וואלטען מיר נישט איינשטימיג אנגענומען די וועגען אינוועסטיציעס.

'ן רעפעראט פון דעפ. שיקארסקי האט זיך יבען א דיסקוסיע. צווישען אנדערע האט אויך א ווארט דעפ. שימאנאווסקי, וועלכער האט דריקט דעם גלויבען, אז די סלאווישע וועט שנעלער איבעריאגען אנ־ ראסעס, וועלכע זענען איצט אין דער פון דערהייכונגען, כדי אבער צו קאנען אנ־ דעם וועט־לויף, דארף מען פעסטשטעלען פרינציפען. דער רעדנער גלויבט נישט, אז טענדיג פון איין צענטער וועט מען קענען אויפ־ דאס גאנצע ווירטשאפטליכע לעבען פון

דער דיסקוסיע האט אויך גענומען א ווארט זאמערשטיין (יוד. „קאלא”), וועלכער געזאגט, אז עפענטליכע אינוועסטיציעס קע־ ט זיין קיין שטענדיגע, ווייל די פינאנצען ווער [illegible]

דארף מען אנ'אטמאספערע פון רוה, קייט און צוטרוי, וואס דער רעדנער זעהט נישט עזונג צו דער יודישער בעפעלקערונג.

כ'ן ערלעדיגען דעם אינוועסטיציע־פלאן און טאציעס אויפן פאנד פון נאציאנאלער פערטיי־ איז דער סיים צוגעטרעטען צו בעטראכטען בודזשעט־פראיעקט פון דעפ. דודזשינסקי **וועגען ווירטשאפט אין די מלוכה-וועלדער**

דעפ. קאמינסקי האט בעגרינדעט די פארשלאגען מינדערהייטען.

יניסטער קוויאטקאווסקי האט זיך ארויסגעזאגט אויסבעסערונגען פון דער מינדערהייט. דער וואנטער האט געשטעלט א פארמעלען פאר־ אפצושיקען צוריק דעם געזעץ־פראיעקט אין קאמיסיע, דער פארשלאג איז אפגעווארפען גע־ נאך עטליכע רעדעס, האט דער סיים אפ־ פען די פארשלאגען פון דער מינדערהייט אין בודזשעט קאמיסיע און אנגענומען אלע פאר־ פון דער קאמיסיע.

אזוי'רום האט דער סיים נישט ליק־ ט דעם קאנפליקט וואס איז שטאנען מיט'ן אגראר - מיניסטער פאניאטאווסקי נאר איהם נאך מעהר פערשארפט.

בעת דער דעבאטע האט נאך גענומען א ווארט **דער אגראר-מיניסטער פאניאטאווסקי** וועלכער האט פערטיידיגט זיין שטאנדפונקט וועגען אופן פון בווירטשאפטען די מלוכה־וועלדער. דער רעפערענט דודזשינסקי האט געזאגט דער מיניסטער האט זיך דערביי פעררופען אויפ'ן הויכען אויטאריטעט פון מארשאל פילסודסקי, וואס האט נישט געדארפט צו געשעהען, איך וויל דאס נישט, הגם מ'האט געקענט זיך פיל לערנען פון מארשאל פילסודסקיס קריטישער בעמערקונגען וועגען דער בעציהונג פון די סיימען, וואס זיי דארפען נישט צו טון.

דער מיניסטער פערטיידיגט דאן דער שטעלונג פון דער רעגירונג און זאגט, אז די רעזאלוציעס פון דער מעהרהייט אין דער בודזשעט־קאמיסיע רייסען זיך אריין אין געביט פון רעגירען צו וואס דער סיים האט נישט דאס רעכט.

דער סיים האט דאס רעכט נאר אויף קאנטראל. דאס אויסטיילען די וועלדער פון זיין פעראנטווארטליכקייט ווי ס'וויל די מעהרהייט פון דער קאמיסיע קען איהם נישט אנריהרען.

דער רעפערענט דודזשינסקי האט א טעות. ווען ער מיינט, אז די פעראנטווארטליכקייט פארן פערמעגען פון דער רעגירונג ליגט נאר אויפ'ן סיים, צו דער דאזיגער פעראנטווארטליכקייט איז גערופען די רעגירונג. דאס היטען דאס פערמעגען פון די וועלדער איז אויך אנפערטרויט דער רעגירונג און דער סיים קען קאנטראלירען.

איך זאג מיך דעריבער ארויס, האט דער מיניסטער פערענדיגט, פאר די אויסבעסערונגען פון דער מינדערהייט פון דער קאמיסיע, זי פערזיכערט א גרויסע קאנטראל פון סיים.

דאס לעצטע ווארט האט געהאט דער רעפערענט דעפ. דודזשינסקי, וועלכער האט פאלעמיזירט מיט דעם מינ. פאניאטאווסקי. ענטפערנדיג אויפ'ן פארוואורף פון מיסברויכען מיט'ן נאמען פון גרויסען מארשאל האט ער ערקלערט: ס'קען זיין, אז מאנכע פון די הערן דארף זיך נישט פעררופען אויף דעם דאזיגען גרויסען אויטאריטעט **פאר אונז גרויע זעלנער פון מארשאל,** וועט דער אויטאריטעט נאך לאנג זיין א נביאות, וועלכע

פרעמיער סקלאדקאווסקי: פאר וועמען איז דער מארשאל נישט קיין אויטאריטעט? ווער זאגט דאס? מיט וועמען דיסקוטירט איהר?

עס ענטשטעהט א טומעל אין זאל, מ'פראטעסטירט געגען דודזשינסקי'ן פון אלע זייטען.

מארשאלעק צאר: הער פרעמיער, איהר וועט ערלויבען, אז איך וועל ערלעדיגען דעם ענין.

ווען דעפ. דודזשינסקי האט פערענדיגט זיין רעדע, האט דער מארשאלעק צאר געפרעגט.

— איך וויל אייך פרעגען. צי איהר האט געוואלט פארווארפען אימיצען, וואס איז אנוועזענד אין זאל, אז ער רעכענט נישט דעם אויטאריטעט פון מארשאל פילסודסקי?

דעפ. דודזשינסקי: ניין, איך האב נאר געזאגט, אז מיר גרויע זעלנער מוזען זיך פעררופען אויפ'ן אויטאריטעט פון מארשאל אין אזעלכע וויכטיגע פאלען.

מארשאלעק צאר: איך האלט דעם אינצידענט פאר ערלעדיגט.

צום סוף איז, ווי מיר האבען שוין איבערגעגעבען, אנגענומען געווארען אין דער צווייטער און דריטער לעזונג דער געזעץ־פראיעקט וועגען ענדערען דעם דעקרעט פון מלוכה־פרעזידענט וועגען דער מלוכהשער וואלד־ווירטשאפט לויט'ן בעשלוס פון דער קאמיסיע, געגען דעם ווילען פון מינ. פאניאטאווסקי, וועלכער האט גערעדט אין נאמען פון דער גאנצער רעגירונג.

בודזשעט-קאמיסיע פון סענאט

בעטראכט די בודזשעטן פון מלוכה-חובות און מאנאפאלן

ווארשא, 9 (טעלעפאניש)

די בודזשעט - קאמיסיע פון סענאט האט היינט בעטראכט דעם בודזשעט פון די מלוכה-חובות וועלכער איז רעפערירט געווארן דורך סענ. הימאן-יארעצקי. אויף די געשטעלטע פראגען האט געענטפערט דער דירעקטאר פון אמט פאר מלוכה-חובות, יאקובאווסקי און דער נאטשעלניק פון פינאנץ-מיניסטעריום דאמאנעווסקי.

דער לעצטער האט ערקלעהרט, אז די איטאליענישע הלואה איז די קאסטבארסטע, וואס די פוילישע רעגירונג האט גענומען אין אויסלאנד. פוילען איז שולדיג צו איטאליען 225 מיליאן ליר.

דאן איז מען צוגעטרעטען צו דער דיסקוסיע איבער'ן בודזשעט פון די מאנאפאלען. רעפערירט האט סענאטאר דולטאווסקי.

נאטשעלניק מאראווסקי האט ערקלעהרט בנוגע דעם שוועבעלעך-מאנאפאל, אז קיין ווארשא זענען שוין געקומען די פארשטעהער פון דער שוועדישער געזעלשאפט, וואס פאכטען דעם שוועבעלעך-מאנאפאל, מיט וועלכע ס'וועט געפיהרט ווערען אונטערהאנדלונגען וועגען ענדערען דעם איצטיגען צושטאנד, וועלכער איז געגען די אינטערעסען פון מאנאפאל און אויך פון די קאנסומענטען.

דערמיט איז די זיצונג געשלאסען געווארען.

דייטשלאנד איז „מסכים” צו פערשטארקען די קאנטראל

איבער די פריוויליגע, וואס פאהרען קיין שפאניען

לאנדאן, 9 (ספ. טעל.)

דער לאנדאנער נישט - אינטערווענץ־קאמיטעט האט בעקומען אנ'ענטפער פון דייטשלאנד אויף דעם פראנצויזישען פארשלאג פערשטארקען די קאנטראל איבער די פריוויליגע, דייטשלאנד האט אויס־געדריקט די הסכמה אויף דער קאנטראל, ערקלערט אבער, אז איהר אנטייל און די קאסטען וועט זי נאר קענען בעצאהלען אין דייטשע מארקען, וואס שייך דעם ים־קאנטראל מוז דאס אדורכגעפיהרט ווערען דורך 4 מלוכות (ענגלאנד, פראנקרייך, דייטשלאנד און איטאליען). דערפון זאל יעדער מלוכה בעקומען א בעזונדער סטרעפע.

דער פראנצויזישער ענטפער איז געגען צוטיילען די קאנטראל אויף סטרעפעס און האלט, אז מעהר מלוכות דארפען אנטיילנעמען אין דער קאנטראל אויפן ים.

דער פארטוגאלישער ענטפער, פון וועלכען ס'איז פיל אפהענגיג די איטע נאציאנאלע קאנטראל איז נאך נישט אנגעקומען, אויך איז נאך נישט אנגעקומען דער איטאליענישער ענטפער.

די איטאליענישע פרעסע טרעט ארויס געגען דעם סאוויעטישען קאנטראל־פלאן.

דייטשער אמבאסאדאר ריבענטראפ

וועט היינט אויפגענומען ווערען דורך לארד האליפאקס

לאנדאן, 9. (ספ. טעל.).

ווי די רויטער אגענטור דעריויסט זיך וועט דער דייטשער אמבאסאדאר אין לאנדאן, ריבענטראפ אויפ־גענומען ווערען מיט־וואך נאכמיטאג דורך דעם לארד האליפאקס, וועלכער פערטרעט דעם מיניסטער אידען אין אויסערן-מיניסטעריום.

150 טויזענט ארבייטער אין אמעריקא

אקופירען ווייטער די אויטא-פאבריקען

פלינט, 9 (ספ. טעל.)

די דירעקציע פון זשענעראל מאטארס האט פערעפענטליכט א דעקלאראציע, אין וועלכער זי טיילט מיט, אז די אונטערהאנדלונגען מיט די שטרייקענדע ארבייטער, וועלכע אקופירען די פאב־ריקען זענען פולשטענדיג איבערגעריסען געווארען. דער שטרייק נעהמט ארום 150 טויזענט ארבייטער. מ'רעכענט, אז די פאליציי וועט צווינגען די ארבייטער צו פערלאזען די פאבריקען.

יונגערמאן געשטארבען צוריק־קומענדיג פון געווען. כלה'ס קבר

ווארשא, 9 (ספ. טעל.)

א העכסט אויסערליכע געשיכטע האט פאסירט אין שטעטעלע ריבניק 8 קילאמעטער הינטער דעמבלין. ביים ארטיגען יונגערמאן שמואל ווייסמאן, וועלכער איז שוין 4 יאהר נאך דער חתונה האט זיך נישט געכאוועט קיין קינד. ער האט געהאט מיט די פרוי 3 קינדער און אלע זענען געשטארבען. דער ארטיגער רב איז געוואהר געווארען, אז ווייסמאן האט געהאט פאר זיין חתונה א כלה א זעהר שעהן אבער ארים מיידעל, מיט וועלכער ער האט פאר דער חתונה איבערגעריסען. פון צער איז דאס מיידעל געשטארבען. דער רב האט איהם געראטען ער זאל געהן אויף קבר פון דער כלה מיט א מנין יודען זאגען תהלים און איבערבעטען דעם מת. דאס איז געשעהן. אבער צוריקקומענדיג אהיים איז איהם נישט גוט געווארען און ער איז געשטארבען.

אויסצייכנונג פון דער האלענ־דישער קעניגין

פאר יודישען דאקטאר אין סאסנאוויץ

סאסנאוויץ, 8 (ספ טעל.)

די האלענדישע פרינצעסין יוליאנא איז בעת איהר אנוועזענהייט אין פוילען געווען עטליכע טעג קראנק. עס האט זי דאן געהיילט א יודישער דאקטאר פון סאסנאוויץ, דער פרעזעס פון דער דארטיגער ציוניסטישער ארגאניזאציע מעלארסטא, וועלכער האט אין דער זעלבער צייט געוויילט אין קריניץ און האט זיך שטארק בעפריינדעט מיט דעם קעניגליכען פאר.

ווי עס דערוויסט זיך די אגענטור „פיר” זאל דער יודישער דאקטאר בעקומען איצט א הויכע אויס־צייכנונג פון דער האלענדישער קעניגין.

אנפאלען אויף יודישע ארבייטער

גבעת-עדה בעשאסען פון דריי זייטען

ווידער פערשטארקט די אראבישע טעראריסטישע אקציע אין ארץ-ישראל

ירושלים, 9. (יט״א טעלעגראַפֿיש).

אין משך פֿון היינטיגען טאג האָבען די אַראַבישע טעראָריסטען פֿערשטאַרקט זייער פֿערברעכערישע אַקציע אין פֿערשידענע פּונקטען פֿון לאַנד.

א שווערער אנגריף איז פֿון דריי זייטען אויסגעפֿיהרט געוואָרען דורך א באַנדע בעוואָפֿענטע אַראַבער אויף דער קאָלאָניע גבעת-ע״ה. די אַראַבישע איבערפֿאַלער זענען געווען בעוואָפֿענט אין מיליטערישע ביקסען, פֿון וועלכע זיי האָבען בעשאָסען די קאָלאָניע.

די קאָלאָניסטען האָבען געשטעלט א שטאַרקען ווידערשטאַנד.

נאָך א העפֿטיגער שיסערײ האָבען די אַראַבישע טעראָריסטען אָבגעטרעטען.

אין אַן אַנדער פּונקט פֿון לאַנד איז א יודישער אַרבייטער שווער פֿערוואונדעט געוואָרען דורך אַראַבער, וועלכע האָבען געוואָלט צונעהמען ביי איהם זיין אייזעל.

2 יודישע אַרבייטער זענען ע״פּ נס געראַטעוועט געוואָרען, ווען עס האָט זיי אַרומגערינגעלט א באַנדע בעוואָפֿענטע אַראַבער, וועלכע האָט געוואָלט צורויבען זייער פֿערד. מורא האָבענדיג פֿאַר א פּאָליציישער אינטערווענץ זענען די טעראָריסטען אַנטלאָפֿען.

גלייכצייטיג מיט די איבערפֿאַלען אויף יודען זענען אויך פֿאַר די אַראַבישע טעראָריסטען זייערע איבערפֿאַלען אויף מעסיגע אַראַבער. אַזוי איז היינט אין בית-לחם אויסגעפֿיהרט געוואָרען אַטענטאַטען אויף די וואוינונגען פֿון צוויי אַראַבישע נאָטאַבלען. צו קיין מענשען-קרבנות איז נישט געקומען.

נייע בעוואסערונגס-ארבייט[…]

אין דער יודישער לאַנדווירטשאַ[…]

אין ארץ-ישראל

ירושלים, 9 (יט״א טעלעגראַפֿיש)

די „חבית הכשרת הישוב“ האָט געשל[…] א קאָנטראַקט אויף א סומע פֿון 100 טוי[…] פֿונט מיט דער פֿירמע „אינזשינירס קאָרפּאָריי[…] פֿון דער „אימפּעריאַל-קעמיקל וואָרקס“ וועגען [...] וואַסערונגס-אַרבייטען אין די ווירטשאַפֿטען קרן-היסוד.

„היילינער קריג“ געגען יודען

דער מופטי וויל דורכאויס אויפהעצען די מוזולמענישע וועלט

לאָנדאָן, 9. (יט״א טעלעגראַפֿיש).

„דיילי העראַלד“ טיילט מיט פֿון ירושלים, אַז די אַראַבישע עקסטרעמיסטען מיט דעם ירושלים׳ער מופֿטי בראש ווילען דורכאויס אויפהעצען די גאַנצע מוזולמענישע וועלט געגען יודען. זיי ווילען אויסנוצען דעם היי־יעהריגען צוזאַמענפֿאָהר פֿון עולי-רגל אין מעקא, כדי צו דערפֿיהרען צו אַנטי־יודישע אַרויסטרעטונגען און „פּראָקלאַמירען א היילינען קריג“ געגען יודען.

דער ירושלים׳ער מופֿטי זאָל זיך האָבען געווענדעט צום קעניג איבען סאוד, אַז ער זאָל רופֿען קיין מעקא א קאָנפֿערענץ פֿון מוזולמענישע פֿיהרער, כדי צו בעהאַנדלען די לאַגע אין א״י און די פֿאַרמען, ווי אַזוי צו שטיצען די אַראַבער אין א״י.

איבען-סאוד האָט זיך אָבער געשטעלט אויף דעם שטאַנדפּונקט, אַז רעליגיעזע עניינים דאַרף מען נישט מישען מיט פּאָליטיק.

דער מופֿטי האָט אָבער דאָך גאָרנישט רעזיגנירט פֿון זיינע פּלענער און וועט מעגליך רופֿען קיין מעקא אַן אייגענע קאָנפֿערענץ, כדי צו שאַפֿען אַן אַלוועלטליכע בעוועגונג לטובת די אַראַבער אין א״י.

מארגן — עפענטליכע זיצונג פון דער קעניגליכער קאמיסיע אין לאנדאן

וול. זשאבאטינסקי און קאל. וועדזשוואוד פאר דער קעניגליכער קאמיסיע

לאָנדאָן, 6 (יט״א טעלעגראַפֿיש)

היינט (דינסטאָג) איז ערשינען אַן אָפֿיציעלער קאָמוניקאַט פֿון דער קעניגליכער קאָמיסיע פֿאַר א״י, וואָס קינדיגט אָן אַן עפֿענטליכע זיצונג פֿון דער קאָמיסיע אין לאָנדאָן.

די זיצונג וועט פֿאָרקומען דאָנערשטאָג, און עס וועלען אויף איהר אויסגעהערט ווערען די ערקלערונגען פֿון פּרעזידענט פֿון דער נ.צ.אָ. וול. זשאַבאָטינסקי און פֿון פֿיהרער פֿון די ליבעראַליסטען און מיטגליד און אונטערן-הויז וועדזשוואוד.

זיצונג פון אויספיהר-קאמיט[…]

פאר דער ווינטער-הילף-אק[…]

וואַרשע, 9. (טעלעפֿאָניש)

ס׳איז פֿאָרגעקומען א זיצונג פֿון אויספֿיהר־קאָמיטעט פֿון דער ווינטער הילף, די זיצונג געעפֿענט מיניסטער קאָשטשאַלקאָווסקי, וועלכער ערקלערט, אַז די אַקציע ענטוויקעלט זיך גוט. האָבען אָפּגעגעבען בעריכטען די פֿאָרשטעהער אַלע וואָיעוואָדזטוועס וועגען גאַנג פֿון דער אַ[…] ס׳איז אָנגעוויזען געוואָרען אַז מ׳דאַרף מאַכען שטאַרקערען מאָראַלישען דרוק אויף די, וו[…] צאָהלען נישט איין פֿאַר דער ווינטער-אַקציע

בלוטיגע דעמאנסטראציע אין בערלי[…]

מוטערס און פרויען פראטעסטירען געגען

ארויסשיקען „פרייוויליגע“ קיין שפאניען

לאָנדאָן, 9. (ספּ. טעל.).

די ענגלישע צייטונג „דיילי העראַלד“ ברענגט היינט א סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז אין א רייהע דייטשע שטעט, ווי דיסעלדאָרף, מינכען און אַפֿילו בערלין האָט געזאָלט קומען אין די לעצטע טעג צו בלוטיגע צוזאַמענ־שטויסען צווישען די דעמאָנסטראַנטען און דער פּאָליציי.

די דעמאָנסטראַציעס זענען איינגעאָרדענט געוואָרען דורך מוטערס און פֿרויען פֿון די „פֿרייוויליגע“, וואָס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין שפּאַניען, כדי צו העלפֿען דעם גענ. פֿראַנקאָ. יעדענפֿאַלס, דייטשען זענען ביז איצט שוין געפֿאַלען אין שפּאַניען און די פֿאַמיליען מיטגלידער האָט מען פֿערבאָטען צו טראָגען אַפֿילו טרויער נאָך זיי

געוו. ענגלישער קעניג

מיט א וויזיט ביים עסטרייכיש[…]

פרעזידענט

ווינע, 9. (ספּ. טעל.).

היינט אינדערפֿריה זענען די פּרינצעסין און פּרינץ וו. ג׳אָרדזש געזען מיט א וויזיט ביים [...]כישען פּרעזידענט מיקלאַס, וועלכער האָט זיי[...] מיטאָג רעוויזיטירט אין דער ענגלישער געזאַנ[דשאַפֿט]

פראצעס פון בוכארין, ריקאוו און גען. פוטנא

זאל שוין פארקומען סוף חודש פעברואר

לאָנדאָן, 9. (ספּ.) פֿון מאָסקווע מעלדעט מען, אַז דער בעשולדיגונגס-אַקט געגען בוכאַרין, ריקאָוו, ראַקאָווסקי, גענעראַל פּוטנא און אַנדערע איז שוין פֿערטיג. עס איז מעגליך אַז דער טערמין פֿון פּראָצעס וועט ווערען צוגעאייַלט און ער וועט פֿאָרקומען שוין אין סוף פֿון היינטיגען מאָנאַט פֿעברואַר. די דאָזיגע אַמאָליגע באָלשעוויסט׳שע פֿיהרער ווערען, פּונקט ווי די פֿריהעריגע, בעשולדיגט, אַז זיי האָבען געהאַלט שליסען אַן אָפּמאַך מיט היטלער-דייטשלאַנד און יאַפּאַן אָוועקגעבענדיג צו דייטשלאַנד אוקראַינאַ און צו יאַפּאַן מזרח-סיביר. די בעשולדיגונג פֿיהרט פּראָקוראָר ווישינסקי און אַלס פֿ״עזעס פֿון געריכט וועט ווייטער בעשטימט אולריך. מען בעהויפּטעט ווייטער אַז ראַדעק און סאָקאָלניקאָוו ווערען אויך צוגעצויגען ווערען צום נייעם פּראָצעס.

צוזאמענשטויס פון א שי[ף]

מיט א וואל-פיש

די שיף איז צושמעטערט געוואָר[ען]

בערלין, 9. (ספּ. טעל.).

לויט ידיעות פֿון אָסלאָ האָט זיך א נאָרוו[עגישע] שיף אויפֿ׳ן אָקעאַן צוזאַמענגעשטויסען מיט אומגעהויער גרויסען וואַלפֿיש, די שיף איז צו[שמע]טערט געוואָרען, די מאַנשאַפֿט האָט מען [גע]ראַטעוועט.

חרוב געמאכט יודישע דארפס-הייזער

שווערע לאגע פון די יודישע דארפסלייט

פאליציי ארעסטירט 6 כוליגאנעס

וואַרשאַ, 9 (טעלעפֿאָניש)

זינט א לענגערער צייט ווערט אין די געגענדען פֿון סאָקאָלאָוו פּאָדלאַסקי געפֿיהרט א שאַרפֿער קאַמף פֿון ענדעקעס געגען יודען. בפֿרט שאַרפֿע פֿאָרמען האָט דער דאָזיגער קאַמף אָנגענומען אין דאָרף ריטעלע.

ביי נאַכט האָבען אומבעקאַנטע כוליגאַנעס דעמאָלירט די יודישע וואוינונגען אין ריטעלע. אין שכנות׳דיגען דאָרף אשילבי האָט מען בעת די שטאַרקסטע פֿרעסט צעטרומען די יודישע דאָרפֿס-הייזער. דאָס רוב יודען האָבען פֿערלאָזען דעם דאָרף און פֿון 15 פֿאַמיליעס האָבען זיך שוין 9 אַרויסגעצויגען. די נאַראַ-צייטונג „א. בע. צע“ העצט געגען די איבערגעבליבענע יודען אין דאָרף און רופֿט זיי אָן „יודען - קאָמוניסטען“.

אין צוזאַמענהאַנג מיטן דעמאָלירען די יודישע וואוינונגען האָט די פּאָליציי אַרעסטירט 6 ענדעקעס. דער „א. בע. צע“ ברענגט מיט צופֿרידענהייט די ידיעה, אַז א דאַנק דעם ענערגישען און סאָלידאַרען באָיקאָט פֿון דער נאַציאָנאַל פּוילישער בעפֿעלקערונג איז געלונגען דאָס שטעטעל שעראַדז אין לאָדזער וואָיעוואָדשאַפֿט, טיילווייז צו ענטיודישען. אין פֿער גאַנגענע פֿערלאָזען שעראַדז, ווייל זיי האָבען דאָרט לויף פֿון פֿאַריגען יאָהר זענען געמעלדעט צוגעקומען 42 פּוילישע קראָמען און 48 פּוילישע סטראַגאַנעס, און ס׳האָבען זיך ליקווידירט 28 יודישע קראָמען און 55 יודישע סטראַגאַנעס. 73 יודישע פֿאַמיליעס האָבען געמוזט פֿערלאָזען שעראַדז, ווייל זיי האָבען דאָרט נישט געפֿונען קיין מיטלען צום לעבען.

פאליטישער סעקרעטאריא[ט]

ביי דער א״י-רעגירונג

ירושלים, 9 (יט״א טעלעגראַפֿיש)

לויט א מיטטיילונג פֿון „פּאַלעסטיין־[פּאָסט]“ בעטראַכט איצט די רעגירונג די פֿראַגע [פֿון] רעאָרגאַניזירען דעם גענעראַל-סעקרעטאַריאַ[ט] דער רעגירונג דורך שאַפֿען ביי איהם דעם פֿון א ספּעציעלען פּאָליטישען סעקרעטאַר, אַמט האָט שוין געהאַט פֿונקציאָנירט אונטער רעגירונג פֿון סער הערבערט סאַמיועל. מיט רעסטיטוציע פֿון פּאָליטישען סעקרעטאַריאַט די רעגירונג בדעה פֿון צעטיילען די א[…] פֿון גענעראַל-סעקרעטאַריאַט אין צ[…] אַדמיניסטראַטיווע אַרבייט און פּאָליטישע [...] דער לייטער פֿון פּאָליטישען רעסאָרט וועט פֿעראַנטוואָרטליך זיין גענעראַל-סעקרעטאַר פֿאַרן הויך-קאָמיסאַר. ווי עס הייסט, זאָל [דער] נייער אַמט געשאַפֿען ווערען נאָכדעם ווי [...] וועט איבערנעמען דעם אַמט דער נאָכפֿאָלגער מר. האַל, וועלכער איז ווי בעקאַנט, נאָמ[ינירט] געוואָרען אַלס בריטישער רעזידענט אין זאַנ[זיבאַר].

א מיליארד דאלאר פאר ארבייטסלאזע

און געליטענע פון פערפלייצונג

בעשטימט דער אמעריקאנער קאנגרעס

וואַשינגטאָן, 9. (ספּ. טעל.)

דער קאָנגרעס האָט בעשטעטיגט אַן אינגענומען דעם פֿאָרשלאַג וועגען צוגאַב-קרעדיטען אויף א סומע פֿון קרוב א מיליאַרד דאָלאַר. דער גרעסטער טייל פֿון דער סומע וועט גיין אויף צו בעשאַפֿען אַרבייט פֿאַר אַרבייטסלאָזע און פֿאַר די געליטענע פֿון דער פֿערפֿלייצונג. דער „רויטער קרייץ“ מעלדעט, אַז די פּריוואַטע נדבות, וואָס זענען אָנגעקומען פֿאַר די געליטענע פֿון דער פֿערפֿלייצונג בעטרעפֿען 8 מיליאָן דאָלאַר.

14 קאמוניסטען פאר׳ן בערלינער געריכט

פאר אנפאל אויף א נאציסטען לאקאל אין יאהר 1932

בערלין, 9. (ספּ. טעל.).

אין בערלינער קרייז-געריכט האָט זיך אָנגעהויבען דער פּראָצעס פֿון 14 קאָמוניסטען, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען, אַז אין מאַי 1932, דאָס הייסט אין יאָהר פֿאַר היטלערס קומען צו דער מאַכט, האָבען זיי אויסגעפֿיהרט א בעוואָפֿענטען אַנפֿאַל אויף א לאָקאַל פֿון די נאַצי סאָציאַליסטען, צוויי כלומרשט אַנטיילנעהמער אין דעם דאָזיגען אַנפֿאַל זענען אין יאָהר 1933 פֿערמשפּט געוואָרען צום טויט, דער איצטיגער פּראָצעס וועלכע וועט דויערן 2 וואָכען וועט וואַהרשיינליך ווידער אַרויסגעבען דיזעלבע געריכטע שטראָפֿען.

דאָקטאָר

צ. י. פראוודא

אינערליכע קראַנקהייטען

זגיערסקאַ 20, טעל. 133 26

נעמט אָן פֿון 5—7 אָוונט

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל-אַרצט פֿאַר הויט-, געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער-שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פֿון פּעטריקאָווער 10 אויף

161 פּיעטריקאָווער 161

טעל. 245-21

נעהמט אָן פֿון 8 ביז 2 בייטאָג און פֿון 7 ביז 9 אָוו. זונטאָג און חגאות פֿון 9 ביז 1 בייטאָג.

פֿאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצאַ-פּרייזען

[ד]ער ענין געמישטע ווירטשאפטן אין א"י

ספעציעל פון אונזער קארעספאנדענט — ב. חן

רער גומדפאקאנטער קאלאניזאציאנס - פאכמאן
. א . רופין האט נישט לאנג הורך א געלונגענע
אונ כאראקטעריזירט אונזער ארבייט אין ארץ־
ראל.

שטייענדיג פאר דער קעניגליכער קאמיסיע אלס
ת האט ער געזאגט: מיר יודען האבען דאס קליי־
ארץ־ישראל פארגרעסערט, דורך דעם, וואס מיר
נע [איינגעפיהרט לאנדווירטשאפטליכע מעטאדען
ס וועלכע א משפחה קען זיך דערנעהרען פון 20
אם ערד און ווייניגער. אין דער צייט ווען פרי־
י האט מען דערצו געדארפט האבען איבער 300
אם. —

און רער נס איז געשעהן דורך דעם וואס די יו־
ע לאנדווירטשאפט האט זיך נישט אפגעגעבען
נעטריידע ווירטשאפט נאר מיט פלאנצונגען וועל
ווערען קינסטליך באוואסערט, מיט פרדסים און
שנים מיט אזוי גערופענע „געמישטע ווירטשאפ־
", וועלכע פארלאנגען נאך קלענערע שטחים.
נס איז כדאי זיך אויף דעם וויכטיגען ענין א
ל נעכויער אפצושטעלען.

צוערשט האט זיך די פריוואטע איניציאטיוו גע־
טען אויף די פרדסים ווירטשאפט, אין וועלכע
אט געזעהן די בעסטע פערצינזונג פון קאפיטאל.
ס האט זיך אנגעהויבען די גוט בעקאנטע הדיפה
אנצושאפען פרדסים אין ארץ־ישראל. — אלטע
גרטנער, אין וועלכע עס זענען אריינגעלייגט גע
ען אזוי פיל מיה און פראצע, זענען אומברח־
נה אויסגעריסען געווארען און במקום גע־
אט געווארען פרדסים, הונדערטער טויזענטער
מיליאנען פונטען האבען געשטראמט פון אלע
פון דעם פינסטערען יודישען גלות און זענען
וסטירט געווארען אין פרדסים. — יעדער יוד
גלות האט געזעהן אין א פרדס די זיכערע רע־
צ פון זיין עקאנאמישן אונטערגאנג און די גאראנ
פאר א זיכערן קיום אויף זיין גאנצען לעבען —
ן אראבער האבען מיטגעמאכט האט געיעג און
לאנצט גרויסע שטחים ערד מיט פרדסים.

אלס פועל יוצא פון אלץ דעם איז הער פאקט
ארץ־ישראל פיהרט שוין היינט ארויס א קימאר
ן צעהן מיליאן קעסטלעך פאמעראנצען א יאהר
ין איטיגע יאהר ארום ווען די אלע שוין פאר־
צטע פרדסים וועלען אנהויבען צו געבען פרוכט
די צאהל שטייגען אויף צוואנציג מיליאן קעסט
און מעהר.

ס זענען שוין היינט אבער דא גרויסע שוועריג־
ן אפצוזעצען א זעלכע אפעלסינען־מענגען אויף
וועלט - מארק מיט ריווח. — מען קען זיך פאר
ן ווי שווער עס וועט זיין אפצוזעצען די דא־
ע מענגע. מען מוז אלזא מיט דער פרדסים־
ואפט זיין שטארק איינגעהאלטענער.

ייטענס איז פאר יעדען קלאר, אז מען קען
פויען די צוקונפט אויף א איינזייטיגער ווירט־
ן וועלכע איז אנגעוויזען אויף פרעמדע מערק.
רע אומשטענדן, איבער וועלכע מיר האבען
אם שליטה נישט, קענען אין א שיינעם פריה־
ן פערשפארען דעם מארק און דערמיט ברענ־
ו חורבן אויפן גאנצע זלאטר.

דריטענס איז עס היינט מעהר קיין סוד נישט,
מען דינאם פרדס זענען צו ווייניג צו דערנעהרען
משפחה, מען מוז דערצו האבען מינדעסטענס דעם
לאטען שטח.

יעט מען אין בעטראכט די הויכע פרייזען פאר
ערד און די אומזיכערקייט פון דער פרדס־ווירט־
ט און ס'ווערט אזוי קלאר, אז די טייערע פרדסים
אנ'ענין פאר קאפיטאליסטן, אבער נישט פאר
גרויסער מאסע יודען. וואס מוזען זיך ראטעווען
ענא'' פון עקאנאמישען אונטערגאנג. אט דער
מיט די באזונדערע מיטלען אונטער וועמענס
ם פרעגט די ערד אין נסות.

מען נאך איין זאך איז קלאר: דער וואקסענדער
אר ישוב פארברויכט געוואלטיגע מענגען פון
פיטער, אייער, פלייש און גרינסען.

ס איז דאך אבער א מעגליך צו בויען א לאנד
יין אנגעוויזען ביי זייער לעבענס מיטעל - פאר־
נג אויף די חסדים פון אראבישע פארמערס.
ער לעצטער אראבישער שטרייק האט אונז גער
מיט וואס דאס שמעקט און מיר וואלטען פיין
געזעהן דאמאלט, ווען נישט די יודישע געמיש־
ווירטשאפטען, וועלכע האבען דערנעהרט דעם
יען ישוב אין דער שווערער צייט.

אליב די גוטע אויסזיכטען פאר געמישטע ווירט
ען וועלכע פארלאנגען נישט קיין גרויסען קא־
ל און וועלכע ארבייטען פאר דעם גרויסען אינ־
דמארק האט זיך אויך די פריוואטע איניציאר
שטארק אנגעהויבען צו אינטערעסירען מיט
ווירטשאפטסרצוויג.

אליב דער גרויסער חשיבות פון די געמישטע
שאפטען פאר דער ארץ־ישראל ווירטשאפט און
די גרויסע מאסען יודען וואס קלייבען זיך קיין
ישראל, וויל איך זיך דא קורץ אפשטעלען אויף
שטריעלע זייט פון אט דעם מין ווירטשאפטען
פריוואטער גרונדלאגע.

אלס ביישפיל וויל איך ווידער צוריקקעהרען צו
ענד פון באר טוביה. — אט ליגט פאר מיר
פראספעקט פון דעם נייעם יודישען ישוב „קרית
"' ביי באר־טוביה וועלכען עס האבען נישט
געבראכט די ארץ־ישראלדיגע צייטונגען.

די האנדעלט זיך דאפי אום אזא שטח ערד פון
טויזענד פינף הונדערט דונאם, וועלכע געפינט
ן ביידע זייטען פון דער שטאט תל־אביב —
ין דירעקטער שכנות מיט דער אלטער יודישער
יע „באר־טוביה".

ווערען אנגעבאטען הרייערליי מינים ווירט־
ן, פון 10, 12 און 14 דונאם, יעדע פאר־
מיט א הויז פון צוויי אדער דריי צימערען מיט
, באדע און אלע בעקוועמליכקייטען. אויסער
הערט צו יעדער ווירטשאפט א פארטיגער לול
1000—50 הינדעלעך און א שטאל פאר 4

קיה, מיט אין מעלקענדער קוה.

דער פרייז פון אזעלכע ווירטשאפטען באטראגט פון 950 ביז 1500 פונט. — אלץ לויט דעם מין ווירטשאפט.

די הכנסה פון אזעלכע געמישטע ווירטשאפטען אין אזא ישוב באטראגט ביי איינענער ארבייט פון 154 ביז 240 פונט יעהרליך. אפהענגיג פון וועלכען טיפ עס איז די ווירטשאפט, און אויסערדעם קריגט מען מילך - פראדוקטען און אייער אויף א גאנץ יאהר פאר דעם קאלאניסט און זיין משפחה און קארמע פאר זיי־נע בהמות.

דער מין ווירטשאפטען פארלאנגט אלזא קיין גרויסען שטח ערד און דערמעגליכט דעריבער אנצוזידלען פיל משפחות אויף א קליינעם שטח. דער פרייז איז אויך פארהעלטניסמעסיג צוגענגליך פאר דעם מיטעלשטאנדס - מענשען און ווערט אויסער־דעם נאך אין די מייסטע פאלען, ווי צו ביישפיל אויך אין „קרית־שמואל" און אנדערע, געגעבען אויף אויסצאהלען — אלץ מאכט נטען וועלכע זענען באזונדערס וויכטיג פאר דעם מענשען מיט באגרענעצטע געלט־מיטלען.

די געמישטע ווירטשאפטען זענען אבער נישט נאר א לעבונג פאר דעם יודען מיט א קליינעם קאפיטאל, אלזא פאר דעם מיטעלשטאנד־מענשען אין וועלכען די היינטיגע עליה איז אזוי רייך, נאר איז גלייכצייטיג א פראבלעם פון גרויסער נאציאנאלער וויכטיג־קייט. — פון איין זייט געוועלט דורך דעם דער יודי־שער ישוב זיינע זעלבסשטענדיגקייט אין דעם פאר־זארגען זיך מיט גרינסען, מילך, פוטער, אייער און פלייש.

צווייטענס עפענען זיך נייע מעגליכקייטען אייג צואהרקונגען נייע גרויסע יודישע מאסען, ארץ־ישראל ווערט אזוי צו זאגען גרעסער געמאכט און אויפ־נאהמס־פעהיגער פאר די הונדערטער טויזענטער יו־דען, פאר וועמען ארץ־ישראל איז דער איינציגער אויסוועג און די איינציגע לשונה.

גרויסער פאליטישער סקאנדאל

צוליב א בוך פון טשעכאסלאוואקישען דיפלאמאט

אין דער פוילישער פרעסע טומעלט זיך איצט וועגען א גרויסען פוילישען סקאנדאל, וואס עס האט ארויסגערופען א בוך פון דעם טשעכאסלאוואר קישען פארשטעהער אין רוקארעשט יאן שעבא. דאס ווערק אונטערן טיטול „רוסלאנד און די קליינע קאר אליציע אין דער וועלט פאליטיק", שטעלט מיט זיך פאר לויט דער מיינונג פון דער פוילישער פרעסע אנ'אנגריף געגען רומעניע, יוגאסלאוויען און פוילען.

א בעזונדערע גרויסע אויפרעגונג האט שעבאס בוך ארויסגערופען אין רומעניען, וואו ער געפינט זיך אלס דיפלאמאטישער פארשטעהער פון א פעד־בינדעטע מלוכה. אין דעם בוך האט שעבא אנגעווענ־דעט א פראפאגאנדע־אינטשלען טאן לגבי רומעניען, זיך אריינגעמישט אין די אינערליכע ענינים פון רומענ־יען, לויפענדיג איניגע רומענישע פאליטיקער און אויסדריקענדיג זיין אונצופרידענהייט מיט אנדערע א חוץ דעם, האט ער רעדענדיג וועגען דער מפלה פון דער רומענישער ארמעע אין 1916 געשריבען, אז די מפלה איז געקומען אלס רעזולטאט פון „רענ־ראט", צוגעבענדיג, אז אזעלכע פאלען ווערען זעהר אפט נאטירט אין דער רומענישער ארמעע".

דערענגדיג וועגען דער קליינער קאאליציע אלס גאנצעס, האט שעבא פארגעשטעלט ראטען - פער־באנד און די קליינע קאאליציע אלס א גאנצעס, וואס זענען פערבינדען דורך א געמיינזאמע פאליטיק.

די דאזיגע אנשויאונג האט ארויסגערופען אויך פראטעסטען אין יוגאסלאוויען, וועלכע האלט אפילו נישט אויף קיין דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט די סאוויעטען, ווי אויך אין רומעניען, וואו מען האט אין פארלאמענט געפאדערט פון דער רעגירונג אויפ־קלערונגען וועגען די בעציהונגען מיט ראטען־פער־באנד.

דער רומענישער אויסערן - מיניסטער אנטאנעס־קו האט אלס ענטפער אויף דער אינטערפעלאציע, וואס איז אריינגעטראגען געווארען אין שייכות מיט שעבאס בוך ערקלערט, אז להיפוך צו די פערזיכער רונגען פון טשעכישען פארשטעהער אין בוקארעשט, האט רומעניען נישט אזוי ווי טשעכאסלאוואקיען א אפמאך פון געגענזייטיגער הילף מיט די סאוויעטען און האט אויך נישט בדעה צו פיהרען אונטערהאנד־לונגען וועגען דעם ענין.

דער איינדרוק אין רומעניען צוליב שעבאס בוך איז געווען נאך גרעסער צוליב דעם, וואס אין בוך געפינט זיך אויך א פארדערע פון טשעכישען אויסערן־מיניסטער קראפטא וועלכער עמפעהלט דאס דאזיגע בוך „אלס א ווערטפול האנטבוך צום שטודיום פון די וויכטיגסטע פראבלעמען פון דער טשעכאסלאוואקישער פאליטיק פון די לעצטע 10 יאהר".

שעבא גרייפט אבער אין זיין ווערק שטארק אן פוילען. אין דער פויליש־רוסישער מלחמה שטעלט ער זיך ענטשיידען אויף דער סאוויעטישער זייט. ער בעטראכט די האנדלונג פון די טשעכישע באהן־ארבייטער, וואס האבען אין 1920 סאבאטירט די קריגס - ליפערונגען פאר פוילען.

שעבא גרייפט אויך אן די פוילישע ארמעע. לויט שעבאן האט אין 1920 הינטער ווארשא געזיגט גענעראל ווייגאן. אין דעם בוך מאכט שעבא אויך די מערקווירדיגע אויספיהרונג, אז „א הונט, א יוד און א פאלאק זענען פון איין גלויבען".

א בעזונדערע אויפרעגונג רופט ארויס אין דער פוילישער פרעסע דער פאקט, וואס אין שעבאס בוך קומט בולט צום אויסדריק די פאדערונג פון א רע־וויזיע פון די פוילישע גרעניצען. שעבא איז שטארק נישט צופרידען, וואס מען האט פוילען אין 1919—1920 נישט געקאנט אפנעמען די אזוי גערופענע קערזאן ליניע, וואס שטעלט פעסט די גרעניצען פון פוילען אויף די טייכען בוג און סאן. „ווען די דאר זיגע ליניע — שרייבט ער — וואלט פעסטגעשטעלט געווארען, וואלט טשעכאסלאוואקיען געהאט א גע־מיינזאמע גרעניץ מיט „אטען - פערבאנד און די פראגע פון אדורכמארש פון סאוויעטישען מיליטער, אין שייכות מיט אן ספיהרען דעם פראנצויזיש - סאוויעטישען און טשעכאסלאוואקיש - סאוויעטישען אפמאך וואלט געווען בעדייטענד פערלייכטערט".

לויט שעבאס מיינונג איז די איצטיגע פויליש־סאוויעטישע גרעניץ א „סכנה" פארן שלום. דער אויספיהר, וואס ער מאכט דעריבער אין זיין בוך, איז א פשוט'ער: מען דארף רעווידירען די פויליש־סאוויעטישע גרעניץ, ווייל זי שטערט אין דער רעאליזאציע פון טשעכיש - סאוויעטישען אפמאך.

, אויב עס האנדעלט זיך וועגען לופט - פליהערייי — שרייבט מיניסטער שעבא — איז דאס הילף פראב־בלעם איינפאך, דאנקענדיג ד' לאגע פאר אלע אנדערע מינים געוועהר וואלט געווען גינסטיגער, ווען עס זאל אויפגעהאלטען ווערען א קערזאן ליניע אין טשעכא־סלאוואקיען וואלט געהאט א 200 קילאמעטער לאנגע גרעניץ מיט די סאוויעטען".

פון מיניסטער שעבאס ווערק איז אלזא צו זעהן, אז דער ציל פון דער טשעכישער פאליטיק איז צו בעקומען א געמיינזאמע גרעניץ מיט ראטען־פער־באנד אויפן חשבון פון פוילען — אזא אויספיהר מאכט די פוילישע פרעסע פון שעבאס ווערק.

עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואס עס הערשט א שטארקע אויפרעגונג אין דער פוילישער פרעסע, וואס אונטערשטרייכט דעם רעגירונגס לאגער. ווי בעוואוסט, איז די אפאזיציע אנהויבענדיג פון די ענדעקעס, דורך דער פויערים פארטיי ביז צו דער פ.פ.ס. פאר א נאהענטע צוזאמענארבייט צווישען פוילען און טשעכאסלאוואקיען. דער „קורניער פאר־ראנני" טרעט דעריבער ארויס געגען די דאזיגע פארטייען און פרעגט, ווי אזוי איז מעגליך א צוזאמ־מענארבייט מיט אזא שכן, וואס שטרעבט צו א רעה־וויזיע פון די גרעניצען.

יעדענפאלס האט שעבאס בוך ארויסגערופען א גרויסען טומעל און ווי עס מעלדען די לעצטע דע־פעשען, האט שעבא שוין פערלאזען רומעניע.

ווי אזוי היטלער איז געווארען א מיליאנער פון „זיין קאמף"

עס איז א בעקאנטע זאך, אז היטלער איז גע־ווארען א רייכער מענש דורכדעם, וואס ער האט בעקומען אומגעהויערע טאנטיעמען אלס אויטאר און פערלעגער פון דער „ביבעל" און „קאראן" פון זיין רעזשים, פון זיין בוך „מיין קאמף".

אין דעם „בוכהענדלער בערזענבלאט" איז פער־עפענטליכט א גענויע איבערזיכט וועגען דעם, ווי אזוי די דאזיגע טאנטיעמען זענען געשטיגען טאכ־דעם ווי היטלער איז געווארען רייכסקאנצלער און האט איבערגענומען די גאנצע מאכט אין דייטש־לאנד.

דאס בוך „מיין קאמף" האט איצט אין דער דייטשער אויסגאבע אנ'אויפלאגע פון צוויי און א האלב מיליאן עקזעמפלארען. דערפון פאלט אויס אנ'ערך 93 פראצענט אויף דער צייט פון נאך דעם 30. יאנואר 1933. חנר פאר ארגאן פון די בוכהענדלער דער מאהנט, אז היטלער האט דעם ערשטען באנד פון זיין ווערק דיקטירט, בעת ער איז געזעסען אין דער תפיסה אין לאנדסבערג, זיין פריינד און סעקרעטאר, דעם איצטיגען רייכס־מיניסטער און שטעלפערטרע־טער אין דער פיהרונג מיט דער פארטיי, רודאלף העס. דער דאזיגער ערשטער באנד איז ערשינען אין אנ'אויפלאגע פון 10 טויזענט עקזעמפלארען אין יולי 1925 צום פרייז פון 12 מארק. נאך דער אויטארען טאנטיעמע מאכט אזוי ארום אויס 1,80 פון א באנד, אלזא צוזאמען 18.000 מארק און די הכנסות פון פערלאג, וואס היטלער אליין איז דער אייגענטימער האבען בעטראפען 120.000 מארק.

אין דעצעמבער 1926 איז ארויסגעקומען דער צווייטער באנד צו דעמזעלבען פרייז. פון דער דאזיגער צוויי־בענדיגער אויסגאבע איז אין די יאהרען 1925 —29 געמאכט געווארען א פרישע געמיינזאמע אויפ־לאגע פון וועלכער עס זענען פערקויפט געווארען 23,000. דאס בעדייט א ברוטא אומזאץ פון 552,000 מארק. אין משך פון 5 יאהר.

דאן איז געמאכט אנ'איינבענדיגע אויסגאבע. פון דער דאזיגער אויסגאבע זענען ביז צום 30־טען יאנואר 1933 פערקויפט געווארען 192.000 עקזעמ־פלארען. פון יאנואר ביז אקטאבער איז די צאהל פון די פערקויפטע עקזעמפלארען געשטיגען אויף איבער 1,2 מיליאן און אזוי ארום איז היטלער ענט־ציילטיג געווארען א מיליאנער.

זייט יענער צייט איז דער פערקויף געוואלדיג פארסירט געווארען דורך דער מלוכה און פארטיי און עס זענען שטענדיג געפינען געווארען נייע בע־לעגענהייטען צו קויפן דאס בוך פון עפענטליכע מלוכה מיטלען אדער צו צווינגען פריוואטע פערזאנען צו קויפען דאס בוך. אלס רעזולטאט דערפון איז אין משך פון די דריי לעצטע יאהרען די אויפלאגע ווידער אויפסניי פערדאפעלט געווארען.

די היטלער תורה איז איבערזעצט נאר אין אכט שפראכען און אלע איבערזעצונגען שטאמען פון דער ערשטער צייט נאך היטלערס איבערנעהמען די מאכט.

אין אקטאבער 1923 איז „מיין קאמף" איבער־זעצט געווארען אויף ענגליש. פערקויפט איז געווא־רען אין אמעריקא ביז איצט נאר 7100 עקזעמפלא־רען צום פרייז פון דריי דאלאר. אין ענגלאנד איז ארויסגעגעבען געווארען אנ'אויפלאגע צו 18 שילינג א בוך, פערקויפט איז געווארען 5000 עקזעמפלארען. אין סעפטעמבער 1935 איז ארויסגעגעבען געווארען א נייע אויפלאגע צו 3½ שילינג, מיט וועלכער עס האבען זיך אינטערעסירט אנ'ערך 14,000 ענגלענ־דער. עטוואס פעראינטערעסירטער האבען זיך ארויס געוויזען די דענער. ס'איז דארט פערשפרייט געווארען 7000 עקזעמפלארען צום פרייז פון 12 קראן. די איטאליענער האבען געשלאגען א רעקארד מיט דריי אויפלאגען. די אונגארען קריטען צו די צווייטע אויפ־לאגע, נאכדעם ווי עס זענען פערקויפט געווארען 3,300 עקזעמפלארען. זעהר קאלט האבען זיך ארויס־געוויזען די שוועדען. זיי האבען נאר געקויפט 2500 עקזעמפלארען. א חוץ דעם זענען נאך פערהאן א פארטוגעזישע און שפאנישע איבערזעצונג.

די פראנצויזישע איבערזעצונג האט היטלער צו־ריקגעצויגען פון פערקויף דורך א פראנצויזישען גע־ריכט. דאס געריכט האט איהם ארויסגעזאגט צוגעמשפט שאדען־ערזאץ אין דער הויך פון איין פראנק. און ווייל די פראנצויזען ווייסען, אז היטלער וויל זיי שטערען זיך צו דערוויסען דא וועגען זיינע פראנק־רייך - פיינדליכע פלענער, וואס געפינען זיך אין זיין „מיין קאמף" הערשט ביי די אנטיקוואריאט־בוכהענד־לער א גרויסע בעוועגונג מיט דער דאזיגער פון פער־קויף צוריק - געצויגענער אויפלאגע, און די פער־קויפטע עקזעמפלארען געהען איבער פון האנט צו האנט, אבער נישט צוליב בעגייסטערונג פארן ווערק, נאר ווייל מען וויל זיך בעקענען מיטן שונא.

ווידער א העצע־קאמפאניע

אין נאצי־דייטשלאנד געגען עסטרייך

וויען, (יט"א) די בעמיהונגען פון די דייטשע נאצי־קרייזען אויסצופועל'ן אנ'אמנעסטיע פאר די עסטרייכישע נאציס, וועלכע זענען אנט־לאפען פון דייטשלאנד, האבען, ווי בעקאנט, נישט געבראכט ביז איצט קיין רעזולטאט.

דער „אנגריף" און די „עסענער נאציאנאל־צייטונג" גרייפען דערפאר שארף אן די עסטריי־כישע רעגירונג. די דאזיגע קאמפאניע האט ארויס־גערופען א שטארקע רעאקציע מצד דער עסטריי־כישער פרעסע, וועלכע פראטעסטירען געגען יעדען פרוב זיך אריינצומישען אין די אינערליכע ענגע־לעגענהייטען פון עסטרייך.

די עסטרייכישע פרעסע דערמאנט דערביי, אז אין יוני 1935 זענען אן שום געריכט אומגע־בראכט געווארען אין דייטשלאנד פיל מענשען. דייטשלאנד טאר דעריבער נישט ארויסטרעטען אין נאמען פון יוסטיץ און גערעכטיגקייט.

ס'איז נויטיג א קלארע אימיגראציע-פאליטיק אין ארץ-ישראל

אנ'ארטיקעל אין „גרעיט בריטען ענד דהי איסט"

לאנדאן (יט"א) אין א סעריע ארטיקלען בעהאנדעלט דאס וואכענבלאט „גרעיט בריטען ענד דהי איסט" די לאגע אין א"י. אין דעם לעצטען ארטיקעל ווערט בעהאנדעלט די פראגע וועגען דער בריטישער פאליטיק אין א"י.

דער אויטאר ע. דזש. פוט, שטעלט פעסט אין אנהויב, אז פון ענגלישען שטאנדפונקט געשעהען אין א"י כסדר איבערראשונגען. אין ענגלאנד גופא הערשט א פולשטענדיגע איגנאראנץ איבער א"י-פראבלעמען. דאס בעציהט זיך אויפן „מאן פון דער גאס". וואס שייך די ענגלישע בעאמטע אין א"י, האלטען זיי זיך אין א צושטאנד פון „ספלענדיד איזאלישאן". אן-און-פאר-זיך — איז עס א האלטונג פון טפשות, וואס גרעניצט זיך ממש מיט פערברעכען, זי האט אבער אויך פאזיטיווע מאמענטען. א דאנק איהר קען דאס בעאמטענטום זיך אפהיטען פון פאוואריזירען איין צו אנדער דעם צווייטען. דאס איז אבער סוף-כל-סוף די ליניע פון קלענסטען ווידערשטאנד, און אזא האלטונג איז אפשר די איינפאכסטע און צייטענווייז א מעהר זיכערע, זי טויג אבער נישט אין א"י, וואו דאס וויכטיגסטע איז דאך א פערשטענדיגונג פון צוויי פעלקער, אראבער און יודען.

פארן דורכשניטליכען מאן שטעלען די יודען פאר א זעהר טשעקאווע בילד. די יודישע דערגרייכונגען האבען איבערראשטיגען אלע ערווארטונגען. די ענגלענדער העלפען אבער נישט צו לעזען דאס פראבלעם און זענען אריין אין אומפאס. די אחריות בלייבט אבער בעשטעהען און מען שאפט זי נישט אפ דורך פערשליסען די אויגען. עס איז קיין ספק נישט, שרייבט פוט, אז פריהער צי שפעטער וועלען מיר מוזען זיך ענטשליסען אדער אפשטעלען די יודישע אימיגראציע, וואס וואלט פולשטענדיג ערשיטערט די ציוניסטישע פאליטיק, אדער איינגעשטעלט די אראבער, אדער מיר וועלען מוזען ערלויבען, אז די אראבער זאלען בהדרגה אפגעשוואכט ווערען. לאו-דווקא פיזיש. דאך אויף אנ'אופן, אז פראקטיש זאל א"י ווערען א יודיש-נאציאנאלע היים אין דעם זין, דאס יודען וועלען האבען די קאנטראל איבערן לאנד. דאס פראבלעם איז אויסערסט קאמפליצירט. אויב מיר זאלען אפשטעלען די יודישע אימיגראציע, וועלען מיר ארויסווייזען שוואכקייט לגבי דעם נאהענטען מזרח, און מען וועט זאגען, אז מיר זענען דערצו געצוואונגען געווארען דורך די אונרוהען. אויב מיר וועלען ווידער פארטזעצען א פאליטיק פון יודישער אימיגראציע, וועלען מיר ארונטערפאלען דער ציוניסטישער פאליטיק.

דער אויטאר פיהרט ווייטער אויס, דאס מען מוז זיך אויך רעכענען דערמיט, וואס א"י איז זעהר קליין, און ווען עס זאל אפילו אינגאנצען זיך געפינען אין רשות פון די יודען, וועט עס קענען אויפנעהמען, ווי דער אויטאר מיינט, בלויז א גאנץ קליינעם טייל פון יודישען גלות. דאס איז פאר יודען זעהר א טראגיש בעוואוסטזיין, די ענגלענדער קענען אבער דערצו גארנישט העלפען, זיי קענען בלויז מיטפיהלען, טארען אבער נישט זיין סענטימענטאל און אויך נישט פערגעסען, אז די „אומיסטען בען-עוולה'טע זענען אין דעם פאל די אראבער".

די פאליטיק פון וואקלענישען — מיינט דער אויטאר — איז אלענפאלס די ערגסטע. מען קען נישט איין טאג שטעהען אויף דעם'ס און דעם צווייטען — אויף יענעמס זייט, דער ארצט שייבט צו ווארטען אויף נסים אדער, אז די פאציענטען זאלען זיך אליין היילען.

קודם-כל — פיהרט אויס דער אויטאר — איז נויטיג א קלארע און וויטזיכטיגע פאליטיק דער אימיגראציע-פראגע. ענגלאנד מוז זיך ענט... דען אויף איינע פון פאלגענדע מעגליכקייטען: ... אימיגראציע, אדער נישט-אימיגראציע, אימיגרא... אויף א בעשטימטען פעריאד און אין געוויסע ... ניצען אדער קיין אימיגראציע פאר א פעסטגע... טען פעריאד, נאך וועלכען עס וועט בעטראכט... רען די פראגע וועגען א קוואטע. עס מוז אבער קלאהר, וואס עס וועט זיין, ווייל ביים היינטיגען ... וויס קיינער נישט, ווי גרויס עס וועט זיין די א... גראציע ביז דעם טאג, ווען דער הויך-קאמ... ערטיילט דעם שעדול.

לסוף מיינט דער אויטאר, אז עס איז ... נויטיג א בעשטימטע גאראנטיע, דאס מען ... יודען נישט ערלויבען צו ערווערבען לאנ... עבר-הירדן און אהין צו קומען.

נייער בנין אין דער „אקאדעמישער שטאט" אויפ'ן הר-הצופים

ירושלים (יט"א) די טעג איז פארגעקומען די חנוכת-הבית פון א נייעם בנין אויף די שטחים פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט אויפ'ן הר-הצופים, וואס צוואקסט זיך אלץ מעהר אין אן „אקאדעמישער שטאט". דער נייער בנין איז בעשטימט אלס קלוב-הויז פון דער אוניווערזיטעט. אין דער פייערונג האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון אוניווערזיטעט'ס ראט, פראפעסארען, שריפטשטעלער, סטודענטען און מיטגלידער פון פערבאנד, פריינד פון דער העברעאישער אוניווערזיטעט. דער אנצלער ד"ר י. ל. מאגנעס, וועלכער האט געוויילט אין חיפה, האט צוגעשיקט א בעגריסונגס-דעפעש.

די פייערונג האט געעפענט דער פארזיצער פון אוניווערזיטעטס-ראט ש. שאקען, וועלכער האט איבערגעגעבען די ענטשטעהונגס-געשיכטע פון דייעם בנין, וואס דארף דינען דעם אקאדעמיש-געזעלשאפטליכען לעבען אויף דער הויכשול, אין נאמען פון דער אוניווערזיטעט האט ער געדאנקט די נדבנים, וואס האבען ערמעגליכט דעם בוי, דערמאנט דעם תל-אביבער תושב ש. סאלא, וועלכער האט געשפענדעט דריי טויזענד פונט, ד. ה. א העלפט פון דער סומע, וואס איז געווען נויטיג פאר'ן בויען דעם בנין. צו ש. סאלא, וועלכער האט צוליב זיין קראנקהייט נישט געקענט קומען צו דער פייערונג, איז ארויסגעשיקט געווארען א בעגריסונגס-דעפעשע אין נאמען פון אוניווערזיטעטס-ראט.

דער רעקטאר פון דער אוניווערזיטעט פראפ. בערגמאן האט צוו. אנד. אנגעוויזען אויף דעם פערברייטערטען אויפגאבען-קרייז פון דער אוניווערזיטעט. שוין היינט איז די הויכשול לגבי דעם יודישען פאלק נישט בלויז א „נעמערין", נאר אויך א „געבערין". איינס פון די אויפגאבען, וואס דארפען שוין בקרוב רעאליזירט ווערען, איז די גרינדונג פון איניעהריגע קורסען פאר יודישער יוגענד מיט העכערער בילדונג פון חוץ-לארץ. אין דער ריכטונג פון „געבען" מוז אבער די אוניווערזיטעט אידרע אויפגאבען נאך פערברייטערען.

עס האבען נאך אויף דער פייערונג גערעדט פראפ. אסף, פראפעסאר פ'ומקין (אין נאמען פון דעם פערבאנד פריינד פון דער אוניווערזיטעט) און מ. מ. אוסישקין. דער לעצטער האט זיך אפגעשטעלט אויף דער ראָל פון סטודענט אין לעבען פון ציוויליזירטע פעלקער און אויסגעריקט די האפנונג, אז דער יודישער סטודענט, וואס זיין השפעה פיהלט זיך נאך היינט נישט ווי עס וואלט געדארפט זיין, וועט נאך אין ישוב אויספיהרען גרויסע אויפגאבען.

די יודישע ארבייטאריך

ירושלים. דער לעצטער בולעטין פון א"י-ביוהא פון דער וויצ"א גיט איבער אינטערעסאנטע פרטים פון לעבען פון דער יודישער ארבייטארין אין א"י ווי אויך פון דער טעטיגקייט פון דער וויצ"א אין לאנד. אזוי דערצעהלט דער בולעטין, אז אין דער פויען-קבוצה עיינות נעבען נס-ציונה איז אויפגעבויט געווארען א נייער בנין פאר 20 שילערינס.

אין דער מהלל'ער לאנדווירטשאפטליכער מיידעלשולע איז איינגעארדנט געווארען א פראכטפולע עלעקטרישע קיך.

אין נחלת יצחק ביי תל-אביב האבען זיך געעפענט קורסען פאר שטיבינער ווירטשאפט. אויף די קורסען ווערט אויך אינטענסיוו געלערענט העברעאיש און תנ"ך.

א ספעציעלער דיעטע-קורס איז געעפענט געווארען דורך די וויצ"א אינסטרוקטארען אין דעם קיבוץ דעל המיה. די פראגע פון דיעטע אין דעם ראזינען פונקט איז בעזונדערס וויכטיג, ווייל דער פונקט געפינט זיך 320 מעטער אונטער דעם שפיגעל און די גרויסע היצען, וואס הערשען דארט, פאדערן א ספעציעלע דיעטע.

א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט ווירדמעט ... דעם פראבלעם פון פערנוצען ציטרוס-פרוכטען אין דער ווירטשאפט. די פראגע איז איצט בעזונדערס אקטועל, ווייל די פרוכט איז ביליג צוליב די שטורעמווינדען און די רעגענס, וועלכע האבען אראפגעווארפען א סך פרוכט פון די בוימער.

די קולטור-אפטיילונג פון וויצ"א ט... ארויסצוגעבען א זשורנאל „דמותנו", אין ... עס וועלען בעהאנדעלט ווערען פראבלעמען פון וויצ"א-ארבייט.

כפר שמריהו

ירושלים. די געזעלשאפט פאר דאר... און שטאטישער קאלאניזאציע „ראסקא", וועלכע ... געגרינדעט געווארען מיט דער הילף פון דער ... צענטר, האט אפגעקויפט אין דעם חריטען ... פון דער קאלאניע הרצליה 600 דונאם, וואו ... אויפגעשטעלט ווערען א נייער לאנדווירטשאפט... הערב אויפן נאמען פון דעם פערשטארבענע... ציוניסטישען פיהרער און בעקאנטען טוער ד"ר ... לעווין. דער דארף וועט הייסען „כפר-שמריהו". דארט איז שוין דורכגעפיהרט געווארען א ... און מען האט געגראבען א ברונעם. איצט ט... צו בויען די הייזער אין דעם דארף קענ... בעזעצען 40 משפחות.

בראש פון דער געזעלשאפט „ראסקא" ... ד"ר חיים וויצמאן (פרעזידענט), ד"ר ארטור ... (וויצע-פרעזידענט), אליעזר קאפלאן, ד"ר ו... טאר און אנדערע.

אין טראמוואי

(פעליעטאן) **פון מיכאיל זאשטשענקא**

דא נישט לאנג צוריק פאהר איך מיר אזוי אין טראמוואי. איך שטעה מיר אזוי אויף דער פלאטפארמע און קוק מיר אזוי אויף דער שעהנער פאנאראמע ארום און ארום. ווארים וויסען זאלט איהר, אז איך בין פון די פאסאזשירען, וואס האבען פיינט צו פאהרען אינווענינג, אין טראמוואי. איך האב מער ליב צו שטעהן אויף דער פלאטפארמע און קוקען.

שטעה איך מיר אזוי און קוק. מיר פאהרען איבער דער טראיצקער בריק, און ארום און ארום איז אויסערגעווענליך שעהן. איך זעה די פעטראפאוולאסקע פעסטונג מיט דער גילדענער הויבשפיץ, דעם טייך נעווא מיט דעם מאיעסטעטישען סטראם, און זעה אויך ווי די זון זעצט זיך. מיט איין ווארט, אלעס איז, ווי מ'זאגט געווערליך, גלענצליך.

מיר געפעלט דאס, און איך שטעה מיר אזוי, און מיין נשמה זאפט אריין אין זיך אלע קאלירען און פארבען, אלע קלאנגען און אלץ, וואס א נשמה קען נאר אין זיך אריינזאפען.

און ביי מיר אין מוח הויבען זיך אן וועבען פערשידענערליי געדאנקען, זעהר געהויבענע, און אין קאפ קומען מיר אריין פערשידענערליי פראזען זעהר פלאנטערטע. איך דערמאן זיך אן לידער, וואס איך האב אמאל געלייענט. איך פיהל ממש ווי איך הויב אן שוועבען אין די הימלען פון פאעזיע, און ... קומט מיר אויפ'ן זינען א פערן פון פושקינ'ס ... ליד — עפעס אזוינס ווי: „טיאטיא, טיאטיא, ... האבען אונזערע נעצען פון וואסער ארויסגע... שלעפט א מת"...

און פונקט דאן, ווען איך האב געשוועבט ... אין די הימלען פון פאעזיע, האט די קאנדוקטארין ... מיר איבערגעשלאגען די געהויבענע געדאנקען. איך ... האב געהערט ווי זי קריגט זיך מיט עפעס א פאסא... זשיר.

און דא לאז איך זיך ארונטער פון די הימלישע ... הויכקייטען צו די ערד'שע נידעריגקייטען מיט זייערע ... קליינליכע אינטערעסען און נידעריגע השגות.

איך הער ווי די קאנדוקטארין, א גאנץ שעהנע, ... יונגע מיידעל, רעדט מיט גאל און גיפט צו דעם ... פאסאזשיר:

— וואס מיינסטו, איך וועל דיך פיהרען אומזיסט? מאך נישט קיין טענות, בירגער, און בעצאהל. איהר געהט שוין ארונטער פון מיין וואגאן.

געזאגט האט זי דאס צו א מענשען, וואס איז געווען אנגעטון זעהר בעשיידען. ער, דער מענש מיט'ן פיסטנעם פנים, בעצאהלט נישט, הייסט עס, פאהרן פאהרען, ער גיט אן פערשידענערליי תירוצים; אט זוכט ער אין די קעשענעס און געפינט דארט גארנישט, און אט גיט ער זיך גאר א זאג אזוי:

— אזא שעהן מיידעל, די קאנדוקטארין, א שעהן מיידעל מיט אזעלכע זיסע ליפעלעך, נעמט זיך און צובייזערט זיך גאר, און מאכט קאליע דערמיט איהר וואונדערליך-שעהנעם אויסערליכע אויס — זעהן!... נו, זאגט אליין, וואס קען איך פארט טון, אז איך האב קיין געלד נישט?... דו ווילסט איך זאל ארונטערגעהן, וועל איך דיך פאלגען. דער טראמוואי וועט זיך אפשטעלען ביי דער סטאציע, וועל איך ארונטערגעהן...

— דאס וועט נישט געהן! — מאכט צו איהם די קאנדוקטארין. — איך וועל דיך נישט פיהרען אומזיסט קיין איין סטאציע. אז מ'האט קיין געלד נישט, געהט מען צופוס און מ'קריכט נישט אין טראמוואי.

רופט זיך אן דער פאסאזשיר:

— אנ'אייגפאל אביסעל, געהן צופוס גאר! אפשר האב איך גאר בלאטערען אויף די פיס? עך, עך, עך, ווי מענשען האבען דאס נישט קיין הערצער היינטיגע צייטען. מ'געהט גאר נישט אריין אין יענעמס לאגע. אלץ געלד און געלד. פאר יעדער קלייניגקייט — גיב זיי געלד!

מענשליכע געפיהלען האבען אנגעפילט מיין הארץ. איך האב רחמנות געהאט אויף דעם מענשען, וואס איז, געבעך, אזוי ארים, אז ער האט אפילו נישט די עטליכע גראשען צו בעצאהלען פאר'ן פאהרען אויפ'ן טראמוואי.

האב איך ארויסגענומען געלד פון קעשענע און געזאגט דער קאנדוקטארין:

— אט האט איהר געלד. איך צאהל פאר איהם, פאר דעם מענשען מיט'ן פיסטנעם פנים.

זאגט מיר די קאנדוקטארין:

— ביי מיר אין וואגאן קענען אזעלכע שטיק נישט געהן. יעדער פאסאזשיר צאהלט פאר זיך.

— וואס הייסט עפעס, — זאג איך, — עס געהען נישט אזעלכע שטיק? איהר קענט מיר נישט פערווערען צו בעצאהלען פאר וועמען איך וויל.

— איך קען אייך דאס יא פערווערען, זאגט זי. — אין מיין וואגאן וועל איך נישט דערלאזען אזוינע זאכען געגען וועלכע מיר קעמפען...

— דאס איז דאך אבער נישט מענשליך, — טענה איך. — אויף א מענשען דארף מען רחמנות האבען ווען ער איז אין א נויט. און חוץ דעם, אפשר איז ער גאר מיינער א קרוב און דערמיט וואס איך בעצאהל פאר איהם, דריק איך אויס מיינע קרוב'ישע געפיהלען.

ווערט די קאנדוקטארין פון דעם נישט נתפעל, און גיט א זאג:

— אויב אזוי וועט איהר באלד זעהן וואוהין איך וועל איהם אוועקשיקען, דעם קרוב אייערען...

און זאגענדיג דאס, גיט זי זיך א בייג ארויס, נעמט אריין דאס פייפעל אין מויל און הויבט אן פייפען.

גיט דער פאסאזשיר מיט'ן פיסטנעם פנים א קרעכץ:

— עך, — מאכט ער אזוי, — דאס מאל האב איך גראד געגעט-אפען אויף א מיידעל מיט פעפער. נו, העראויף צו פייפען דארט. וואס פאר א פייפעניש אין מיטען דעריבען? פאהר ווייטער. איך וועל באלד בעצאהלען.

און ער נעמט ארויס פון דער קעשענע א פופצעהן רובעלדיג פאזיטעל און גיט א זאג מיט א קרעכץ:

— נישט געוואלט צובייטען אזוי פיל געלד צוליב אזא קלייניגקייט ווי בעצאהלען אין טראמוואי פאר'ן פאהרען... אבער איך זעה דאך שוין, אז אט די יפה-פיה איז א שלאק און לאזט נישט מ'זאל א מענשען ארויסהעלפען אין א נויט, איז אט נאט אייך דאס פאזיטעל און גיט מיר רעשט.

רופט זיך אן די קאנדוקטארין:

— וואס רוקסטו מיר אין דער נאז אזא גרויסע סומע? איך האב נישט קיין רעשט. אפשר קען אימיצער פון די פאסאזשירען דאס צובייטען? פרעג ביי זיי.

איך בין שוין געווען גרייט צו צובייטען דאס פאזיטעל, אבער ווען איך האב דערזעהן ווי דער פאסאזשיר מיט'ן פיסטנעם פנים קוקט אויף מיר, האב איך געמוזט דערשטיקען מיינע גוטע כוונות און טיף מענשליכע געפיהלען.

— אט דאס איז עס דאך. — האט דער פאסאזשיר געזאגט. — איך האב דע נישט געוואוסט, אז דו זאגסט אזא גרויסע סומע נישט צובייטען? עס און טאקע דערפאר האב איך געזאגט, אז איך קען נישט בעצאהלען.

— ס'איז נישט אויסגעקומען מיט דעם ... — איז די קאנדוקטארין געווען בייז. — ער ... מיר אין דער ארבייט. איך וועל מוזען אפ... דעם טראמוואי און איהם ארויסווארפען.

און זי איז שוין געווען גרייט צו געבען א ... מיט'ן גלאק.

— ווארט, קלינגט נישט, — האט דער ... זשיר זי נישט געלאזט. — דאס ערשטע מאל א... לעבען זעה איך אזא מיידעל א קאנדוקטאר... א טראמוואי. דאס איז שוין איינמאל א מ... האב צייט, מאר'עווע זיך נישט. איך בעצאהל...

און ער לעגט אריין די האנד אין ק... און נעמט ארויס א מטבע פון צוואנציג קא...

מאכט צו איהם די קאנדוקטארין:

— פאי וואס זשע האסטו אומזיסט גע... א קאפ?

ענטפערט ער איהר:

— א שעהן פנים וואלט איך געהאט ... וואלט געגעבען געלד יעדען איינעם וואס... נאר!... אבער וואס איז דא צו רעדען מיט... גען צו דאס געלד און פערמאך שוין דעם ... פון דיין שעהנערעריי... עס לוינט זיך טאק... צומאטערען די צונג און פלוידערען א גאנצ... איבער אזא קלייניגקייט... איך קען נישט א... טראגען אזעלכע זאכען.

— עס איז אמת, דאס איז טאקע א קליינ...

— האט די קאנדוקטארין געזאגט, וועגנדענ... צו אלע פאסאזשירען. — אבער איבער אזעלכע... שוינען קענען ביי אונז די טראמוואיען נישט ... פינקטליך.. און איבער איהם האב איך דורכג... א סך פאסאזשירען און זיי זענען געפאהרן ... בילעטען...

דער פארשוין מיט דער קליינליכער נשמה... איז אפגעפאהרען צוויי סטאציעס און איז אר... געגאנגען.

און דאן האט די קאנדוקטארין געזא...

— נו, וואס פאר אויסגעשפילטע לומ... זענען נאך פאראן ביי אונז!

נאכדעם זענען מיר ווידער ארויף אויף א בריק, און איך האב ווידער אנגעקוקט די ... שעהנקייט פון דער נאטור ארום און ארום ... האב אינגאנצען פערגעסען אן די קלייניגקייט... זענען פערבונדען מיט'ן פעריקעה, פונ'ם ט... איבער די גאסען פון דער שטאט.

(פונ'ם סאוויעטישען הומאריסטישען ז... „קראקאדיל".

פון רוסיש: מ. אשעראוויט...

„נייער פאלקסבלאט" № 35 מיטוואך, דעם 10־טען פעברואר 1936

היץ אלס די בעסטע רפואה פאר פערשידענע חולאת'ן

מען פראדוצירט קינסטליכע פיבער־היץ, אום צו טויטען שעדליכע מיקראבען אינ'ם קערפער. — חיות ווייסען פון דעם סוד בעסער ווי מענשען. — דאקטוירים האבען זיך ערשט דא נישט לאנג געכאפט פאר דעם

דאקטוירים ווייסען, אז אין א הויכער היץ קען מען פערניכטען מיקראבען, די אומזיכטבארע ... אין אונזער קערפער, וועלכע פעראור־... פערשידענע חולאת'ן. די דאזיגע היץ וואלט ... אויך געטויטעט דעם מענשענ'ס קערפער, ווען ... איהם צוזאמען מיט די מיקראבען אין דער ... היץ. די דאקטוירים האבען אבער אויך אויס ... די לעצטע צייט, אז אין דעם מענשענ'ס ... קען מען מיט אזא הויכער היץ טויטען די ... מיקראבען און דער מענש זאל בלייבען ...

געגען געוויסע סארטען געפעהרליכע חולאת'ן ... מען איצט קינסטליך א הויכען פיבער־... ביי דעם חולה, און דאס טויטעט די מיקראבען ... דער דאזיגער חולאת. אין אמאליגע צייטען וואלט ... געהאלטען פאר משוגע דעם דאקטאר, וואס ... עס גע'וואלט טון. איצט אבער פראקטיצירט ... עס איבער א סך חולאים אין פערשידענע שפי־... טאלער.

אז היץ ... א גוטע סגולה פאר קראנקהייטען, ... געוואוסט ... נאך אין די גאנץ אלטע צייטען. ... געפינט עס אין די שריפטען פון דאקטוירים און ... אלטען גריכענלאנד און אנדערע אלטע לענדער, אבער די נייע מעדיצין האט עס נישט געוואוסט. ערשט דא נישט לאנג האט די וויסענשאפט פון מע־דיצין אויסגעפונען וואס פאר א זעלטען גוטער מיטעל דאס איז געגען פיל חולאת'ן.

דער מענש האט אייגענטליך בעדארפט זיך אנשטויסען אן דעם, צוקוקענדיג ווי די חיות האנ־דלען. א הונט, אדער א קאץ, למשל, וועט לויפען אין דרויסען אין דעם גרעסטען פראסט און זיך נישט פערקרי'מען אפילו. אין הויז אבער וועט דער הונט וויגטערצייט אויפזוכען דעם ווארימסטען פלאץ הינטער'ן אויווען, אדער ביי דער ליזשאנקע און זיך אוועקלייגען דארט אנ'ווארימען זיך, אויב דער פלאץ איז שוין נישט פערנומען פון דער קאץ.

זומער צייט ווארימען זיך אלע חיות אויף דער זון, איצט ווייסען שוין דאקטוירים, אז די ווארים־קייט אין קערפער פערטרייבט און פערניכטעט שעדליכע מיקראבען.

ווי אזוי די היץ פערניכטעט מיקראבען, איז נאך נישט גענוי בעקאנט. ווען מ'טוט, צום ביישפיל, אריין מאלאריע־באצילען אין א מענשען, איז מעג־ליך, אז די דאזיגע באצילען הרג'ענען אנדערע באצילען, און ס'איז אויך מעגליך, אז פון דער גרויסער היץ הויבט ס'בלוט אן צו צירקולירען אן דערש, עס פערמערען זיך די ווייסע קערפערלעך אינ'ם בלוט און זיי פערשלינגען און פערניכטען עס די שעדליכע מיקראבען.

אויף דער „רפואה" פון מאלאריע־באצילען האט מען זיך אנגעשטויסען צופעליג. ספעציאליסטען אויף מארך קראנקהייטען האבען בעמערקט, אז ווען דער מארך־חולה קריגט מאלאריע, ווערט ער נאכ־דעם געזונטער. האט מען געגומען מאכען עקספע־רימענטען מיט מאלאריע־באצילען אויף אזוינע חו־לאים און ס'האט זיך ארויסגעוויזען פאר אנ'ערפאלג. האט מען עס אויסגעפרובירט אין אנדערע חולאת'ן, און אויך מיט ערפאלג אין פיל פאלען.

מיט דער צייט, איז מען זיכער, וועט מען מעהר אויסגעפינען וועגען דער גוטער ווירקונג פון היץ אויף אונזער קערפער און מ'וועט אין אונזערע וואוינונגען איינפיהרען פערשידענע טעמ־פעראטורען, קעלטערע פאר שלאפען און הייסערע פאר נישט דערלאזען פערקיהלונגען און אז. וו.

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

די באלעבאסטע האט בעמערקט, אז עפעס איז נישט גלאט מיט דער רדיכסט און זי האט בעשלאסען איהר אויסצופרעגען:

— עפעס געחסטו מיר ארום ווי אין א היכער־פלעט, הענע, — האט די באלעבאסטע געזאגט.

— איהר מוזט מיר ענטשולדיגען, מאדאם, האט הענע געענטפערט, איך געה באלד חתונה האבען.

— מיט וועמען? האט די באלעבאסטע געפרעגט דער־שטוינט.

— מיט דעם יונגערמאן וואס איהר האט נעכטען געזעהן אין קיך.

— מיט איהם, הענע? דו קענסט דאך איהם אינ־גאנצען קנאפע צוויי וואכען?

— יא, מאדאם, אבער קיין פרעמדער איז ער מיר נישט, מייגע אפרייגדין איז־פאר איהם געווען זעקס יאהר א כלה...

* * *

מאן: נו, ווי איז דאס געווען אין טאטער?

ווייב: שרעקליך. לעבען מיר איז געזעסען א בחור, האט ער אזוי געשנארכט אז איך האב נישט געקענט צו־מאכען קיין אויג אויף א מינוט.

יודישע וואוילטעטיגע געזעל־שאפטען אין דייטשלאנד
ווערן בעלאסטעט מיט אלע שטייערן

בערלין, (יט"א) די „יוריסטישע וואכענ־בלאט" פערעפענטליכט אנ'אורטייל פון אפעלא־ציאנס־געריכט, וואס שטעלט פעסט, אז די יודישע וואוילטעטיגע געזעלשאפטען אין דייטשלאנד קענען נישט בעפרייט ווערען פון הכנסה־שטייער, „אין אזעלכע פאלען — ווערט געזאגט אין אורטייל — איז ענטשיידענד די ראסען און בלוט־אנגעהערי־קייט צום דייטשען פאלק". קיין שום שטייער־הנחות מיט'ן מאטיוו, אז מען האט צו טון מיט א פילאנטראפישער טעטיקייט זענען דעריבער „נישט פעראייגבאר מיט דעם נאציאנאל־סאציאליסטישען גייסט."

עסטרייכישע אנטיסעמיטען רייסען זיך צווישען זיך

ווין (יט"א) די נאצי־קרייזען אויף דער פראווינץ אגיטירען שטארק געגען דעם עקזיסטי־רענדען „אנטיסעמיטען־בונד", וועלכען זיי ווארפען פאר, אז ער ענטוויקעלט נישט קיין גענוגענדע טער־טיגקייט און פיהרט נישט אן מיט אנטיסעמיטישע אקציעס, דער קאנפליקט איז אזוי שארף, אז נאצים טארען אפילו נישט בעזוכען די פערזאמלונגען פון דעם „אנטיסעמיטענבונד".

הויכע אויסצייכנונג פאר א האלענדישען ציוניסט

אמסטערדאם, (יט"א) די קעניגין ווילהעלמינא האט בעשאנקען מיט א הויכען אר־דער דעם בעקאנטען יודיש־האלענדישען כעמיקער דר. א. וואן ראאלטע. דר. וואן ראאלטע איז געווען פארזיצער פון דער ציוניסטישער פעדערא־ציע אין האלאנד און פיהרט איצט אן מיט דער ארבייט פון יודישען נאציאנאל־פאנד.

טשיקאווע זאכען פון דער גרויסער וועלט

פון ל. בארא־דין

...קער פערוואנדעלט אין אלקאהאל אין זיבען שעה צייט.

... ווי בעוואוסט, ווערט אלקאהאל געמאכט פון ... קראכמאל אדער צוקער. אלקאהאל מאכט מען פון ... קארטאפעל, רייז, ווייץ און אנדערע אזעלכע מאטער־... צוליב דעם קראכמאל, וואס זיי ענטהאלטען; ... מען מאכט איהם פון פלוימען, ווינטרויבען ... אנדערע פרוכטען צוליב דעם צוקער, וואס ... ענטהאלטען.

דער פראצעס איז אזא: דעם מאטעריאל פער־... מען אין א פליסיגקייט, אדער מען דריקט ... דעם זאפט, א ער מען מישט עס מיט וואסער. ... האלט עס אין כלים ביי א געוויסער טעמפערא־... אין באלד קומען א געוויסער מין באקטעריען ... אטאקירען די מאלעקולען פון דעם קראכמאל ... צוקער און לייגען זיי פאנאנ'ער אויף זייערע ... פון איין זייט פארמירען זיך מאלעקולען ... אלקאהאל און פון דער צווייטער זייט — אלע ... דיגע מאלעקולען, וואס קומען אין פארם פון ... ער אדער גאז. זענען עס די באקטעריען, וואס ... האנדלען דעם צוקער און קראכמאל אין אלקא... מענשען קאנען עס נישט טון. מענשען קאנען ... צוגרייטען דעם מאטעריאל און די בעדינגונגען, ... גארנישט. דער פראצעס געדויערט וואכען, ... אין אמאל יאהרען, לויט די רעזולטאטען, ... מען וויל דערגרייכען.

... קומט איצטער פראפעסאר לעסלי טשעמבערס ... דעם פענסילוו. א אוניווערזיטעט און בעריכטעט ... האט ערפונדען א נייעם פראצעס צו פערוואנד־לען קראכמאל און צוקער אין אלקאהאל. די פלי־כטיגקייט, וואס געפינט זיך אין דער כלי, פע־איינינגט ער מיט אזא עלעקטרישען אפאראט, וואס מאכט די פליסיגקייט צו ציטערען און וויברירען עטליכע הונדערט מאל א סעקונדע. די וויבראציעס קומען פאר אזוי שנעל, אז זעהן מיט די אויגען קאן מען עס נישט. עס קומט אבער פאר, אין אט די וויברא־ציעס לייגען עס פאנאנדער די מאלעקולען פון צו־קער און קראכמאל און פארמירען אלקאהאל.

ער זאגט, אז פאר דעם משך פון 7 שעה צייט האט ער דערגרייכט אזעלכע רעזולטאטען, וואס זיי זענען געוועהנליך דערגרייכט אין פיר יאהר צייט, ווען מען דארף וואַרטען, אז די באקטעריען זאלען עס טון.

פאטאגראפישע בילדער ווייזען ווי די ערד איז קיילעכדיג

מיר אלע ווייסען, אז די ערד איז קיילעכדיג ווי א באל. מיט די אויגען זעהן קאן מען עס נישט, אבער אין די טעקסט־ביכער פון געאגראפיע ווערען אנגעגעבען געוויסע שטארקע ארגומענטען, אז מיר לעבען אין דעם גלויבען. איין ארגומענט איז אזא: ווען מיר שטעהען ביים ברעג ים און קוקען אויף א שיף, וואס דערנעהנטערט זיך צו אונז, זעהען מיר פריהער דעם רויך, דערנאך דעם קוימען, דערנאך די איבערשטע טיילען פון דער שיף און דער עיקר צום סוף — די גאנצע שיף. דאס איז מעגליך נאר ביי דעם יבגונגען, אז די ערד זאל זיין קיילעכ־דיג ווי א באל.

און איצטער זענען שוין פאראן פאטאגרא־פישע בילדער, וואס ווייזען דירעקט, אז די ערד איז קיילעכדיג. צוויי בילדער זענען שוין פאראן אזעלכע, און ביידע זענען אראפגענומען געווארען פון דעמזעלבען אמעריקאנער אפיצער קאפיטאן אל־בערט סטיווענס.

דאס ערשטע בילד האט ער אראפגענומען אין זיד־אמעריקא אין 1931. ער איז געפלויגען אין אנ'עראפלאן, וואס האט זיך דאן געטראגען 21 טויזענד פוס הויך איבער דער אויבערפלאך פון ים. ער האט אראפגענומען א שטיק לאנדשאפט, און אויפ'ן בילד זעהט זיך א קייט בערג, וואס האט זיך געפונען 287 מייל ווייט פון דעם עראפלאן. אויפ'ן בילד זעהט מען ווי דער האריזאנט אין דער ווייטענס איז קיילעכדיג.

דאס צווייטע מאל איז עס געווען אין נאוועמ־בער, 1935. ער האט זיך אויפגעהויבען ערגעץ אין סאוט דאקאטא אין א סטראטאספער־באלאן... ווען דער באלון איז געווען מעהר ווי 72 טויזענד פוס הויך איבער דער אויבערפלאך פון ים, האט ער אראפ־גענומען א פאטאגראפיש בילד. אויפ'ן בילד זעהט זיך א שטיק טעריטאריע גרעסער ווי דער שטאאט אינדיאנא, מיט בערג, מיט טייכען, מיט „קעסטלעך" צעאקערטע ערד, און פון דערווייטענס זעהט זיך דער האריזאנט, און עס זעהט זיך גאנץ קלאר, ווי דער האריזאנט איז קיילעכדיג.

[...]ער גורל פון אפרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

... יעדען וואָרט שיט ער זי אָפּ מיט קושען:

— זאג, זאג זאג! אז דו האסט מיך ליב! לאמיך ... די ווערטער פון דיין מויל, רחל!

... האט זיך געקוועקעלט און גארנישט געזאגט, ... געפריאטהען אין די מינוט פון קוועקלונג געווען ... נאר זי הויבט פאמעלעך אויף דעם קאפ זי ... איהר בלאס און איהר מויל איז אפגעהאקט. ... אויף איהר און מיט אן אייגנטהאלטענעם ... ווארט ער אויף איהר ווארט. ווי אין א צוי־... זעהט ער ווי איהר געזיכט צעשר־... זיך. ווי איהרע אויגען, וואס שייגען ווי ... קומען אלץ נעהנטער און נעהנטער צו איהם ... א לייכטער צוריהר פון איהרע ליפען ווי ... צוריהר פון בלומען בלעטלעך. איהרע ליפען ... זיך איין אין זיינע, איהר אטעמען ווערט הייי־... זיינע אויגען פיהלען זיך אן מיט טרערען ...

— האסט מיך ליב, רחל! איך ווייס, האסט מיך ... איך קאן זיך נישט גלויבען מיין אויגען ...

... האט טערערט ווי שיכור, אפגעהאקט און ... זי האט צו איהם אויפגעהויבען די אויגען ... האט אין זיי געזעהן דעם גלוס פון ערוואכטער ... ווייליכער גלוסטונג.

— צי איך האב דיך ליב? מעהר ווי מיין גאנצ... ?

... האט די ווערטער ארויסגעזאגט שטיל און זיס ... כישוף... צוזעמאכט די אויגען און אויסגע־... איהר פנים צו זיינע הייסע קושען.

... זי האט געעפענט די אויגען האט זי דערזען אקסעל דערזעהן אויף יענער זייט פענסטער, וואס איז ארויסגעגאנגען צו א באלקאן א פיגור: עמיצער איז געשטאנען אויפ'ן באלקאן, זי האט בריוו צע־עפענט די אויגען און געכאפט דעם לייזען בליק פון א פאר קליינע גרייע אייגעלעך:

סטעפאן דער פאליאק!

דאס הארץ איז איהר פארזאמטען געווארען און זי איז געבליבען ליגען אין געפריאנדעס ארעם קאלט און באוועגלאז ווי א טויטע. ער, וואס האט פון גארנישט געוואוסט, האט אויף א הר א קוק געטון און איז איבערגעציטערט געווארען, זי איז געווען טויטלעך בלאס, איהרע אויגען האבען געברענט מיט רציחה און איהרע ליפען זענען געווען צעדרייט אין א קיפ־טיגען שמייכעלע... א מינוט איז איהם אויסגעפאלען, אז זי איז אראפ פון זינען:

— רחל, רחל! וואס איז מיט דיר!? — האט ער געגומען נישט מיט זיין קול שרייען.

— איין מינוט! איין מינוט! האט זי זיך ביי איהם געבעטען.

— רחל! וואס — — —

— איין מינוט! איך פיל זיך עפעס נישט גוט!

— רופען א דאקטאר?!

— ניין, מ'דארף נישט! ס'וועט איבערגיין! איין מינוט!

ער האט זי ארויסגעלאזט פון זיינע ארעמס, זי איז אוועקגעליגט אויף דער סאפע און געבליבען זיצען, נישט וויסענדיג וואס צו טון.

— זיי נישט אויפגערעגט, טייערער! — האט זי איהם בארוהיגט — לאז מיך אזוי ליגען א פינף מי־נוט און... עס וועט אלץ זיין גוט!

זי איז געלעגען אויף דער סאפע און אין הארצען האט איהר געבערענט א פייער, פון צייט צו צייט האט זי געכאפט א זייטיגען בליק צום פענסטער. ער איז דארט געווען; איהר רוצח! ער האט זי געהיט! זי מוז אויספיהרען זיינע שטומע באפעהלען און אליץ איז אזוי מיאוס. ער זעהט זי אין אזעלכע אינטימע מינוטען, ווי עס וואלט נאר קיין שאנדע און קיין ביסעל אנשטענדיגקייט נישט געווען אויף דער וועלט: „וויי! וויי! ווי טיף איך בין געזונקען! ווי נידעריג איך בין געפאלען!" ס'הארץ האט אין איהר געוויינט און זי האט מיט ביטערקייט געטראכט און נאך איבערגעטריבען איהר שאנדע: „דארטען שטייט ער מיין היטער, מיין פריזען־פאקטאר, און היט מיך צי איך טו מיין ארבייט גוט און רעכענט די פרא־פיטען".

מיט אנטשלאסענקייט האט זי זיך אויפגעהויבען פון דער סאפע, צוגעגאנגען צום פענסטער, עס צער־עפענט און מאכענדיג זיך, אז זי אטעמט אריין פרי־שע לופט, האט זי שארף און שטיל ארויסגעזאגט:

— איצט דו גייסט נישט אוועק פון דאנען וועט זיין שלעכט!

— איהר רעדט עפעס צו מיר? — האט געפריאנד א פרעג געטון.

זי האט שוין גענומען רעדען העכער, אורעסי־רענדיג בלומרשט געפריאנדען, און מיינענדיג סטעפאן:

— אויב ער וועט נישט אוועקגיין וועל איך אראפ פון זינען?

— וואס?

— דער קאפווייטאג!

געפריאנד האט פון גארנישט געוואוסט און גע־מיינט, אז זי רעדט טאקע פון קאפ־ווייטאג. נאר סטע־פאן האט פארשטאנען די אנצוהערעניש און ער האט זיך שוין מעהר ביים פענסטער נישט באוויזען.

רחל איז צוריקגעקומען צו געפריאנדען, זיך צו־געזעצט צו איהם און ארומפליטענדיג איהר קאפ אויף זיין אקסעל האט זי מיט א טיפען זיפץ, וואס האט ארויסגעריסען א שטיק הארץ, ארויסגעזאגט:

— ס'איז מיר אזוי שלעכט!

— וואס איז טייערע? וואס פעהלט דיר?

— איך בין הילפלאז! אומבאשיצט! ס'איז מיר אזוי טרויעריג אויפ'ן הארצען.

— איך ווייס, ליבע, אז דו ביסט א טרויעריגע! זעהר א טרויעריגע און א טיף ליידענדע! איך האב פון דעם א סך געטראכט און איך בין זיכער אז דאס טעהמט זיך פון דעם, וואס דו ביזט יונג א יתומה געבליבען, ווי דו האסט מיר אליין דערציילט... האסט נישט געהאט קיין צערטליכקייטען פון עלטערען! קיין ליבע פון אייגענע... אבער זארג זיך נישט! עס וועט זיך פאר דיר איצט אנהויבען א נייע לעבען! איך וועל דיר זיין אזוי געטריי! אזוי געטריי! אין פייער און אין וואסער וועל איך פאר דיר גיין. קיין זאך וועט פאר מיר נישט זיין צו שווער פאר דיר צו טון. מיין לעבען וועל איך מקריב זיין פאר דיר! איך וועל דיך אפהיטען. ווי אנ'אויג אין קאפ, ווייל איך ווייס, אז דו ביזט א סך שטורעמיש דורכגעגאנגען אין לעבען און ביי מיר וועסטו געפינען א זיכערען ברעג... די מלחמה וועט זיך ענדיגען און איך וועל ארויס פון מיליטער, איך וועל זיך נעהמען צו אנ'אנדער ארבייט איך האב שוין וועגען דעם געלאזט וויסען מיין מו־טער, פון מיין מוטערס צד בין איך א ראטשילד —

זי האט ווייטער נישט געלאזט רעדען:

— איהר זענט א יוד?

— יא!

— א יוד!

— וואס איז דען? איהר וועט נישט חתונה האבען מיט קיין יודען?

— ניין, נישט דאס! איך האב אלעמאל געהאט א געפיהל אז איהר זענט א יוד! איך ווייס אליין נישט פארוואס!

— איך פאל אין אייערע אויגען דערמיט וואס איך בין א יוד?

— וואס פעלט איך איין?

— גוט, טייערע!

— דערציילט, דערציילט ווייטער... ליגנט אויס אייערע פלעגער פאר דער צוקונפט! ס'איז אזוי גוט צו הערען...

(המשך קומט)

דאס לאדזשער לעבען

מיטוואך
10
פעברואר
כ"ט
שבט תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 4.39
זון-אויפגאנג 6.41

העכערע שטאטישע בעאמטע

פראטעסטירען געגען בעשלוס פון שטאט-ראט אפצושאפען די רענומעראציע

אין פעראיין פון זעלבסטפערוואלטונגס-בעאמטע איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די שטאטישע בעאמטע פון ערשטער, צווייטער און דריטער קא־טעגאריע וועגן בעשלוס פון שטאט־ראט אפצושאר פון די רענומעראציע פאר די העכערע שטאטישע בעאמטע. די רענומעראציע איז געווען בעשטימט אויף צוגאב־פענסיע פאר די העכערע בעאמטע פאר ספעציעלע ארבייטען און פאר איבער־שעה'ן.

די פערזאמלונג האט זיך געשטעלט אויפן שט... פונקט: 1) אז לויטן געזעץ האבען די בעאמטע ... רעכט צו נעהמען בעצאהלט פאר איבערשעה'ן.

2) אז די רענומעראציע ווערט שוין אויסגעצא... זייט 15 יאהר און איז דורך קיינעם נישט קווע... בירט געווארען.

3) אז דער בעשלוס פון שטאט־ראט בע'שו... מאטעריעל און מאראליש די העכערע בעאמטע.

4) אז דאס אפשאפען די רענומעראציע שט... אין סתירה צום געזעץ, ווייל דער מאגיסטראט ... צוערשט קינדיגען די אלטע ארבייטס - בעדינגו...

צוליב דעם האט די פערזאמלונג בעשלאסען ... טעסטירען געגען דעם בעשלוס פון שטאט־ראט, ... זיך ווענדען דעם צום פרעזידענט און צו דער ... זיכטס־מאכט.

ווי בעקאנט, איז דער בעשלוס פון שטאט־... אנגענומען געווארען איינשטימיג.

ניייער פאלקסבלאט

נארמירונג פון גאסען-האנדעל

(א) די אדמיניסטראטיווע מאכט ארבייט איצט אויס אין הסכם מיט די סוחרישע ארגאניזאציעס, בענוגע פארשריפטען וועגען דעם גאסען-האנדעל—הויזירער און גאסען-פיהרער.

לכתחילה איז געפלאנט געווארען אינגאנצען אפצושאפען דעם גאסען-האנדעל אין געווער שטאט, אבער מחמת דער גרויסער ארבייטסלאזיקייט, וועט ער בעזייטיגט ווערען בלויז פון די הויפט-גאסען וואו די בעוועגונג ווערט פון איהם געשטערט.

קאנטראלע איז בעקערייען

(א) די סאניטארישע און אדמיניסטראטיווע מאכט האט פעראָרדענט א קאנטראלע פון בעקע־רייען, מחמת דער פעסטשטעלונג, אז לעצטענס איז דער סאניטארישער מצב אין די בעקערייען שטארק קאליע געווארען.

די לוסטראציע וועט אדורכגעפיהרט ווערען אין די אווענד-און-נאכט-שעהן, ד. ה. ווען די ארבייט אין די בעקערייען איז אין פולען גאנג.

קרבן פון אומפארזיכטיגקייט

(א) אויף בליסקא 35 איז בעת'ן וואשען וועש ארייננעפאלען אין א קעסעל קאכעדיג וואסער די אנדערט-האלב־יאהריגע יאדוויגא אדאמקא, פאגא־טאוויע האט איהר ערטיילט ערשטע הילף און אפ־געפיהרט אין שפיטאל, וואו דאס אומגליקליכע קינד איז באלד געשטארבען.

צופעליג דערשאסען זיין שוועסטער

(א) ווי מיר האבען געמאלדען, האט דער 16-יאהריגער פראנצישעק יעזשיערסקי (ווילענסקי 44), מאניפולירענדיג מיט א רעוואלווער, וועלכע ער האט געפינען אויף דער גאס – געטראפען מיט א קויל אין זיין 14-יאהריגער שוועסטער מאריא.

ס'האט די שווער-פערוואונדעטע גלייך אפ־געפיהרט אין שפיטאל, וואו זי איז, נאך אן אפע־ראציע, נעכטען געשטארבען.

פאר שלעפעריי און שכרות

(א) פאר שלעפעריי, שכרות און סקאנדאלע־ווען האט דאס סטאראסטווע-געריכט פערמשפט: באלעסלאוו כראשטשענסקי–אויף 3 טעג ארעסט, סטעפאניא וואלענטא'ן–אויף 3 טעג און יאן קריש־טשיק'ן–אויף 2 טעג.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ־טייקען: ס. קאן (פלאץ קאשטשעלני 8), א. כארעמזא (פאמארסקא 12). וו. וואגנער (פעטריקאווער 67), י. זאיאנטשקיעוויטש (זשעראמסקיעגא 37), ז. גאר־טשיצקי (פושעיאוד 59), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225), ז. שימאנסקי (הישנעדזשעלניאנא 75).

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16

היינט און פאלג. טעג!
פרעכטיגער דאפעלטער פראגראם!
— I —
גרויסער
כשוף-מאכער
אין דער הויפטראלע
A. CHOCHŁOWA.
— II —
סענאריטא אין דער מאסקע
אין דער הויפטראלע
JOHN BOLES.

גאסען-יונגען פערטשעפען יודען

נעכטען אין אווענד ווען די גאסען זענען געווען פול מיט פורים-שפילער, האבען גאסען-יונגען פערטשעפעט די דורכגעהענדע יודען אויף רוג פראנציסקאנער און בושעזשינער. די גאסען-יונגען האבען געשלאגען יעדען אנגעטראפענעם יודען און צושלאגען 7 פערזאן. די פאליציי האט פעריאגט די אנפאלער.

אויסגעהאקט דאס שויפענסטער

אין דעם לאקאל פון דער „רעפובליקא" אויף פיעטריקאווער 49

(ז) נעכטען אין אווענד ארום האלב 8 א זייגער האבען כוליגאנעס מיט אייזערנע שטאנגעס אויסגעקלאפט דאס שויפענסטער אין לאקאל פון דעם פערלאג „רעפובליקא" אויף פיעטריקאווער 49.

אויף דער גאס איז ענטשטאנען א פאניק. מענטשען האבען אויפ'ן קלאנג פון די אויסגע־האקטע שויבען גענומען אנטלויפען, בעהאלטען זיך אין די טויערען, אין דעם אלגעמיינעם רויש אין די כוליגאנעס געלונגען נעלם צו ווערען, די פא־ליציי האט באלד אונטערגענומען א שטרענגע אויס־פארשונג.

פערמשפט 3 יודישע יונגעלייט

פארן אויסקלעבען אנ'אומלעגאלען אפיש

(א) נעכטען האט דאס שטאטישע געריכט געמשפט דריי יודישע יונגעלייט דערפאר, וואס דעם 23 סעפטעמבער ש. י. האבען זיי אויף גלובנא 48, וואו עס איז אנומעלט געווען אנ'-ענגדעקישע נעסט, ארויפגעקלעבט אנ'אפיש וועגען דער היסטערישקייט פון דער ענרעציע אין פוילען, וועלכע ארבייט פאר דער היטלער-רעגירונג, אין פוילען און פאר איהר געלד.

זיי זענען פערמשפט געווארען: משה בירקע, גאדעל ליפער און משה עלענטוך – צו א חודש ארעסט און צו 50 זלאטעס שטראף. ליפערן און עלענטוכן האט מען דאס אויספיהרען פונ'ם פסק דין אפגעלייגט אויף 2 יאהר.

וועגן דער רעדוצירטער ארבייטס-צייט אין די בארען

(א) כידוע איז לויט א פעראָרדענונג פון דער סטאראסטווע בעגרעניצט געווארען די ארבייטס-צייט אין א רייה בארען, אזוי אז אנשטאט 2 בייגאכט מר זען זיי איצט נעשלאסען ווערען 12 בייגאכט.

אין שייכות דערמיט זענען אין די דאזיגע בארען רעדוצירט געווארען איינינע אנגעשטעלטע און מר זיקער. דאן האבען די פראפעסיאנעלע פעראייגען וועגען דעם אינטערוועגירט אין דער וואיעוואדזשטווע. דער דאזיגער ענין זאל טאַקע בעטראכט ווערען און בכדי די צאהל ארבייטסלאזע נישט צו פערגרע־סערען, זאל די צייט פון האלטען אפען די גאסטרא־נאמישע אנשטאלטען דערהאלטען ווערען אין דער פריהערדיגער פארם.

אונטערגעשריבען דעם קאלעק־טיווען אפמאך

אויך פאר די וועבער-מייסטער אין דער ווידזעווער מאנופאקטור

(א) נעכטען איז אונטערגעשריבען געווארען דער קאלעקטיווער אפמאך אויך פאר די מייסטערס פון דער וועבעריי אין דער ווידזעווער מאנופאקטור. דער קאנפליקט אין דער ווידזעווער מאנופאק־טור איז אזוי ארום אינגאנצען ליקווידירט געווארען דער קאלעקטיווער אפמאך פאר די מייסטערס אין דער שפינערייי, איז ווי בעוואוסט, נאך א לענגערער אק־ציע נאך פריהער געשלאסען געווארען.

א מייסטער אין זיין פאך,

וואס קומט אויש פון ווארשא קיין לאדז

(א) דער 36-יאהריגער מלך שמאלסקין איז א „ספעציאליסט" אין א ספעציעלען פאך, דהיינו — ער פערקויפט גלענצענדע הולער אלס גאלד, און גלעזער, אלס בריליאנטען....

האט ער א לאנגע צייט געארבייט אין זיין פאך אין ווארשא, און אז עס האט איהם דארט אנגע־הויבען צו גיין מיט דער פוטער אראפ, איז ער אראפ געקומען דעם 17. נאוועמבער ש. י. אין לאדז, און אנגעהויבען צו טון זיינע טואונגען....

אין לאדז איז ער אבער ביים צווייטען „מיס־מאטען" באלד ארייננעפאלען, און נעכטען האט איהם דאס שטאטישע געריכט פער'משפט אויף 10 חדשים תורמע.

Teatr Filharmonja Narutowicza 20.	Tylko jeden występ !	נאר איין אויפטריט !	טעאטער פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20.

W sobotę, dn. 13 b.m. o g. 9 w.
wystąpi czołowa artystka
TRUPY WILEŃSKIEJ

שבת, דעם 13-טן ד.ח., 9 אוונט
וועט אויפטרעטן די פרעמיערין פון דער
„ווילנער טרופע"

MIRJAM ORLESKO

נאך איהר צוריקקעהר פון איהר טורנעע אין ויסלאנד
WIECZÓR RECYTACYJNY
אוונט פון רעציטאציע און שפיל
אין דער יודישער און פוילישער שפראך.

פראגראם:

1-טער טייל:
1. רעוואנזש — — פון פעפער
2. באלעגאלעס טויט— • פרץ מארקיש
3. ברידער— — — • פרץ מארקיש
4. פריידקע— — — • קאדיע מאלאדאווסקא

2-טער טייל:
1. „די מענטשלעכע שטימע"
דראמאטישער איינאקטער פון Jean Cocteau
2. OBLICZE DNIA — Wasilewskiej
3. Ballada o Bartku — Standego

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

רעגיסטראציע-קארטען פאר ראדיא-אבאנענטען

(א) די פאסט־אמטען האבען אנגעהויבען ... שטעלען די ראדיא - אבאנענטען רעגיסטראציע־... טען אויפן יאהר 1937.

די נייע רעגיסטראציע - קארטען פערמ... די ביז איצטיגע בעפולמעכטיגונגען און דארפען ... געהיטען ווערען דורך די אבאנענטען.

עס זענען פארנאטירט געווארען פאלען, ווען ... דערהאלטען די רעגיסטראציע - קארטען, שי... אז די ראדיא - אבאנענטען בעמערקונגען און ש... די קארטען צוריק אין פאסט־אמט, און מאכ... זיך איבעריגע קאסטען.

לויט אויפקלערונגען פונם פאסט־אמט דא... די קארטען בעהאלטען ווערען, אלס א דאקומ... וואס בעשטעטיגט דאס רעכט צו האלטען אין ... ראדיא - אפאראטען.

ס'איז מעהר, ווי צווישע... פוהרמאנעס...

(ז) אויפ'ן וועג פון אנדזשעיעוו קיין ... האט דער פוהרמאן יאהאן אמענצעטער געפעה... צושלאגען דעם יודישען פוהרמאן ליב ק... בראדזקי פון ווישניאווא גורא דערפאר, וואס ... האט איהם נישט אפגעטראטען דעם וועג. עס ... צווישען געשטעלט געווארען א פראטאקאל.

בלויז פאר'ן מכין זיין זיך,

(א) עהערנעכטען שפעט בייגאכט איז ... טירט געווארען אויף רעג נאוואמייסקא און ... נאצנא א געוויסער ליפא גאמולינסקי (פון ... סקא 15). ביי וועלכע מען האט געפונען ... דענע גנב'ש מכשירים און וועלכער האט ... משמעות געקליבען אויף א מיסמאטען".

דאס סטאראסטווע-געריכט האט איהם ... משפט אויף 2 חדשים ארעסט, זיינע „כלים" נען קאנפיסקירט געווארען.

אראפגעפאלען פון טראמוו...

(א) אויף זשגאווא 106 איז בעת'ן ... שפרינגען פון טראמוואי שטארק צוקאליעטש... ווארען די 15-יאהריגע זוגעניא סאבאל (פון ... זשעגדניטשא 12, פאגאטאוויע האט איהר ער... ערשטע הילף און אפגעפיהרט א היים.

איבערגעפאהרען

(א) אויף דער פאביאניצער גאס איז ... געפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא די 57-... ריגע אנטאניגא יוזעוויאק (טושינער 43). ... טאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

...H. LUBICZ
ספעצ. פאר הויט וועגערישע קראנקהי... און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון ציגעל-גאס 7 ...
69 פילסודסקיעגא 69
(רוג נארוטאוויטשא) טעל. 141-32
נעהמט אן פון 10-8 פריה, 12-2 און 5-8
זונטאג און חגאות פון 9-11 פריה.

Dr. ...ed. Trepman
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס ... הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אויף אלע ארט צנגעיזען.
זאוואדזקא 6, טעל. 34-12
נעמט אן פון 8-11 נאכמ. און פון 6-9 ...

אלגעמיינער שטרייק אין דער אויבער-וועש-בראנזשע

עס שטרייקען אנ׳ערד 600 ארבייטער

צום שטרייק זענען נעכטען צוגעטרעטען אויך די צושניידער

עס האט אויסגעבראכען א שטרייק פון אלע ארבייטער אין דער אויבער-וועש בראנזשע. עס האבען פערשטרייקט די אויבער וועש ארבייטער קרא... נענס און לעכער נייער אין א צאהל פון העכער 600 פערזאן. אויף א פערזאמלונג, וועלכע איז פארגעקומען נעכטען אין אווענט האבען בעשלאסען ...צוטרעטען צו דעם שטרייק אויך די צושניידער. צוליב דעם וואס די ארבייטער אין דער דאזיגער בראנזשע ארבייטען אין אויסערגעווענליך שווערע בעדינגונגען און ווערען קלעגליך בעלוינט: די ארבייטער פערדינען ביי א 12—15 שעה׳דיגען ארבייטס-טאג א 12—15 זלאטעס א וואך—איז די אקציע אין ...ער ערשטער ליניע א לוין-אקציע.

מיט דעם שטרייק פיהרען אן די פראפעסיאנעלע פעראיינען פון אנ־אדאווע 9, פיעטריקאווע 15 און פילסודסקיעגא 15, אויך דער פעראיין פון די סאצ... אליסטישע האנדווערקער ציגעל גאס 4.

די שטרייקענדע האבען ארויסגעשטעלט פאל-...ענדע פאדערונגען צונעמען אין אפזאגען כאלופ-...יקעס נאר דורך דער פערמיטלונג פון פעראיין; אויס... צאהלען יעדע וואך דעם פולען פערדינסט אין קאסע; ...פערלייך קאנפליקטען בעת דער ארבייט ווערען דער-...לעדיגט דורך דער פערמיטלונג פון פעראיין; לוין ...פאר ארבייט:

העמדינער-נייער

...צוהוספה פון 40 ביז 50 פראצענט פאר אויסנאם ...שטיקלעך ווי נאכט-העמדער, גאטקעס א. א. — אנ׳ ...הוספה פון 30 פראצענט.

לעכער-נייער

20—40 פראצענט.

קראגען-נייער

30 ביז 50 פראצענט אנ׳הוספה.

ווי פאפולער די אקציע איז ביי די ארבייטער ...צו זעהען דערפון, וואס אין ערשטען טאג פון ...שטריק זענען דורכגעפאלען אלע ווארשטאטען, אין עס איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ...ארבייט אין דער בראנזשע איז אפגעשטעלט כמעט ...אין דער גאנצער שטאט.

אקציע פון די באנק-אנגעשטעלטע

(א) נאך דעם אלפויל׳שען צוזאמענפאהר פון ...דעלעגאטען פון באנק-אנגעשטעלטע, וועלכע איז ...לעצטענס פארגעקומען אין ווארשע, איז אנגענומען ...געווארען א בעשלוס אונטערצונעהמען אנ׳אקציע ...כדי צו קומען אנ׳ איינהייטליכען קאלעקטיווען אפמאך, דער ...וואס זאל רעגולירען די בעדינגונגען פון ארבייט ...און לוין פון די באנק-אנגעשטעלטע. עס איז אויף ...דעם צוזאמענפאהר באלד אויך בעשלאסען געווארען, אז אויב די אקציע וועט נישט ברענגען די געוואונ-...שענע רעזולטאטען, זאל עס קומען צו א שטרייק.

אין דעם ענין איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון די ארטיגע ארגאניזאציעס. אויף אנ׳אלגעמיינער פערזאמלונג פון די אינטעלעקטועלע אנגעשטעלטע איז אויך בעשלאסען געווארען אונטערצושטיצען די באנק אנגעשטעלטע אויב עס זאל קומען צו א שטרייק-אקציע.

פארוואס שפילסטו נישט אויף דער לאטעריע?

האסט מורא צו פערשפילען?

ס׳איז אומזיסט די מורא

וואלאנאוו מאכט שטענדיג רייך!

דער סכסוך אין דער זאקען-בראנזשע דויערט ווייטער

(א) דער סכסוך אין דער זאקען-בראנזשע (רונדר מאשינען) דויערט. נעכטען איז פארגעקומען א קאנ-פערענץ אונטער׳ן פארזיץ פונ׳ם קרייז ארבייטס אינ-ספעקטאר אינזש. וויזשיקאווסקי.

די פארשטעהער פון די ארבייטער האבען ארויס-געשטעלט פאלגענדע פאדערונגען: קאלעקטיווען אפ-מאך אויף די ביז איצטיגע בעדינגונגען פערלענ-גערען אויף נאך א יאהר; דעגעגענ דעם אפמאך ...לייט א לוין טאריף פאר די ארטיקלען פון נייער פראדוקציע; די פונקטען, אין וועלכע מען קען צו קיין הסכם נישט קומען איבערגעבען אלס צו אנ׳אר-ביטראזש צום ארבייטס אינספעקטאריאט אויף דעם לעצטען פונקט זענען די אינדוסטריעלער נישט איינ-געגאנגען. און די קאנפערענץ איז דעריבער איבער-געריסען געווארען און זאל פארקומען אין אנ׳אנ-דערען טערמין.

ליקווידירט אנ׳אקופאציע-שטרייק

(א) אין דער זאקען פאבריק פון דער פירמע ראָ-זענפעלד און זוהן (פאמארסקא 72) איז ענטשטאנען א סכסוך צוליב דער אנגעקינדיגטער דורך דער פירמע רעדוקציע פון די לוינען. 100 ארבייטער האבען אקופירט די מוילערען פון דער פאבריק. נעכ-טען איז אונטער דעם פארזיץ פון אינספעקטאר קא-קאווסקי פארגעקומען א קאנפערענץ אויף וועלכער עס איז געקומען צו א הסכם צווישען ביידע צדדים, די ארבייטער זענען נאך נעכטען צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

ליקווידירט דעם סכסוך ביי די שאכטעל-ארבייטער

די פערוואלטונג פון די שאכטעל מאכער קאר-פאראציע האט מיטגעטיילט אין א בריף צו דעם פראפעסיאנעלען פעראיין פון כעמישע אינ... אפטיילונג שאכטעל מאכער, אז די ידיעה וועגען דעם אז זי זאל האבען געקינדיגט דעם קאלעקטיווען אפמאך ביים ארבייטס אינספעקטאר ענטשפרעכט נישט דער ווירקליכקייט און דעריבער פערפליכטעט דער אלטער אפמאך אויטאמאטיש ווייטער.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie o f i a r ę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

גוט מארגען!

מאן-לאגע...

אין בית־מדרש, בין מנחה־למעריב, שטעהען עט־ליכע יודען און שמועסען וועגען דאס. יעניץ וכדומה. איינער לייענט א בלאט־צייטונג. פרעגט איהם א צווי־טער יוד:

— וואס הערט זיך עפעס נייעס, ר׳ יונה?

— א וואושנע נייעס.

— דהיינו?

— די אויפשטענדיגע גייען אריין אין מא־לאגע.

— ווער זענען דאס די שטענדיגע?

— נישט שטענדיגע, נאר אויפשטענדיגע.

— וואס איז דער חילוק, אפשטענדיגע צו אויפ־שטענדיגע, אבי שטענדיגע. נו, זענען די שטענדיגע אריין אין דיין לאגע?

— שוטה, נישט אין מיין לאגע, נאר אין מא־לאגע.

— איך ווייס נישט. וואס ביסטו עפעס היינט אזוי קליינליך? זאג איך שטענדיגע, זאגסטו אויפ־שטענדיגע. זאג איך מיין לאגע. זאגסטו מאנלאגע.

— אבער דאס אלץ איז שטותים, זאג־זשע מיר בעסער, ווער זענען עס די אויפשטענדיגע?

— שפאניער.

— שפאניער נאר? מיין שווער ביטער געמיינט אויף זייערע קעפ! אבי כ׳האב געמיינט, אז דאס זענען אונזערע. כ׳האב געמיינט, אז זיי, אונזערע. זענען געקומען צום שכל און געהען אריין אין דער לאגע פון די יודישע קצבים, פון די יודישע מארק־און טארג־שטייערס, פון די יודישע סטראגאנזשעס, וואס ווערען גערואנט און טופלאגט. כ׳האב געמיינט, צין מ׳גייט אריין אין זייער לאגע. וועט מען דאך אויך אריין אין מיין לאגע.

— שוטה בן פיקהאליע! כ׳האב דאך דיר שוין איינמאל געזאגט, אז זיי זענען אריין, נישט אין מיין לאגע, נאר אין מאלאגע.

— נו, און איך זאג דען אנדערש? איך זאג דאך אויך דאס איינענע:

— ווען וועט מען שוין אריין אין מאנ־לאגע?... אוי, רבונו של עולם. געפרובט זאלען זיי ווערען מיט מאנ־לאגע!....

אב-נעק

פאר׳ן צואייגענען זיך א מאשין

(א) א געוויסער לייב קליינלערער (קילינסקיעגא 42) האט אין אפריל 1935 געקויפט א זשאקארד־מאשין ביי יאקב לעשטשינסקי (ציגעל־גאס 47) און געצאלט בעצאהלען פאר איהר 445 ענגלישע פונט.

פון דעם חוב האט אבער קליינלערער בעצאהלט בלויז 2000 זל. און — מעהר נישט.

בינו לבינו איז די מאשין פערקויפט געווארען דורך א ליציטאציע....

לייב קליינלערער איז נעכטען פער׳משפט גע־ווארען אויף 8 חדשים טורמע. א העלפט איז איהם געשענקט אויפן יסוד פון דער אמנעסטיע.

איזראעל ...

...וריף באוואמיעסקא

שפאנענדער ראמאן פון לאדזשער לעבען

...אזוי זענען אוועק וואכען און חדשים, כסדר ...זעלבע און דאס זעלבע, ס׳האט זיך גארנישט ...געענדערט, די מלחמה האט זיך געצויגען און מ׳האט אפילו נישט געהערט וועגען דעם, אז זי וועט ...ענדיגען. ס׳איז שוין אריין אין געוואוינהייט, ...מלחמה-צושטאנד איז געווארען א נארמאלער ...2 יאהר האט זיך באום שוין געפיניגט אין לא... ...ער איז איינגעבויגען גרוי געווארען, זיינע באקען ...איינגעפאלען, די אויגען זענען אריין טיף אין ...אויגען-לעכער און ווער פון די וועלכע האבען ...פריהער געקענט וואלט איהם איצט אנגעקוקט ...איהם זיכער נישט דערקענט, ס׳האט זיך ...ערוכט, אז נישט נאר ער איז איינגעדארט ...ווערען, נאר אפילו נידריגער געווארען, ס׳איז ...א שרעק אויף איהם צו קוקען, הגם ער ...זיך נישט געקלאגט ספעציעל בעקלאגען אויף זיין ..., ער איז געווען שטארק ווי אייזען אויסצו... ...די צרות, וועלכע ער האט געליטען.

...ס׳איז געווען א זונטאג אין מיטען זומער, ...ווען ...האגער איז, אזוי ווי שטענדיג, געקומען רוט ...זי איז דאס מאל געווען ערנסטער ווי שטענ-...דיג, האט געהאט אויף זיך די פעראנטווארטליכ-...קייט פון ערפילען דעם אויפטראג, וועלכען זי ...האט בעקומען פון איהר פאטער, וועלכער געפינט ...זיך אין פעלד". פאר רוטן איז דער אויפטראג ...פון איהר פאטער געווען א הייליגקייט, אזוי ווי ...עס איז געווען א הייליגקייט זיין יעדער בעפעהל ...ער איז נאך געווען איבערהיים. זי איז צו... ...געקומען צו דעם ענין זעהר פארזיכטיג, רוט ...האט דאס געהאלטען פאר א סוד, וועלכען מ׳דארף ...אויספויקען און זי איז געווען שטאלץ דערויף ...אז איהר האט ער, דער קריגס-העלד דווקא אי...

...בעריגעגעבען דאס דאזיגע שליחות

— מיינע הערען, האט רוט זיך געווענדעט צו באומען און גאלדינען, וועלכע זענען געזעסען צוזא-מען, איך דארף ביי אייך זיך אינפארמירען וועגען אנ׳ענין, וועלכער האט א גאר וויכטיגע בעדייטונג.

— וואס קענט איהר זיך, פריילין, ביי אונז אינפארמירען, האט גאלדין חוזק געמאכט, וואס ווייסען מיר אין אונזער טורמע, אין אונזער גהינם.

— טאקע וועגען אנ׳ענין, וועלכע איהר קענט אפשר יא אינפארמירען און בעסער ווי אנדערע.

— אינטערעסאנט, האט באום געזאגט, פרעגט וואס איהר דארפט.

— איך האב בעקומען א בריף פון מיין פאטער, אז איך זאל ביי אייך בעקומען, אויב דאס איז מעגליך וועגען א יודישען זעלנער, וועלכער האט געדינט אין זיבעטען, רוסישען פולק.

— מיר האבען אויך געדינט אין דעם דאזיגען פולק, האט גאלדין געזאגט, אין דעם דאזיגען פולק זענען מיר פערוואונדעט געווארען און מ׳האט אונז ליגענדיג אין שפיטאל געפאנגען גענומען.

— איז מעגליך, אז איהר האט געקענט אלע זעלנער פון אייער פולק?

— דאס איז נישט מעגליך, אבער ווען איהר זאגט, אז עס האנדעלט זיך וועגען א יודישען זעלנער איז מעגליך, אז מיר וועלען איהם קענען, ווייל די יודישע זעלנער האבען זיך שטענדיג גע-האלטען צוזאמען.

— אלזא, איך דארף אינפארמאציעס וועגען אונז זעלנער פון אייער פולק.

— ווי האט ער געהייסען?

רוט האט ארויסגענומען דעם בריף און דארט גענוי איבערגעלייענט דעם נאמען פון דעם זעל-נער, וועגען וועלכען זי האט זיך גערופט אינפאר-מירען.

— ער הייסט מאיר ראזען און שטאמט פון לאדז.

רוט און גאלדין האבען נישט בעמערקט ווי באום איז בלאס געווארען, ווי ער האט זיך געמוזט אנשפארען אן דער וואנד, אז ער זאל נישט פאלען. רוט האט געווארט אויף זייער ענטפער

גאלדין האט פערקנייטשט דעם שטערן, אזוי ווי ער וואלט זיך וועגען עפיס געוואלט דערמאהנען

— איך געדענק דעם נאמען פון מאיר ראזען, האט גאלדין געזאגט, אזא זעלנער איז זיכער גע-ווען ביי אונז אין פולק, אבער איך האב איהם נישט געקענט, ער איז געווען אין אנדער „זאיאד", אבער געהערט האב איך דעם דאזיגען נאמען

— איך דארף נישט, אז איהר זאלט איהם קע-נען, איך האב נאר געוואלט וויסען, וואס מיט דעם דאזיגען ראזען איז געווארען.

— דאס קען איך לײדער נישט זאגען, איך ווייס דאס נישט, איך בין לאנג נישט געווען אין פולק, און נאך עטליכע שלאכטען בין איך פער וואונדעט געווארען, דו באום בי״ט דאך לענגער גע-ווען אין פולק, דארפסטו דאך זיכער וויסען.

— יא, איך האב אויך געהערט דעם דאזיגען נאמען אין פולק, אבער שפעטער איז ער עפיס איב גאנצען פערשוואונדען געווארען, איך האב דעם איינדרוק, אז ער איז דערהרגעט געווארען.

— אט טאקע וועגען דעם האנדעלט זיך מיר, האט רוט געזאגט, דאס דארף איך טאקע וויסען צי ער איז אומגעקומען אויפ׳ן שלאכטפעלד, ווען וואו און ווי אזוי?

באום האט פערביסען די ליפען ביז בלוט, ער האט זיך קוים געהאלטען אויף די פיס. ער האט זיך אבער בעהערשט און ווייטער געענטפער״ט

— איך ווייס נישט זיכער, צי ס׳איז אזוי, איך האב נאר דעם אײנדרוק, אז ער איז געפאלען אויפ׳ן שלאכט-פעלד, אבער זיכער ווייס איך דאס נישט, איך האב דאס נישט געזעהען און אפילו נישט גע-הערט, דערפון וואס איך האב איהם שפעטער מעהר אין פולק נישט געזעהען, דריבג איך, אז ער איז אומגעקומען, מעהר קען איך אייך לײדער, וועגען דעם גארנישט זאגען, צי קען מען וויסען צוליב וואס גע יהר דארפט די דאזיגע אינפארמאציעס

די נאאיווע און גוטע רוט האט געריין דערצעהלט די צוויי יודישע זעלנער וועגען דעם וואס זי איז בעאויפטראגט געווארען דורך איהר פאטער.

— דאס איז א געשיכטע מיט דער פרוי פון דעם דאזיגען מאיר ראזען

באום האט ברייט געעפענט די אויגען און גע-קוקט אויף דעם מיידעל, וועלכע האט זיך געקליבען צו דערצעהלען די גאנצע געשיכטע

— די דאזיגע פרוי ראזען, האט רוט אנגעהויבען, האט בעקומען שוין מיט קנאפע 2 יאהר צוריק א מיטטיילונג פון אינטערנאציאנאלען רויטען קרייץ, אז איהר מאן איז דערהרגעט געווארען אויפ׳ן שלאכט-פעלד, זי איז געבליבען מיט א קליין קינד און קען זיך נישט קיין עצה געבען ווי אזוי זיך צו דערהאלטען, די פרוי ראזען וויל דעריבער איצט א׳ז לאדז חתונה האבען, זי מוז אבער האבען די אפיציעלע מיטיילונג און בעשטעטיגונג וועגען דעם, אז איהר מאן איז ווירקליך אומגעקומען, אנ-דערש קען זי נישט בעקומען די ערלויבניש חתונה צו האבען, דאס אפיציעלע אויפפיהרען די אויס-פארשונג וועגען דעם וואלט געדארפט דויערען א לאנגע צייט און ס׳איז נישט זיכער, צי ס׳וועט זיך בכלל איינגעבען דאס צוערלעדיגען, די לייכטסטע זאך צו העלפען דער ארימער פרוי וואלט געזען ווען ס׳זאלען זיך געפינען 2 עדות וואס זאלען האבען געוואוסט וועגען דעם, אז מאיר ראזען איז געפא-לען אין שלאכט און וויסען וואו ער איז בעגראָ-בען געווארען. מיין פאטער, וועלכער איז בעת׳ן קריג א בעאמטער אין לאדזער פאליציי-פרעזידיום, איז דעריבער אינגעפאלען דער געדאנק, צי איהר וועלכער האט געדינט אין דעמזעלבען פולק ווייסט נישט וועגען דעם דאזיגען ראזען.

— איך ווייס גארנישט, האט גאלדין נאכאמאל איבערגעחזרט, איך האב בלויז געהערט, אז אזא יודישער זעלנער איז געווען ביי אונז אין פולק, איך האב איהם אבער קיינמאל אפילו נישט גע-זעהען.

— און איך האב יא געזעהען און מעהר ווי איינמאל, ער האט שטענדיג געמאכט דעם איינדרוק פון אנ׳אומגליקליכען מענשען, ער האט שטארק געבענקט נאך זיין פרוי און קינד, וואו ער איז אהינגעקומען, וואס מיט איהם איז געווארען ווייס איך נישט.

(המשך קומט)

אלפוילישער צוזאמענפאהר
פון ארבייטס-אינספעקטארקעס
פאר יוגענדליכע און פרויען־ארבייטער־ענינים

ארגאניזאציע פון שוץ איבער'ן יוגענדליכען ארבייטער און ארבייטעריו, מוטער און קינד

לאדזו האבען רעפרעזענטירט די אינספעקטארקעס: ד"ר מאריא פשעדבארסקא און סטעפאנאוויטש־קיטעל

אין ווארשא איז פארגעקומען דער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון די ארבייטס־אינספעקטארקעס פאר יוגענטליכע און פרויען־ארבייטער.

דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט מיט א בעגריסונגס־ווארט איטספעקטאר קלאט.

דאס ערשטע ווארט צום טאג־ארדנונג וועגען דער ארבייטסלאזיגקייט צווישען די יוגענטליכע האט בעקומען די ארבייטס־אינספעקטארקע פרוי מיעדזינסקא.

די רעפערענטין אונטערשטרייכט אין איהר רעפעראט דעם וואוקס פון ארבייטסלאזיגקייט צווישען דער יוגענט, סיי צוליב דעם, וואס עס זענען שוין צוגעוואקסען די נאכ/מלחמה'דיגע יאהרגענג, דער נארמאלער צו־וואוקס פון דער בעפעלקערונג און סיי צוליב דעם, וואס דער קריזיס האט רואינירט אזוי פיל ארבייטס־ווארשטאטען. די יוגענט האט זיך נישט וואוהין צו־טון. די גרויסע ארבייטסלאזע מאסען פון דער יוגענט, דאס איז א געפאהר אין אלע הינזיכטען. די ענערגיע פון דער יוגענט ווערט אויסגעלאדען אין נישט געוואונשענע ריכטונגען.

כדי צו לינדערען די דאזיגע שווערע פראגע איז בעשלאסען געווארען צו גרינדען א צווישען־מיניסטעריאלע אינסטיטוציע, וועלכע זאל אויספארשען גענוי די לאגע, און פעסטשטעלען די מעגליכקייטען צו שאפען נייע ארבייטס־פלעצער, נייע געביטען פון פראדוקציע פאר די יוגענטליכע; עס זאלען געשאפען ווערען פאך־שולען, וועלכע זאלען די יוגענטליכע צו די נייע ארבייטס־געביטען צוגרייטען א. ד. גל. עס איז בעריהרט געווארען די פראגע און די בעדייטונג פון דער פסיכאטעכנישע פארשונגען ביי די יוגענטליכע. אין דער ברייטער דיסקוסיע, וועלכע האט זיך אנטוויקעלט אין צוזאמענהאנג מיט דעם ראזיגען רעפעראט איז אויך אויפגעוויזען געווארען, אז דאס אריינפיהרען דעם 6־שעה'דיגען ארבייטסטאג, וואלט א סך מיטגעהאלפען אין דעם לינדערען די ביטערע פראגע וועגען דער ארבייטסלאזיגקייט פון דער יוגענט.

די אינספעקטארקע רומינאווא (פון טארן) רעפערירט וועגען די פאלגענדע פונקטען, וואס פארבאט אומזיסטע ארבייט מצד די טערמינאטארען. ווי בעוואוסט טרעטען געגען דעם דאזיגען געזעץ שארף ארויס די האנדווערקער־קאמער.

זיי מאטיווירען זייער שטעלונג דערמיט, וואס די האנטווערקער, וועלכע דארפען צאהלען די טערמינאטארען אנשטאט דעם, האט זיי פלעגען פריהער פאר דער לעהרע נאך בעקומען צוגעצאהלט — נעהמען איצט נישט אן קיין טערמינאטארען און דאס פערהינדערט נאך די ארבייטסלאזיגקייט. די רעפערענטין וויזט אן, אז דער שטאנדפונקט פון די האנד־ווערקער איז נישט קיין ריכטיגער, אז די טערמינאטארען ווערען אויסגענוצט ביי דער ארבייט, אויב נישט אין אטהויב פון זייער טערמין, איז שפעטער, אלס געזעלען; זיי שטופען כמעט ארויס די לעצטע פון דער ארבייט.

די רעפערענטין פיהרט אויס, אז דער געזעץ, וואס פארבאט אומזיסטע ארבייט מצד די טערמינאטארען מוז אין דער נאענטער צייט אנגעווענדעט ווערען און עס דארף שטרענג קאנטראלירט ווערען, ווי אזוי די טערמינאטארען ארבייטען און צו ווערען זיי נישט צו פיל אויסגענוצט.

און וועגען פארשטן דיים געזונט־צושטאנד פון די יוגענטליכע ארבייטער. רעפערירט די אינספעקטארקע פאוועלסקא (פון טשענסטאכאוו) און פיהרט אויס אז מען וואלט דעם ענין געדארפט רעארגאניזירען, ווייל די דאקטוירים פון דער אויבעזיכטשאלניע פיהרען אויס זייער פליכט אין דער הינזיכט אויבער־פלעכליך.

זעהר אינטערעסאנט איז דער רעפעראט פון דער אינספעקטארקע ד"ר קאלאבינסקא (ווארשא) וועגען דער ווייטערדיגער ענטוויקלונג פון שוץ איבער דער ארבייטארין מוטער און קינד. פאר אונז זענען ספעציעל אינטערעסאנט די לאדזער מאטעריאלען אין דער פראגע, געזאמעלט דורך דער לאדזער אינספעקטארקע ד"ר מאריא פשערבארסקא:

אין 57 פאבריקען פריוואטע, וועלכע האבען בעשעפטיגט 33,651 פרויען און אין צוויי מלוכה'שע פאבריקען, וואו עס האבען געארבייט 516 ארבייטערינס זענען פערהאן ביי די מלוכה'שע ווארשטאטען 2 זויגלינגס־היימען פאר די קינדער. די פריוואטע פאבריקען ווערען בעדיענט דורך „קראפליא מלעקא“. אויף די אלע בעשעפטיגטע אין די פריוואטע פאבריקען זענען געווען 1349 געבורטען, ד. ה. 4 פראצ. נאך דער קימפעט זענען צו דער ארבייט צוריקגעקומען 1075 פרויען פון די געבוירענע קינדער זענען געשטארבען 141 ד. ה. כמעט 10 פראצ. דאס איז א געוויסער ערפאלג. אין שוץ איבער'ן קינד, ווייל אין שטאט איז אין אלגעמיין די שטערבליכקייט פון די נייגעבוירענע כמעט א דאפעלטע פון 18—20 פראצ. דעם דאזיגען ערפאלג האט מען צו פערדאנקען דער טעטיגקייט פון „קראפליא מלעקא“.

אין דער הויפט־שטאט זענען די רעזולטאטען פון שוץ איבער מוטער און קינד נאך גינסטיגערע.

די אינספעקטארקע ד"ר מאריא פשערבארסקא (לאדז), רעפערירט דאן וועגען דער אריינגעפיהרטער נאוועליזירטער רשימה פון ארבייטען, וואס זענען פערבאטען פאר פרויען און קינדער. עס ווערט אנ־געוויזען אין דעם רעפעראט, אז לויט'ן געזעץ טאר־רען די ארבייטער יוגענדליכע און פרויען נישט ארבייטען ביי א געוויסער טעמפעראטור און פייכטקייט אין דער לופט, א שנעלער ביי א טעמפעראטור פון 25 גראד ווען די פייכטקייט אין דער לופט איז 50 פראצענט. ביי א טעמפעראטור פון 32 גראד, ווען די פייכטקייט אין דער לופט איז העכער פון 50 פראצענט, אין די לאדזער שפינערייען איבער־הויפט איז געוועהנליך 30 גראד ביי 70־80 פראצענט פייכטקייט. די רעפערענטין גיט אן נאך א צעטעל פון ארבייטען, וואס זענען פאר פרויען און יוגענד־ליכע פערבאטען. ווי שלעפען שווערע משאות א.ד.גל. ביים בעהאנדלען די לאגע פון די ארבייטערינס און יוגענטליכע אין די ציגיעלניעס איז ענטשטאנען די פראגע פון דער אנשטרענגונג ביי דער ארבייט; ביי ארבייטען וואס זענען צו אנשטרענגענד און ביי שעד־ליכע פארן געזונד ארבייטען, זאלען רעדוצירט ווע־רען די ארבייטס־שעה'ן עס זאלען זיך עפטער בייטען די שיכטען פון די ארבייטער א. ד. גל.

די פראגע וועגען דער אקציע פון פיזישער ער־ציהונג פאר די יוגענדליכע, וועלכע זענען בעשעפ־טיגט אין די פאבריקען רעפערירט די אינספעקטאר־קע שניר (פון קראקא). זי וויזט אן אויף די שווע־ריגקייטען איבערצורייסען די ארבייט צוליב די פי־זישע איבונגען, וועלכע זענען פארשריפטליך איינ־געפיהרט געווארען. עס איז שווער אפצושטעלען די מאשין. פרי דער יוגענדליכער זאל האבען די מעג־ליכקייט אדורכציפיהרען זיינע עטליכע מינוטען אי־בונגען. מען איז געקומען צום אויספיהר, אז מען דארף די איבונגען מאכען אין די פויזעס, און אריינ־פיהרען עפטערע פויזעס אין דער ארבייט.

וועגען אפרוה־צייט, ארלויבען, זומער־אבאזען קאלאניעס א. ד. גל., וואס ווערען געפיהרט דורך דעם (פ. או. וו. פ.) מלוכה'שען אמט פון פיזישער ערציהונג דארף אויך פיל רעארגאניזירט ווערען.

נאך יעדען רעפעראט זענען פארגעקומען לעב־העפטע דיסקוסיעס, אילוסטרירט מיט בעריכטען פון די ערטער, וואס האט געגעבען די מעגליכקייט די פער־זאמעלטע אלזייטיג זיך צו בעקענען מיט דעם צו־שטאנד פון שוץ איבער די יוגענדליכע און פרויען ארבייטערינס אין גאנצען לאנד

חתונה האבען מעגען זיי יא,
נאר וואוינען צוזאמען דערוויילע נישט
משעכאווע דין־תורה וועגען אן אפגענארטער כלה

די 30־יעהריגע פריידע ז. פון זגערזשער גאס האט ווי אלע בעיארטע מיידלעך, תמיד גע־ציטערט פארן נעשפענסט צו בלייבען פערזיצען ביז'ן גרויען צאפ. אין לעבען איז איהר ממש נעגאנגען צו האבען עפיס א מאנספערזאן און איהם צו שלעפען אונטער די חופה־שטאנגען. אלע ווייבערישע טריקען האט זי אנגעווענדעט און ענדליך איז געגאנגען צו „פוצען“ א יונגעל.

פריידע איז געשפרונגען פון גליק ביז'ן זיבעטען הימעל. ס'איז דען עפיס א קלייניקייט, איהר א ייביגער חלום ווערט דאך אזוי אומגע־ריכט פערווירקליכט. זי האט זיך טאקי דעריבער נישט פערגינען צו לאנג צו ספעקולירען. איינס צוויי ארייננעכאפט א תנאים און באלד דערנאך בעשטימט א זמן החתונה.

פריידע האט זיך צוגעאיילט מיט דער חתונה. דער פאצעט דאגעגען האט זיך אבער צום דאזיגען גליק נישט געיאגט. מיט פערשידענע קונצען האט ער די חופה געפרובט וואס לענגער פערשלעפען. בכלל האט ער זיך אין פריידען אנ־געכאפט, ווייל דער משא ומתן האט זיך איהם קאלקולירט: ער אליין איז נישט געווען קיין איב־ריג־גרויסער פערדינער. דער בייטעל איז ביי אים געווען אויסגעבייטעלט. קיין רעכטען מלבוש אויפ'ן לייב האט ער אויך נישט געהאט און דערצו האט ער נאך געמוזט מיט זיינע קבצנישע פערדינסטען אונטערהאלטען דעם קיום פון זיינע פעראביונטע עלטערן.

און ביי פריידען האט ער דערשנאפט א קניפעל מיט עטליכע הונדערט דאלארען; דערמיט האט זי איהם „געגומען“. דאס האט איהם א פנים געלאקט.

איינציקווייז האט דער פראקטישער חתן טאקע אנגעהויבען צו קוועטשען פון דער כלה קאנטעס אויפ'ן חשבון פון נדן. ער האט אזוי לאנג געקוועטשט ביז ס'איז פון גאנצען נדן קנאפ וואס שוין געבליבען.

זעהענדיג די בראך אין שפאר־ביכעל האט פריידע אנגעהויבען ענערגישער צוזושטיין צום חתן, אז ס'זאל גלייך קומען צו א חתונה. דאן האט דער חתן איהר ערשט איינגערוימט א סוד אין אויער, אז ער קאן, ליידער, איהר בעגער נישט נאכקומען, ווייל... ער איז קראנק אויף א שווערע ווענערישע קראנקהייט.

דערהערענדיג אזא בזמן איז פריידען נעבעך געווארען טרויעריג. אין פלוג האט זי דאס אנגענומען פאר א הוילען תירוץ זיך ארויסצודרעהען פון גאנצען עסק. שפעטער, אז זי האט זיך גענומען אינטערעסירען מיט איהר בעשערטענס פער־גאנגענהייט, איז זי טאקע דערגאנגען, אז די מעשה איז שוין גארנישט קיין אויסגעטראכטע, נאר דווקא א הונדערטפראצענטיגער פאקט.

האט טאקי די פערצווייפלטע פריידע אנ־געהויבען צוריקצופאדערן פון בעל דבר די אויס־געצאפטע ממתקים. דער חתן־בחור איז פון איר פערלאנג נישט געווארען צו שטארק נתפעל. ער האט איהר גאנץ קאלטבלוטיג ערקלערט, אז פון געלד איז שוין לאנג נישטא קיין זכר. ער האט עס טובל געווען אין די ווענערישע לעטשניצעס, צביסעל אין די אפטייקען און דאס איבעריגע האט ער סתם פערהוליעט.

זעהענדיג, אז חתונה האבען מיט דעם בחור קאן זי נישט און צוריקנעבען דאס געלד וויל ער נישט, האט די ענטוישטע און פערבי־טערטע פריידע צוזאמען מיט איהרע קרובים אוועקגעפיהרט דעם פערזוין צו א דין תורה.

די דין תורה, וועלכע האט זיך לאנג פער־צויגען און האט געהאט געוויס שטורמישע און דראמאטישע מאמענטען האט זיך פערענדיגט דער־מיט, אז פריידע דארף יא חתונה האבען מיט דעם נערשטענעם חתן. אבער וואוינען צוזאמען טאר זי נישט כל זמן ער וועט נישט זיין אויס־געהיילט פון דער חולאת.

דער פסק־דין איז טאקע אויסגעפיהרט גע־ווארען. אנומעל איז די חופה פון דערמאנטען פאר פארגעקומען, אבער באלד דערנאך זענען זיי זיך פונאנדערגעגאנגען אין זייערע היימען.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
בעצ. פאר נירען בלאז און אורין־טראקט
ZACHODNIA 59a. tel. 148-95.

ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג
גרויסער דאפעלטער פראגראם
I
„JADZIA“
אין דער הויפט־ראלע
Jadwiga Smosarska
II
דאס מיידעל פון
פאסט־רעסטאנט
אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

Hoduj urodę, jako kwiat!
Tanim kosztem, szybko i bez bólu pozbędziesz się szpecących brodawek, korzystając z usług
GABINETU KOSMETYCZNEGO
I. NAMIOTOWEJ,
Narutowicza 11, front, I piętro

צו דער פערוואלטונג פון דער ראדאגאשטשער שוהל

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאכמיטאג... דונג אין „נייעם פאלקסבלאט“ פון די ראדאגאשטשער יודען וועגען הילף פאר זיי, ווערט א... לענציע פון ראדאגאשטשער יודען געבעטען... קומען היינט 10 פריה אין „נותן לחם“ וועגען... ענין.

שווערע שטראפען פאר א גנבה

(א) נעכטען זענען געשטאנען פארן קרייזגע... די בעשולדיגטע אין דער גנבה. וואס איז דעם... אקטאפער פ. י. אדורכגעפיהרט געווארען אין... „פוילישער ביורא פאר גלאז־פארקויף“ (וויטורא... פון וואנען עס זענען ארויסגעטראגען געווארען... די מאנטען צו שניידען גלאז, 594 אלעאגראפען... 15 זלאטעס מזומן־געלד.

עס זענען פער'משפט געווארען: דער 25־יאה... נער מאיר פוקס און דער 47־יאהריגער מיכאל... טשאק — צו 3 יאהר יעדערער און דערנאך צו... זיצען אין קארטאגאווע. אנקעל האמער — אויף... חדשים טורמע און 100 זל. שטראף, שפרה הא... — אויף 1 יאהר טורמע און 100 זל. שטראף... יאסעל אפעלבוים — אויף 5 חדשים טורמע און... זל. שטראף.

זעלבסטמארדען

(א) אויף קרוטקא 29 האט זיך נעכס'... סובלימאט די 33־יאהריגע פראניא קרושקא... אין א שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפ... אין שפיטאל.

* * *

(ז) אויף דער זגערזשער גאס 68 האט... געפונען א פערסאנ'טען מיט עסיג־עסענץ. מען... איהם אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער ש... מען ווייסט נישט ווער ער איז, ווייל ער האט... אפגעזאגט צו אנגעבען זיין נאמען.

פון „וויזא“

היינט, מיטוואך, 9 אין אווענד וועט אי... קאל פון „וויזא“ (פעטריקאווער 86) פארקו... בעזעלשאפטליכער טיי מיט'ן אנטייל פון... מארעס. וועלכער וועט האלטען א רעפעראט... ס. „אויסטערלישע יודישע לעגענדען“ און... עפענען א דיסקוסיע א. ד. ט. „די וועגען און... וועגען פון דער יודישער קולטור“, דאס... ווארט וועט האבען ד"ר פאלק.

פאר מיטגלידער און אריינגעפיהרטע גע... פרייער איינטריט.

ווארשאווער אפיציעלע בער...

האלאנד	—	—	—	155
לאנדאן	—	—	—	26
ניו־יארק (קאבעל)	—	—	—	150
פאריז	—	—	—	31
פראג	—	—	—	22
ציריך	—	—	—	175

אפיציעלע פראצענטיגע פאפיר...

ב. פ.	—	—	—	175
3 — אינוועסט. I	—	—	—	
3 — II	—	—	—	75
4 — דאלארובקע	—	—	—	60
7 — סט.	—	—	—	
5 — ווארש.	—	—	—	55
5 — לאדזער	—	—	—	50

אויספלוג
קריין ווייען
עדם 17/II—1/III ד.י. פרייז 135 ז.

אויספלוג קיין
לאנדאן און פאריז
דעם 17/II — 1/III 1937
ערלעדיגט
דאס וועלט־רייזע־ביורא
Union Lloyd
פיעטריקאווער 42 42
טעל. 107-87.

ד"ר פשיטיצקי

וואס וועט זיין דער סוף?

שוין 4 חדשים ווי וועגען אוניווערזיטעטס־געטאָ אין פוילען ליינען מיר טאָג־איין, טאָג־אויס וועגען פרישע כוליגאַנישע אָנפאַלען אויף ווערלאָזע יודישע סטודענטען. דער פשוט'ער לעזער שטעלט זיך די שאלה: וואָס וועט זיין דער סוף דערפון? יעדען טאָג פרישע יודישע קרבנות, און די אָפיציעלע קרייזען האַלטען אין איין פערזיכערן רוהה און אָרדנונג אויפן אוניווערזיטעט. די שגרציע, וועלכע וויל דורך געשפּאָלטענע יודישע קעפּ קומען צו דער מאַכט האָט געוואָרפען צוויי לאָזונגען: עקאָנאָמישער בויקאָט און קולטורעלע איזאָלאַציע.

די קולטורעלע איזאָלאַציע, וועלכע זאָל זיין אַ טרייע קאָפּיע פון דעם, וואָס איז איינגעפיהרט געוואָרען ביים מערב־שכן, האָט שוין אויך געפונען אויסדרוק אין דער רעזאָלוציע פון לובלינער אַד־וואָקאַטען־ראַט, ווי אויך לעצטענס אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון אַסיסטענטען פון דער קראָקאָווער אוניווערזיטעט. אָבער דער גרעסטער אומגליק איז די „באַנק"־גזרה, וועלכע זאָל אונז אָנגעווארפען ווערען. דערביי איז כדאי צו בעמערקען, אַז אפילו אין היטלער־דייטשלאַנד איז קיין גזרה וועגען די הויכשולען נישט פערהאַנגען.

די לאַגע פון דער יודישער אַקאַדעמישער יוגענד איז אַ טראַגישע, ממש אַ קאַטאַסטראָפאַלע. נאָך די היסטאָרישע בלאָקאַדעס אויף די פוילישע הויכשולען האָט דער בילדונגס־מיניסטער געשלאָסען די אוניווערזיטעטען און פּראָקלאַמירט נייע איינשרייבונגען. די פוילישע „אַלקאַזאַר" העלדען זענען אָהן שום שטראָף אַרויסגעגאַנגען, אַבער אין ווילנאַ איז געשעהען עטוואָס שוידערהאַפטעס. דער דעקאַן פון מעדיצינישען פאַקולטעט פּראָפ. האָט אָפענטליך צוגעזאָגט פינף יודישע סטודענטען, זייער איינציגער חטא בעשטעהט אין דעם וואָס זיי זענען אויף דער סטודענטען־פערזאַמלונג געווען „בעריהמטע" פּלעביסציט אַרויסגעטרעטען און געבראַכט קלאָגע. דער דעקאַן האָלט זיי אין איינגעווינשטע עלעמענטען. אויף אַזאַ אופן איז איינגעפיהרט געוואָרען אַ נייער אויפטו פון אַנטיסעמיטישען עכוב'ניקעס.

מען איז אויך בעקאַנט ווי שווער עס איז אַ יודען צוצוקומען אויפ'ן מעדיצינישען פאַקולטעט, און יעדעס יאָהר אַלס וואַרנונג שליסט מען אויס 5 יודישע סטודענטען פון מעדיצין כדי צו וואַרפען אַ שרעק אויף די רעשט, זיי זאָלען זיך פריוויליג זעצען אויף די לעצטע סאַנקציע נעהט שוין איבער אַלע גרעניצען. די יודישע סטודענטען זענען געשטעלט געוואָרען אין אַ לאַגע פון אומזיכערקייט. ווי אַ דאָ־מאָקלעס־שווערד הענגט איבער יעדען יודישען סטודענט די מורא אויסגעשלאָסען צו ווערען אַלס ערוב־ניק. ווי בעוואוסט האָט דער רעקטאָר יאַקאָוויצקי געפּרובט ווי־קען אויף דער יודישער יוגענד פריוויליג זיך צו זעצען אויף די לינקע פּלעצער. נאָכדעם איז פּאַרגעקומען דער פּלעביסציט, וועלכער האָט נישט זייער גלייכען אין דער קולטור־געשיכטע, וואָס האָט בולט בעוויזען, אַז אַ גאַנץ קליין הייפעלע פינסטערע עלעמענטען אונטער דער קאָמאַנדע פון באַקאַן און בורזינסקי'ס טעראָריזירען די מעהרהייט, וועלכע וויל פרידליך און רוהיג לערנען. בעדויערנסווערט איז אָבער, וואָס די מינימאַלע מינדערהייט האָט געפונען הייסע אונטערשטיצער צווישען דער מעהרהייט קולטור־טרעגער, פּראָפעסאָרען. דער אַקאַדעמישער סענאַט, וועלכער קען אין איין טאָג איינפיהרען דעם ריכטיגען סטאַטוס־קוואָ, וואַרט אַרויס גלייכגילטיגקייט, ווען עס ווערען איינגעאָרדנעט „אַרישע" טעג אויפן אוניווערזיטעט און די באַרבאַרישע מעשים פון דער „גאַלהונגער" יוגענד האָלט שוין ביים בעפאַלען ריין אַרישע פּראָפעסאָרען, ווי פּראָפ. קאָטאַר־בינסקי, ווייל ער האָט זיי געזאָגט מוסר־ווערטער.

מיר ווייסען, אַז דער אַקאַדעמישער סענאַט קען אַרויסווייזען פיל פעסטיגקייט און דאָס האָבען מיר געזעהן. ווען דאָצ. רייכמאַן האָט געשריבען אויפ־רעקען דעם נאַקעטען אמת פון דער אומנאָרמאַלער לאַגע אויף די פוילישע הויכשולען.

דאָס לעבען פון יודישען סטודענט אין בנין פון אוניווערזיטעט איז הפקר. די אוניווערזיטעטס־אויטאָנאָמיע, וועלכע אויסטענט'צט נאָר געגען אונז, וואָס פאַרנוצען די מעשים תעתועים פערגעגען דער פוילישער קולטור, ווייזט אין דער לעצטער אַפּעל פון די פוילישע זשורנאַליסטען און אַמעריקאַ. די יודישע אַקאַדעמישע יוגענד וועלכע לעבט אין דחקות און נויט וועט מוטיג און שטאָלץ קעמפען פאַר די רעכט וועלכע זענען גאַראַנטירט דורך דער קאָנסטיטוציע.

די באַנק־פראַגע האָט פאַר דעם יודישען פאָלק אַ פּרינציפּיעלע בעדייטונג. הייַנט מוזען מיר מאָביליזירען די גאַנצע יודישע געזעלשאַפט ווי אויך די ליבעראַלע און דעמאָקראַטישע נישט־יודישע קרייזען צו ווערען געזעלשאַפט בייהילפיג צו זיין דעם יודישען אַקאַדעמיקער.

אין דער טעטיקייט פון קאָמיטעט פון יודישען וועלט־קאָנגרעס אין לאָדז

אונטערן פאָרזיץ פון פּרעזעס ד"ר טאַרטאַקאָווער איז פאָרגעקומען אַ פּלענאַר זיצונג פון קאָמיטעט פון יודישען וועלט־קאָנגרעס אין לאָדז. ווי בעריכטעט, וואָס עס גיט אָפּ דער סעקרעטאַר ה' ליכטענשטיין איז צו זעהען, אַז אין משך פון לעצטע צוויי וואָכען זענען פאָרגעקומען אַ גאַנצע פערזאַמלונגען און בעראַטונגען, וועגען אַקטועלע פראַגען. אַזוי למשל איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון סוחרים־פעראיין, פּיעטריקאָווער 10, מיט אַ רעפעראַט פון ה' סעקציעס, אַ פערזאַמלונג פון ספעקולאַנטען און נאָך אַנדערע בעראַטונגען. אויספאָלגענדיג פון די רעזולטאַטען פון די אַלע פאָרגעקומענע פערזאַמלונגען און בעראַטונגען ווייזט זיך אַ ריהרעוודיגע טעטיגקייט פון קאָמיטעט פון י.וו.ק. אויף פערשידענע אַפּשניטען פון יודישען לעבען ביי אונז אין שטאָט. עס ווערט איבערגעגעבען אַ בריף פון פּאָ־יזער עקזעקוטיוו־ביוראָ, וועגען פאָרגעקומענער זיצונג דעם 21. יאַנואַר און אויך וועגען דעם, אַז ה' ברוך צוקערמאַן, וועלכער האָט איבערגענומען דעם רעסאָרט פון אָרגאַניזאַציע און פּראָפּאַגאַנדע, קומט קיין פוילען. צוקערמאַן, וועלכער געפינט זיך שוין אין וואַרשע עטליכע טעג, האָט זיך געזאָלט בעטייליגען אין דער זיצונג און האָט אין דער לעצטער מינוט צוגעשיקט אַ דעפּעשע, וואו ער אנטשולדיגט זיך, אַז צוליב געוויסע סבות האָט ער נישט געקענט קומען. ס'ווערט דאַן גענומען צו קענטניש, אַז עס זענען צוקאָאָפּטירט געוואָרען צום קאָמיטעט פון י.וו.ק. אין לאָדז די ה"ה ד"ר מ. ברוידא, יאַקאָב דיר. מ. היימאַן און ראַטמאַן אדוו. ז. שטרויך, ווי ראַטמאַן ד"ר עלענבערג רעפערירט די צוקונפטיגע אַרבייטס־פּלענער פון קאָמיטעט. ער מעלדעט זיך אַ דעלעגאַציע פון די יודישע אַזשעס, וועלכע גיבען איבער, אַז צוליב דער שטאָטישער פּאָליטיק פון דער מאַכט, וועגען ליקווידירען די שטאַלען אין צענטער שטאָט און איבערטראָגען זיי צו די גרעניצען פון שטאָט, זענען זיי, הונדערטער פאַמיליען, וועלכע האָבען געצויגען זייער חיונה פון האַנדעל, שווער בעדראָהט אין זייער עקזיסטענץ. ווענדען זיך צום קאָמיטעט פון י.וו.ק. הילף ביים איינבערגען די נייע פּאַרמען פון בויען שטאַלען ביים מאָדערנע אַ באַרבאַגען א.אז.וו. עס איז בעשלאָסען געוואָרען קודם כל צו ווענדען זיך צום יודישען ווירטשאַפטליכען קאָמיטעט אין וואַרשע, וועגען דעם אופן ווי אַזוי די יודישע מילכער זענען דורך זיי אין וואַרשע אָרגאַניזירט געוואָרען. וואָס איז דער פּלענער פון קאָנסטרוקטיווער הילף פאַר די מילכער, איז דער ענין איבערגעגעבען געוואָרען דעם סעקרעטאַריאַט פון י.וו.ק. צוזאַמען מיט'ן קאָמיטעט־מיטגליד ה' פּיאָטר כּאַרי, וועלכע דאַרפען קומען פאַרן פּלענום מיט אַ יסוד אַרבעטען הילפס־פּלאַן. ה' אַרצי גיט איבער, אַז דער אַקציע־קאָמיטעט פאַר קאָנסטרוקטיווער הילף פאַר די יודישע פּלייטער איז נאָך אַ געצוואונגענעם איבעררייס פון איניגע וואָכען צוריק צוגעטרעטען צו אַ נייער טעטיגקייט. אויפ'ן ערשטען פּלאַן ווערט פאָרגעזעהן דאָס אויפבויען פון אַ קאָנסערווען פאַבריק אין לאָדז, וועלכע וועט בעשעפטיגען איניגע הונדערט יודישע אַרבייטער. צו דעם צוועק איז נויטיג מאָראַלישע און מאַטעריעלע הילף מצד דער יודישער געזעלשאַפט. אַרום די בעריכטען האָט זיך אַנטוויקעלט אַ דיסקוסיע, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה: וועגמייסטער, לייזער לעווין, ראַטמאַן ד"ר עלענבערג, פּרעזעס לייבוש ראָזענבערג, י. טייטעלבוים, י. מ. ביאַלער, פּרעזעס איגנאַצי יאַשונסקי, ד"ר ש. ווישעוויאַנסקי, אַרצי, פרוי רעזניק, ראַטמאַן אדוו. שטרויך און אדוו. סאָלניק.

עס זענען נאָך אויסגעוועהלט געוואָרען אַ ריה קאָמיסיעס, אַ קאָמיסיע פון די ה"ה: ראַטמ. אדוו. ווייצמאַן, ראַטמ. אדוו. שטרויך, אדוו. סאָלניק, אליעזר שיין און ראַטמ. ד"ר ז. עלענבערג, און פּרעסע־רעפעראַט זענען געוועהלט געוואָרען די ה"ה: אליעזר שיין, אַרצי און מ. קאַכאַנסקי.

עס ווערט אויך בעשלאָסען אָפּצוהאַלטען אַ פעסטליכע זיצונג מיט'ן פּרעזי. יום פון „אָרט", ווי אויך אַ זיצונג פון דער ווירטשאַפטליכער קאָמיסיע כדי צו דערמעגליכען דאָס שאַפען פון אַ ווירטשאַפטליכער רעפּרעזענטאַנץ פון אַלע ווירטשאַפטליכע און עקאָנאָמישע אָרגאַניזאַציעס אין אונזער שטאָט.

די צענטר. סוחרים־פעראיינען אין וואַרשע
אָרגאַניזירען אַ ווירטשאַפטליכען אויספלוג
אויף די ירידים קיין לאָנדאָן
פון 17/II ביז'ן 3 טען מערץ — 282 זל. איינשרייבונגען און אינפאָרמאַציעס:
Wagons Lits Cook
PIOTRKOWSKA 68, tel. 170-70.

ראַדיאָ־ווינקעל

אַ נייע ראַדיאָ־סטאַציע אין באַראַנאָוויטש

די צעהנטע סטאַציע אין פוילישען ראַדיאָ. — אין וואַרשאַ ווערט אויפגעשטעלט אַ ריזיגער ראַדיאָ־פּלאַץ

אינ'ם לעצטען יאָהר איז זיך דער פוילישער ראַדיאָ צוּוואַקסען אַזוי, אַז ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צוצואיילען דאָס אויספיהרען דעם אינוועסטיציע פּלאַן, וואָס איז אָנגעצייכענט געוואָרען אויף עטליכע יאָהר פאָראויס.

קודם כל געהט דאָ אין דער טעכנישער ענטוויקלונג פון דער פוילישער ראַדיאָפאָניע, וועלכע וועט פערגרעסערען סיי די צאָהל אויפגיב־סטאַציעס, סיי די קראַפט פון די בייאיציגע סטאַציעס.

מיט גרויס הנאה וועלען די איינוואוינער פון באַראַנאָוויטש און פון די מזרח־ראַנדען אויפנעהמען די ידיעה, אַז דאָרט, אין באַראַנאָוויטש, וועט אין קורצען געעפענט ווערען די צעהנטע ראַדיאָ־סטאַציע. די דאָזיגע ראַדיאָ־סטאַציע וועט בעזיצען אַ קראַפט פון 50 קילאָוואַט אין דער אַנטענע, ד. ה. זי וועט זיין אַזוי שטאַרק, ווי די ראַדיאָ־סטאַציעס פון לעמבערג און ווילנאַ.

די שטאָט באַראַנאָוויטש אַליין שענקט צוליב דעם אַ שטח ערד פון 10 טויזענד קוואַדראַט־מעטער.

די נייע ראַדיאָ־סטאַציע אין באַראַנאָוויטש וועט אַרומנעמען די פּאָלעסיע און נאָוואָגרודקער וואָיעוואָדשאַפטען. אויף אַזאַ אופן וועלען בעערך אַנדערהאַלבען מיליאָן איינוואוינער פון די מזרח־ראַנדען קענען געניסען פון ראַדיאָ דורך דעטעקטאָרען, וואָס קאָסטען שוין דאָרט, ווי אומעטום, (צו 1 זל. חודש־אָפּצאָהל).

די נייע סטאַציע בעהעמט אַרום אַ חוץ באַראַנאָוויטש אויך די שטעט: פּינסק, נאָוואָגרודעק, לידאַ, גראָדנאָ, קאָברין, וואָלקאָוויסק, ניעסוויזש, סטאָלפּצע, מאָלאָדעטשנאָ א. אז. וו.

די פערהאַנדלונגען מצד דעם פוילישען ראַדיאָ וועגען אָפּקויפען אַ פּלאַץ אויף אויפצושטעלען אַ געביידע פאַר דער צענטראַלע פון דער פוילישער ראַדיאָפאָניע זענען אויף אַ גינסטיגען וועג און האַלטען שוין ביי פערענדיגט ווערען.

די דאָזיגע געביידע וועט זיין דאָס ערשטע הויז אין וואַרשאַ, ספּעציעל אויפגעשטעלט אין הסכם מיט די פאָדערונגען פון דער ראַדיאָפאָניע. דערביי רעכענט מען זיך אויך שטאַרק דערמיט, אַז זי זאָל אויך קענען דינען דער שפּעטערדיגער טעלעוויזיע, וואָס וועט אויך אין פוילען זיכער איינגעפיהרט ווערען. שטעהן וועט זי אויפ'ן אָרט, וואו ס'איז פריהער געווען דער וואָקזאַל פון דער גראַניצער קליין־באַהן, אָט דאָ, וואו ס'איז געווען די אויסשטעלונג פון דער מעטאַל־און עלעקטראָטעכנישער אינדוסטריע.

אַ דאַנק דעם וועט וואַרשאַ בעקומען אַ מאָנומענטאַלע געביידע, וואָס וועט זיין אַן אמת'ע צייהרונג פאַר דער רעזידענץ. דערביי וועט פּראָיעקטירט אויפצושטעלען אַ טורם פון 70 מעטער אין דער הויך, אָדער 20 שטאָק, אויף וועלכען עס וועט שפּעטער אַוועקגעשטעלט ווערען די אויפגיב־אַנטענעס פון דער צוקונפטיגער טעלעוויזיע. ווי בעוואוסט, ווערט איצטער מאָנטירט די וואַרשאָווער טעלעוויזיע סטאַציע פון פוילישען ראַדיאָ אויף דער געביידע פון „פּרודענשעל" אויף נאַפּאָלעאָן־פּלאַץ. אָבער ווי נאָר די צענטראַל געביידע פון פוילישען ראַדיאָ ווערט פאַרטיג, געהט גלייך דאָרט אַהין אויך די טעלעוויזיע־סטאַציע.

דער טורם פון דער געביידע פאַר דער פוילישער ראַדיאָפאָניע וועט אויך בעשיינען די שטאָט צוליב די טעכנישע מעלות, וואָרום געפינען וועט זי זיך אין דער נייער רעפּרעזענטאַטיווער געגענד פון וואַרשאַ, וואו עס ווערט פּראָיעקטירט צו פערלענגערן די באַטאָרי־אַלעע מיט דער פולאַווסקאַ.

אַ חוץ דעם זעהט דער פוילישער ראַדיאָ פאָר די פערשטאַרקונג פון דער צענטראַלער ראַדיאָ־סטאַציע אין ראַשין, וועלכע איז אַמאָל געווען די שטאַרקסטע סטאַציע אין אייראָפּאַ.

נאָך אין פערלויף פון היינטיגען יאָהר זאָלען פערשטאַרקט ווערען די צוויי סטאַציעס פון קראָקאָ און לאָדז.

אינ'ם פּלאַן פון דער בוי־אָפּטיילונג ביים פוילישען ראַדיאָ געפינט זיך נאָך אַ ריה וויכטיגע איינריכטונגען, וואָס וועט געוויס וואָס שנעלער רעאַליזירט ווערען.

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 10־טען פעברואַר

6.33 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.15 ידיעות, 7.35 מוזיק (פּליטען), 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 מוזיק פון בעטהאָווען (פּליטען), 12.40 ידיעות, 12.50 דיאַלאָג, 1 פּליטען, 2.57 לאָדזער בערזע, 3 ווירטשאַפטליכע ידיעות, 3.15 רעקלאַמע־קאָנצערט, 3.40 סאַלאָן־מוזיק (פּליטען), 4.10 אוי־דיציע פאַר קינדער, 4.25 פּאַרטעפּיאַן־קאָנצערט, 5 רעפעראַט, 5.15 באַך־אָווענד, 5.30 שמועס, 6.10 ספּאָרט־ידיעות, 6.20 אוידיציע, 6.50 מאַטראָזען־צאַפּשטיק (דורך טאָרן), 6.51 רעדעס פון גענ. סאָסנקאָווסקי, אדמ. סווירסקי, מיניסטער קוויאַטקאָווסקי און מאַרשאַלעק ראַטייסקי, 7.10 מאַטראָסען־אָרקעסטער (פון גדיניע דורך טאָרן), 7.25 היסטאָרישער רעפּאָרטאַזש, 7.45 לידער וועגען גדיניע, 7.50 וועגען גדיניער פּאָרט, 8.10 קאַשובען־לידער, 8.30 אַפּעל פון די פוילישע שטעט, 8.45 שאָפּין־מוזיק, 8.50 אָווענט־ידיעות, 9 סימפ. קאָנצערט, 10.15 „פון פּאָרט צו פּאָרט" — אוידיציע פון פּליטען, 11 אַ טרום פון די פוילישע שיפען, 11.10 קאָנצערט פון מיליטער־שע מאַטראָסען אָרקעסטער פון גדיניע דורך טאָרן).

טעאַטער. מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

מרים אָרלעסקאַ די פּרעמיערין פון דער ווילנער טרופּע טרעט אויף אין לאָדז

נאָך אַן ערפאָלגרייכען טורנע אין אויסלאַנד איז צוריקגעקומען די בעליבטע יודישע דראַמאַטישע שוישפּילערין, געוו. הויפּט־קראַפט אין דער ווילנער טרופּע מרים אָרלעסקאַ און וועט אויפטרעטען איינמאָל מיט אַ גרויסען קאָנצערט פון וואָרט און שפּיל אין לאָדזער פילהאַרמאָניע.

אָרלעסקאַ איז גוט בעקאַנט דעם יודישען טעאַטער־עולם און זי האָט אין לאָדז טויזענדער פערעהרער, וועלכע וועלען זיכער בעגריסען די גרויסע אַרטיסטקע בעת איהר אויפטריט, וועלכער קומט פאָר היינטיגען שבת אין פילהאַרמאָניע־זאַל.

קאָנצערט פון דעלאַ ליפּינסקאַ אין פילהאַרמאָניע

דעם 12 פעברואַר אין אָוונד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע־זאַל דער קאָנצערט פון דער בעקאַנטער זינגערין און אַרטיסטקע דעלאַ ליפּינסקאַ.

נאָכ'ן צוריקקומען פון איראָפּעאישען טורניר וועט דעלאַ ליפּינסקאַ אַרויסטרעטען נאָר איין מאָל אין לאָדז מיט רעמזאַלבען פּראָגראַם, וועלכער האָט אין אויסלאַנד געהאַט אַ קאָלאָסאַלען ערפאָלג. אין פּראָגראַם געפינען זיך צוו. אַנדערע די ווערק פון שיבער, קאַר. מאַרגענשטערן און אַנדערע.

ליפּינסקאַ זינגט אין 5 שפּראַכען: פּויליש, דייטש, רוסיש, פראַנצויזיש און ענגליש.

בילעטען אויף דעם הערליכען אָוונד פון הומאָר און לאָדז זענען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע.

פּאָעזיע פון טאַנץ און סימפאָניע פון בעוועגונגען

צווישען די ערשטקלאַסיגע אַטראַקציעס פערנעמט דעם אויבענאָן דאָס בקאַנטע טאַנץ־פּאָר רוט מאַרעל און נעאָהנ גראַקע, וועגען וועלכע די איטאַליענישע, פראַנצויזישע, אַמעריקאַנער, ענגלישע און שוועדישע פּרעסע דריקט זיך אויס מיט ווערטער פון העכסטען ענטוזיאַזם. אָנרופענדיג דעם דאָזיגען דועט, אַ נייע רעגענעראַציע אין אויספיהרען אַ פּור פריוועטען טאַנץ".

דער דאָזיגע מייסטער־קאָנצערט קומען פאָר ביי אונז זונטאָג אין אָוונד אין פילהאַרמאָניע זאַל. בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פון די פוילישע טעאַטערס

אין שטאָטישען טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונד געשפּילט מאָליער'ס „סקאַמפּינ'ס" מיט לודוויק סאָלסקי אין דער הויפּטראָל.

— אין טעאַטער פּאָלסקי ווערט היינט 8.30 אָוונד געשפּילט „בוגט זו' דאָמו פּאָפּראַווי".

— אין פּאָפּולאַרני טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונד געשפּילט „ראַקס".

Dr. J. AJZNER
CHIRURG
30 Zawadzka 30
POWRÓCIŁ.
przyjmuje od 6–8 w.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעציעל פאַר טריפּער. סיפיליס און הויט־קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 פרימאָרגן און 4—9 אָוונט

1־טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון ציינער, קיהן־באַקען און יאָסלעס
Dr. med. פון
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77
עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאָג.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער · שוואַכע · בעהאַנדלונג
סעקסועלע שטאָרונגען פון פסיכע · אַנאַליזע
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער · שוואַכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעמישיגטע־פּרייזען

פרעכטיגסטע פרעמיערע פון היינטיגן יאהר

גרעסטער טריומף פון דער פילם-קונסט זייט די לעצטע יאהרען!

דער גרעסטער יודישער זינגער, פענאמענאלער טענאר, וועלכער פערנעהמט צווישען די גרעסטע זינגער דאס ערשטע ...

BENIAMIN GIGLI

„פאר דיר מאריע"

אין גרויסען פילם = מייסטער-ווערק, וואס מ'וועט געדענקען לאנגע יאהרען א. נ:

GIGLI — אונגעוועהנליך אינטערעסאנטע אינסצעניזאציע און רייצענד געזאנג פון...

וועלען בלייבען אויף אייביג אונפערגעסליך.

אנהויב 4 נאכמ. — פאספארטוס און הנחה-בילעטען זענען אונגילטיג ביז'ן אברוף — אנהויב 4 נאכמ.

קינא PALACE

פיעטריקאווער 108.

אין דער הויפט-ראלע KÄTHE de NAGY

אונשטערבליך מייסטערווערק פון שעקספיר — **היינט פרעכטיגע פרעמיערע!**

ROMEO i JULJA

אין דער פילם-רעזשי פון **Georg Cukor**

אין די הויפט-ראלען: **Norma Shearer i Leslie Howard**

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און אקטועליטעטען פון פ.א.ט. — פרייזען פון די פלעצער אויף אלע סעאנסען פון ...

קלאנג-קינא CAPITOL

זאווואדזקא 16

REPERACJE WIECZNYCH PIÓR

najlepiej, najszybciej uskuteczn. warsztaty reper. F-my

A. J. OSTROWSKI i S-cy

PIOTRKOWSKA 55, tel. 203-54.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי — אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענ...

א קוואליפיצירטער קעמפער... ציעל צו רעפארמען אויף קראפט ... זאפארט מעלדען זאוואדזקא 18, ... מינץ.

ס'ווערט געברויכט א פערקויפער אין גאלאנטעריע-געשעפט גלוביא ...

לאקאלען

א שטוב מיט א קיך מיט 3 ... סטער. ביליג דירה-געלד, אין פון ... אבציגעבען. צו ערפאהרען בזשעזינ... וו. 15, שמולעוויטש.

צו פערדינגען אנ'ארט צו ש... ביי אנ'אנשטענדיגער פאמיליע ... פריילין אדער פרוי. וואולטשאנסקא... וואוינונג 4.

איבערצוגעבען א וואוינונג ... צימער און קיך, ערשטער שטאק. ... פאהרען אין רעסטאראציע אגראד...

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געווארען ... אויפ'ן נאמען פון ישראל עפשטיין, בוירען אין 1869 יאהר, ארויסגע... דורך דעם מאגיסטראט זעלווא. ... וואלקאוויסקי. אפצוגעבען געגען בא... קאכאניבעק, פיעראצקיעגא 201, מיקאלאיעווסקי.

Zaginiony został dowód osobisty ... Izrael Epsztajn, urodz. 1869 r. ... przez Urząd Gminy Zelwa, pow. ...wyski. Zwrócić: Kochanówek, ul. ...kiego 201, dom Mikołajewskiego, ... nagrodzeniem'

...ILER M.Kornblum. Piłsudskiego ... tel. 255-76 (dawn. Południowa 8, ...uje roboty artystyczne p/g naj... ...ych wzorów zagranicznych. Ceny ...ępne.

Dr. ... LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען

שערפיעז 37 (בענעדיקטא 6.)

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

עפענטליכע מעלדונג.

דערמיט טיילען מיר מיט דער ארבייטער-עפענטליכקייט, אז ח' ישראל צוקער איז אויסגעשלאסען געווארען פון אונזער פעראיין פאר דיסציפלין-בריך און אלס צובלעכער, האט ער נישט מעהר קיין רעכט צו פארטרעטען די אינטערעסען פון דער סעקציע קישקע-ארבייטער.

פראפ. פעראיין פון פליישער-ארבייטער אין לאדז, ב. יאסעלעוויטשא 16.

ענטשולדיגונג.

דערמיט ענטשולדיג איך מיך פאר פרל. ר. ערעלס. פאר די נישט טאקטישע האנדלונג. נ. שים.

א פריילין

אין נויטיג צו שטובען-ארבייט. צו מעלדען זיך פון 12—1 און פון 4—5 נאכמ. פאמארסקא 4, וו. 47.

בעקומען אויסצייכענונג און א גאלדענע מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראפא און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

פערקויפט אין אלע אפטייקען, אפטייק-קלייטן און פערפומעריעס.

Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

קלעפסידרעס

ווערען אנגענומען

א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט

אין דער אדמיניסטראציע פון

„נייעם פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21, טעלעפאן 224-71

און ווערען אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון איין שעה.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

„OPTICUM"

פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

ס'ווערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפעראטורען: פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים

לערנט אייך טאנצען

אין דער בעוואוסטער

טאנץ-שולע

פון ש.

קאזאנאווסקי

וואלטשאנסקא 35 טעל. 241-45

פרייטאג פון 7—10 אווענד

שבת פון 3,30—7 נאכמ. ספעציעלע געשל. קורזן פאר לאנג-געקליידעטע.

שבת און זונטאג פון 6,30—10 אוו.

אלגעמיינע פראקטישע טענץ.

מעסיגע פרייזען.

פיינע געזעלשאפט.

רעטשניצע

פאר ווענערישע-קראנקע

מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעגליך פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען-דאקטער פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.

א בעראטונג 3 זל.

גריסבאנדען, יאנגהערצען, ישכגורט, טעמפערנעהאס, התונה-פארמען, נעבלא, עשיקעטען.

מיטען-עטיקעטען, מעט-ביכער, ברוים-עטיקעטען, פריקע-עטיקעטען, שטריכפ בענדערלער און הלוואות-ביכלעך.

מיט די מאדערנסטע שריפטן

די שנעל-דרוקעריי

בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8 טעל. 255-09

וויכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפיס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערלעטסטע און די געפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און בעזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע קארסעטען און גלייכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפיס ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.

געגען קרומע ארעהן ספעציעלע שטיצען לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט ספעצ. ארטאפעד

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאוויטשא 9, טעל. 177-09 (פריהער אלגיעסקא)

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.

טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

Dr. med. J. PIK

נערווען - קראנקהייטע, נערוואזיטעט, סעקסועלע שוואכע

פריוואט:

אל. קאשטשושקי 27, טעל. 175-50.

נעמט אן פון 5- 7½ אווענד.

פאר אונפערמעגליכע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

ז. ש. זשעראמסקא 11, טעלעפאן 246-09.

נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו.

Dr. med. GUSTAW KOHN

געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.

ספעצ. פאר פרויען - קראנקהייטען און שוואנגערשאפט.

ספעצ. פון היילען אונפרוכטבארקייט.

פילסודסקיעגא 51. טעל. 170-03.

נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—8 אווענד.

אנאנסען - פרייז:

שוואך טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.

גרויסער טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.

פאר א מילימעטער-שורה אין דער בריייט 10 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ג. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער ברייט 4 שפאלטען.

נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער ברייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען.

אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען אהיים.

אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

מעהלערען וועלכע עפרעכן נישט פרינציפיעל רעכט... האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבער... קען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם ...

פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז פערלאג נ י ס ט פעראנטווארטליך. די ארטיקלען ... ציע איז אפען ביימאג און ביינאכט אהן איבער...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk rctao. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.